

DSB årsrapport 2015

Innholdsfortegnelse

Del I. Leders beretning	5
Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	8
2.1 Våre roller	8
2.2 Våre ansvarsområder	8
2.3 Vår visjon, virksomhetside, verdier og mål	9
2.4 Organisasjon og økonomiske nøkkeltall	9
Del III. Årets aktiviteter og resultater	11
3.1 Redusere sårbarhet i samfunnet	11
3.1.1 Samlet vurdering av måloppnåelse	11
3.1.2 Andre aktiviteter og resultater	21
3.1.3 Status styringsparametere og oppgaver under målet «Redusere sårbarhet i samfunnet»	27
3.2 Kunnskapsbasert forebygging	31
3.2.1 Samlet vurdering av måloppnåelse	31
3.2.2 Andre aktiviteter og resultater	36
3.2.3 Status styringsparametere og oppgaver under målet «Kunnskapsbasert forebygging»	40
3.3 Styrke samhandlingen i beredskap og krisehåndtering	43
3.3.1 Samlet vurdering av måloppnåelse	43
3.3.2 Andre aktiviteter og resultater	47
3.3.3 Status styringsparametere og oppgaver under målet «Styrke samhandlingen i beredskap og krisehåndtering»	52
3.4 Bedre ledelse og styrket ledelseskultur	54
3.4.1 Samlet vurdering av måloppnåelse	54
3.4.2 Andre aktiviteter og resultater	55
3.4.3 Status styringsparametere og oppgaver under målet «Bedre ledelse og styrket ledelseskultur»	56
3.5 Øvrige styringsparametere og rapportering	57
3.5.1 ROS-analyser	57
3.5.1 Oppfølging av IKT-strategi	57
3.5.2 Budsjetttrammen for 2015 – effektiviseringstiltak	58
3.6 Tilleggsoppdrag i 2015	59
3.7 Ressursbruk 2015	62
3.7.1 Tildeling	62
3.7.2 Driftsutgifter	63
3.7.3 Ressursbruk fordelt på direktoratets ansvarsområder	64
3.7.4 Ressursbruk fordelt på virkemidler	65

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten	66
4.1 DSBs overordnede vurdering av styring og kontroll i virksomheten.....	66
4.2 Risikostyring og internkontroll	66
4.3 Økonomistyring.....	66
4.4 Oppfølging av Riksrevisjonens revisjonsmerknader.....	66
4.4.1 Revisjonsberetning fra Riksrevisjonen for regnskapsåret 2014	66
4.4.2 Riksrevisjonens undersøkelse av Justis- og beredskapsdepartementets arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap og Statens Helsetilsyn tilsyn med JD.....	66
4.5 Oppfølging av arbeidet med tidstyver (fellesføring fra Regjeringen)	67
4.6 Personalpolitikk og likestilling.....	68
Del V. Vurdering av framtidsutsikter	69
Del VI. Årsregnskap	71
6.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2015	71
6.2 Prinsippnote til regnskapet.....	73
6.3 Bevillingsrapportering	74
6.4 Noter til bevillingsrapportering.....	74
6.5 Artskontorrapportering	77

Del I. Leders beretning

Den kraftige veksten i asylsøkere, flyktninger og migranter ble den største enkeltutfordringen for den nasjonale beredskapen i 2015. DSB, ikke minst gjennom Sivilforsvaret, fikk etterhvert en sentral rolle i å koordinere arbeidet med mottakskapasiteten, både sentralt, regionalt og lokalt.

DSB støtter Justis- og beredskapsdepartementet gjennom å samordne arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Derfor var det naturlig for DSB å ta denne koordineringsrollen. Samtidig krevde situasjonen ekstra innsats fra alle, og det var det naturlig for DSB å også bistå med ressurser til å håndtere flyktning- og asylsituasjonen ut over det som er tillagt vår normale rolle.

DSB bistod UDI i etableringen av ankomstsenterer for asylsøkere i Råde og Kirkenes, og større akuttmottak i Stavanger, Kongsberg og Bærum. At direktorater ber om ekstra bistand og støtte når oppgavene overgår håndtering internt er for øvrig en vesentlig styrke ved den norske forvaltningen.

DSB har jobbet med Fylkesmennene for å lokalisere egnede akuttmottak, samt opprettholde kravene til brannsikring. DSB koordinerer nå all statlig aktivitet opp mot fylkesmennene i asylsituasjonen for å bidra til håndtering av den krevende situasjonen. Det er DSBs inntrykk at Fylkesmennenes evne til enhetlig og helhetlig ledelsespraksis og tilnærming til krisehåndtering er forbedret. Endringen skyldes blant annet at ny instruks for fylkesmannens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap har trådt i kraft.

Både fylkesmenn og deltakende direktorater har gitt gode tilbakemeldinger på DSBs innsats. Foreløpige resultater fra DSBs egen omdømmeundersøkelse viser at 86 prosent av de spurte mener at *DSBs koordinering under asylsituasjonen har bidratt til en mer effektiv håndtering av asylsituasjonen.*

Flyktning- og asylsituasjonen gjorde også at DSB/Sivilforsvarets beredskapsressurs for internasjonale humanitære katastrofer, Norwegian Support Team (NST), for første gang ble brukt på norsk jord. Teamet har lang erfaring i å bygge leirer for FN-personell i kriserammede områder.

Internasjonale innsatser og kapasiteter

DSB har også i 2015 bidratt med internasjonale kapasiteter og innsatser. Her vil jeg særlig trekke frem NSTs etableringen av en komplett teltleir for norske og internasjonale helsearbeidere i Sierra Leone vinteren 2014 og våren 2015. Bidraget var en del av den norske innsatsen mot ebola. Gjennom Norwegian UNDAC Support (NUS) leverte DSB IKT-løsninger i felt til FN's UNDAC-team i Malawi, Nepal og på den arabiske halvøy. Ebola-krisen og flyktning- og asylhåndteringen demonstrerer hvordan flere av DSBs roller og kapasiteter, nasjonalt og internasjonalt, er tatt i bruk i 2015 for å øke samfunnssikkerhet og beredskap.

EUs samordningsmekanisme for sivil beredskap fikk i 2015 nye lovhjemler og økte budsjettammer. Et nytt initiativ er etableringen av såkalte European Public Health Teams. DSB og Helsedirektoratet samarbeider om etableringen av Norges bidrag. Dette er en videreføring og videreutvikling basert på erfaringer fra ebolainnsatsen i Vest-Afrika.

Et bredt oppdrag

DSB er sentral i arbeidet med å forebygge kriser og redusere sårbarhet. Mye skjer i form av tilsyn, enten tilsynene er knyttet til brann, beredskap, el, storulykker, eksplosiver eller forbrukerrettede produkter. Parallelt med tilsynene driver DSB

utstrakt veiledning. Samtidig har DSB også en rolle i å forsterke andre virksomheters håndtering av hendelser, enten gjennom kvalitetsarbeid, støtte, koordinering eller direkte innsats. Sivilforsvarets mange innsatser til leting, vakthold, flomsikring, lensing og støtte til evakuering er gode eksempler på dette.

Et eksempel på det vårt arbeid med å redusere sårbarhet, er DSBs intensiverte arbeid med en kvalitetsreform for brann- og redningsvesenet. Brannstudien anbefalte etablering av langt større og færre brann- og redningsvesen, for å realisere muligheten for fag- og kompetansemiljøer som arbeider mer systematisk innen forebygging, håndtering av hendelser og samvirke med andre aktører.

DSB har jobbet mye med utdanningsløp innenfor brannområdet. Utdanning gjennom Norges brannskole er direktoratets viktigste tiltak for å sikre brann- og redningspersonellet god kompetanse. En særskilt utfordring er knyttet til utdanning av deltidsbrannpersonell, der en stor andel av mannskapene og lederne mangler utdanning.

Samfunnets beredskapsevne økes gjennom å bygge kunnskap om hvordan vi kan forebygge hendelser og redusere de negative konsekvensene av dem. Systematisk oppfølging av enkelthendelser og øvelser, kombinert med scenarieanalyser, setter DSB i stand til å anbefale og gjennomføre kunnskapsbaserte grep for å øke samfunnssikkerheten og beredskapen. Tidligere brukervurderinger av Nasjonalt risikobilde (NRB) viser at denne brukes som et planleggingsgrunnlag for myndighetenes samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid. DSB involverer også eksperter og forskere, noe som sikrer nærhet mellom kunnskapsbyggingen og brukerne samt tilgang på relevant kunnskap på området.

DSB er opptatt av å være tydelig og synlig på hvordan enkeltmennesker kan ivareta egen sikkerhet i hverdagen. Gjennom hele 2015 har DSB formidlet informasjon om farlige produkter og tjenester, samt gitt sikkerhetsråd på nettstedet sikkerhverdag.no. Dette er viktig å få opp den enkelte borgers sikkerhetsansvar for seg og sine. Et vedvarende og langsiktig arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap har effekt. Fire ulike eksempler på dette er:

- Antall omkomne i brann har sunket de siste fem årene. 35 personer omkom i brann i 2015. Dette er det laveste antall omkomne i brann noensinne. De langt fleste tilhører risikoutsatte grupper og omkommer i privat bolig. Sammen med Helsedirektoratet lager DSB en veiledning til kommunene om samarbeid mellom brann- og redningsvesenet og tjenester innen helse- og omsorgssektoren for å øke brannsikkerheten i risikogruppene. Data fra den nye brannrapporteringsløsningen BRIS vil gi kommunene et godt grunnlag for å effektivisere og videreutvikle brann- og ulykkesberedskapen. En ny veileder for elektriske installasjoner i landbruket skal bidra til mer robuste og sikre elektriske anlegg. Arbeidet har vært et samarbeid mellom landbruksnæringen, installatørforeningen, Norsk elektroteknisk komité og DSB. Det forventes at dette vil redusere antall branner i landbruksbygninger.
- Det har i 2015 ikke vært noen alvorlige ulykker i virksomheter som kommer inn under storulykkeforskriften. Det har imidlertid vært noen alvorlige ulykker, også med dødsfall, i forbindelse med håndtering av farlig stoff. Mange små og mellomstore virksomheter mangler fremdeles kunnskap om egenskaper ved brannfarlige varer, og de mangler kompetanse på hva som må til for å forebygge branner og eksplosjoner når de håndterer brannfarlige varer. DSB følger opp dette overfor aktuelle bransjer.
- Nasjonal prosedyre for nødetatenes samvirke ved pågående livstruende vold (PLIVO) ble fastsatt av Politidirektoratet, Helsedirektoratet og DSB i februar 2015. Dette er den første nasjonale prosedyren som med involvering på tvers av direktorater og nødetater, og er et resultat av deler av oppfølgingen av rapport fra 22. juli-kommisjonen. I løpet av 2015 er det utdannet 160 regionale instruktører fra brann- og redningsvesenet, helse og politi. 57 av disse var fra brann- og redningsvesen.
- DSB merker gjennom henvendelser fra tollvesenet, politi, apotek, annet næringsliv og privatpersoner at det er en

økt oppmerksomhet og årvåkenhet rundt kjemikalier som kan brukes til å lage eksplosiver, og at dette kan tilbakeføres til de informasjonstiltak som DSB har iverksatt.

Nye utfordringer – ny kunnskap

De som skal ivareta samfunnssikkerhet og beredskap må være forberedt på å håndtere stadig flere og mer komplekse hendelser. Frekvensen av naturhendelser, og spesielt klimarelaterte hendelser, ser ut til å øke. God håndtering av hendelser krever at beredskapsaktørene evner å være årvåke, planlegge, øve, samarbeide på tvers og ivareta en helhet som er avhengig av at alle bidrar innenfor sitt ansvarsområde. I løpet av 2015 har DSB forberedt dette på flere områder.

DSB bygger opp vesentlig kunnskap og har i 2015 ytterligere forsterket det kunnskapsbaserte samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet. Arbeidet med nasjonalt risikobilde (NRB) fortsatte i 2015. Det ble gjennomført to nye scenarioanalyser og henholdsvis skoleskyting og matbåren smitte.

Direktoratet har gjennomgått evalueringsrapporter etter øvelser og hendelser de siste 10 årene og systematisert læringspunkter og funn. Oversikten holdes kontinuerlig ajour. Oversikten brukes til å videreutvikle kompetanse om kriterier for god beredskapsplanlegging og håndtering, og til å identifisere læringspunkter som kan redusere både sannsynlighet for og konsekvensen av uønskede hendelser.

Dessverre melder mange av beredskapsaktørene om mangel på ressurser og mulighet for å prioritere arbeidet knyttet til samvirkeøvelser og

kompetansetiltak. DSB kommer til å holde trykket oppe på både tilsyn, veiledning, øvelser, beredskapsplanlegging og kompetansetiltak. DSB slutførte høsten 2015 en foreløpig utgave av rapporten Samfunnets kritiske funksjoner (KIKS II). KIKS utgjør en del av et rammeverk for samfunnssikkerhetsarbeidet, ved at modellen definerer hvilke funksjoner og kapabiliteter som er så viktige i et samfunnssikkerhetsmessig perspektiv at sektor- og samordningsmyndighetene må ha særlig oppmerksomhet på dem.

DSB som koordinator og forsterkningsressurs

DSB er innstilt på å ta en mer aktiv og utvidet koordineringsrolle i perioder mellom kriser og hendelser, slik at vante samarbeidsformer automatisk aktiveres ved krise. Når krisen inntreffer, vil DSB både være koordinator og forsterkningsressurs via Sivilforsvaret, for å bedre andre etaters evne til å håndtere sine situasjoner.

DSB kommer til å arbeide for et bedre sivil-militært samarbeid under rammen av totalforsvaret i alvorlige kriser, både sivil støtte til Forsvaret og Forsvarets støtte til sivilsamfunnet. Bedre planlegging, gjennomføring og evaluering av tverrsektorielle øvelser vil være en del av dette.

For å kunne levere best mulig, har DSB gjennomført interne og eksterne analyser av egen organisasjon. Dette har gitt betydelig innsikt. Analysene tegner et bilde av en organisasjon som har meget kompetente og faglig dyktige medarbeidere, men at det er utfordringer med både intern koordinering og eksternt samhandling. Dette vil bli viet stor oppmerksomhet i 2016, så DSB kan levere best mulig på det samlede samfunnsoppdraget.

Tønsberg, 15. februar 2016

Cecilie Daae

Direktør
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1 Våre roller

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (heretter omtalt som DSB eller direktoratet) er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (heretter omtalt som JD eller departementet).

I følge DIFI^[1] kan direktoratene ha tre roller, den iverksettende, den faglige og etatsledelse. Den faglige rollen omfatter å være faglig rådgiver for departementet og å være et kompetanseorgan utad for sektoren, andre offentlige organer og allmennheten. Den iverksettende rollen omfatter myndighetsutøvelse (herunder forvaltning av regelverk og tilskudd), løpende iverksetting av vedtatt politikk (tiltak/prosjekter, handlingsplaner, kjøp av tjenester osv.) og tjenesteytende rolle overfor innbyggerne, næringsliv, organisasjoner. Etatsledelse omfatter å styre, organisere og utvikle underliggende/ytre etat. DSB er et direktorat som ivaretar samtlige av disse rollene.

2.2 Våre ansvarsområder

DSB er på vegne av departementet et fag- og tilsynsorgan på samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet. Direktoratet skal ha oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet, være pådriver i arbeidet med å forebygge ulykker, kriser og andre uønskede hendelser, og sørge for god beredskap og effektiv ulykkes- og krisehåndtering. DSB understøtter Justis- og beredskapsdepartementets samordningsrolle og fører tilsyn med departementenes beredskapsarbeid.

Direktoratet ivaretar embetsstyringen av fylkesmennene på samfunnssikkerhetsområdet, og samarbeider med andre fagetater for å bidra til at fylkesmennene følger opp samfunnssikkerhetsarbeidet på en helhetlig måte innen forebygging og beredskap. DSB arbeider for et helhetlig og systematisk samfunnssikkerhetsarbeid i kommunen, og gir føringer for fylkesmennenes veiledning og tilsyn med kommunal beredskapsplikt og for anvendelse av fylkesmannens innsigelsesmyndighet på samfunnssikkerhetsområdet.

^[1] DIFI rapport 2008:14 Direktoratenes faglige rolle. En rolle under økende press?

Brann- og redningsvesenet i Norge er et kommunalt ansvar. DSB er nasjonal brannmyndighet, sentral tilsynsmyndighet, og gir føringer for brannvern overfor befolkningen, virksomheter og kommunene. Direktoratet har det faglige og administrative ansvaret for Norges brannskole. DSB organiserer nasjonale støtteressurser på brannområdet, slik som skogbrannhelikopter, lederstøtte ved store skogbranner og ordningen med redningsinnsats til sjøs.

DSB er forvaltningsmyndighet for sikkerheten ved elektriske anlegg og elektrisk utstyr. Ansvaret gjelder også elektromedisinsk utstyr ved sykehus, elektriske anlegg på skip under norsk flagg og flyttbare innretninger til havs. DSBs tilsyn med elsikkerheten omfatter både installasjon og drift av elektriske anlegg. DSB gir føringer for det lokale elektrisitetsilsyn (DLE). DSB har også ansvar for markedstilsyn av elektriske produkter.

DSB er forvaltningsmyndighet for all håndtering av brannfarlige, reaksjonsfarlige, trykksatte og eksplosjonsfarlige stoffer samt for transport av farlig gods på vei og jernbane. Direktoratet fører tilsyn med industri og næringsvirksomheter/næringsaktører som håndterer disse farlige stoffene, og legger til rette for kommunenes tilsyn med anlegg som håndterer farlige stoffer.

DSB er etatsleder for Sivilforsvaret, som er en statlig forsterkningsressurs med hovedoppgave å støtte nødetatene (politi, brann- og redningsvesen, helsevesen) og andre myndigheter ved behov. Sivilforsvaret inngår i landets atomberedskap. Det har ansvar for anskaffelse, drift og vedlikehold av offentlig varslingsystem, forvaltning og tilsyn med tilfluktsrom, og skal ivareta oppgaver som beskytter befolkningen i krig. Sivilforsvaret deltar i redningssamvirket, og skal bidra til å styrke samvirke mellom nødetatene, kommunene og andre aktører i beredskapsarbeidet.

Gjennom rollen som forvaltningsmyndighet for sikkerhet ved produkter og forbrukertjenester, arbeider DSB for at tilbydere av produkter og forbrukertjenester etterlever de sikkerhetskrav som er satt i regelverket. Direktoratet arbeider også for å tydeliggjøre den enkelte borgers ansvar når det gjelder brann- og elsikkerhet i eget hjem, risikoen ved bruk av ulike produkter samt sikre at den enkelte har god informasjon om risikoforhold i samfunnet, og om hvordan man skal forholde seg før, under og etter en krise.

Gjennom arbeid i internasjonale organer ivaretar DSB, på vegne av Justis- og beredskapsdepartementet, norske interesser i regelverksutviklingen innen eget ansvarsområde. DSB ivaretar også norske interesser og forpliktelser på samfunnsikkerhetsområdet i internasjonale samarbeidsorganer i Norden, EU, NATO og FN. DSB yter bistand internasjonalt ved katastrofer. Direktoratet har rollen som nasjonalt kontaktpunkt opp mot NATO, EUs og FNs sivile krisehåndteringsmekanismer. I samarbeid med Utenriksdepartementet har DSB stående beredskap for humanitær innsats, blant annet gjennom Norwegian support team og Norwegian Undac Support.

2.3 Vår visjon, virksomhetside, verdier og mål

DSBs visjon:

Et trygt og robust samfunn – der alle tar ansvar.

Virksomhetsidé:

DSB skal ha oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet. Vi skal være pådriver i arbeidet med å forebygge ulykker, kriser og andre uønskede hendelser. Vi skal sørge for god beredskap og effektiv ulykkes- og krisehåndtering.

DSBs verdier er:

Kompetent, resultat, tillit, lagånd og nysgjerrig.

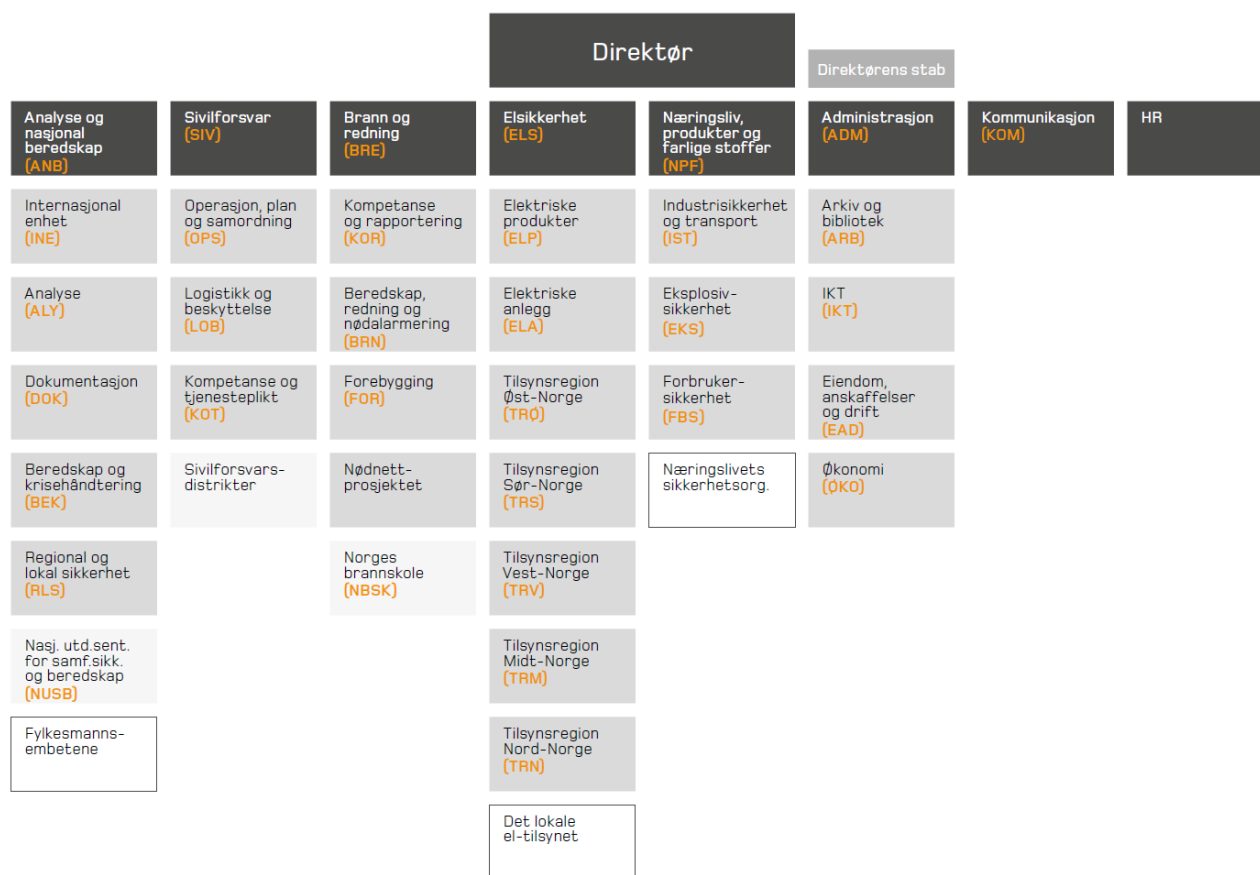
Direktoratet skal bidra til å nå følgende mål for justis- og beredskapssektoren:

1. Redusere sårbarhet i samfunnet
2. Kunnskapsbasert forebygging
3. Styrke samhandlingen i beredskap og krisehåndtering
4. Bedre ledelse og styrket ledelseskultur

2.4 Organisasjon og økonomiske nøkkeltall

DSBs virksomhet er lokalisert i hele landet og besto per 31.12.2015 av totalt 561 årsverk. Hovedkontoret er lokalisert i Tønsberg i Vestfold med 248 årsverk fordelt på 9 avdelinger. DSB har 5 tilsynsregioner for eltilsyn i henholdsvis Harstad, Trondheim, Bergen, Kristiansand og Oslo, med totalt 36 årsverk. Sivilforsvaret er organisert med en nasjonal ledelse i Tønsberg og 20 sivilforsvarsdistrikt, hovedsakelig inndelte etter fylkesgrensene. Sivilforsvarsdistriktene omfatter 200 årsverk og 7 109 tjenestepiktige, fordelt på operative avdelinger. DSB har skolevirksomhet ved Norges brannskole (NBSK) i Tjeldsund i Nordland (43 årsverk), Nasjonalt utdanningscenter for samfunnsikkerhet og beredskap (NUSB) i Asker i Akershus (16 årsverk) og Sivilforsvarets beredskaps- og kompetansesenter på Starum i Oppland (37 årsverk).

Direktoratets organisasjonskart og ledelse per 31.12.2015 var som følger:

DSBs ledelse per 31.12.2015:

Direktør: Cecilie Daae

Avdelingsdirektør Direktørens stab: Kim With (fungerende)

Avdelingsdirektør Analyse og nasjonal beredskap: Per Brekke

Avdelingsdirektør Sivildforsvar: Jon B. Berntsen

Avdelingsdirektør Brann og redning: Anne Rygh Pedersen

Avdelingsdirektør Elsikkerhet: Torbjørn Hoffstad

Avdelingsdirektør Næringsliv, produkter og farlige stoffer: Torill Tandberg

Avdelingsdirektør Administrasjon: Elisabeth Askim

Avdelingsdirektør Kommunikasjon: Eva Honningsvåg

Avdelingsdirektør HR: Kirsten Agerup

Tabellen under viser utvalgte nøkkeltall fra DSBs årsregnskapet 2015 og 2014.

Nøkkeltall (beløp 1000 kr)	2015	2014
Samlet tildeling	670 698	784 008
Utnyttelsesgrad	94,9 %	97,1 %
Driftsutgifter	688 616	715 457
Lønnsandel av driftsutgifter	60,8 %	57,5 %
Antall årsverk	539,5	551,8
Lønnsutgifter i kroner per årsverk	775 930	744 930

Del III. Årets aktiviteter og resultater

I denne delen oppsummerer direktoratet de viktigste prioriteringene, resultater og bidrag til måloppnåelse i 2015. Aktiviteter, resultater og bidrag til måloppnåelse er omtalt under sine respektive mål. Under hvert enkelt mål rapporteres også status på tilhørende styringsparametere gitt gjennom tildelingsbrevet. En samlet rapportering på tilleggsoppdrag fra departementet til direktoratet er gjengitt under punk 3.6. Avslutningsvis gis en samlet omtale av direktoratets ressurs- og virkemiddelbruk i punktene 3.7 og 3.8.

3.1 Redusere sårbarhet i samfunnet

Under justis- og beredskapssektoren mål 1 Redusere sårbarhet i samfunnet, skal DSB skaffe oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet og på vegne av JD ta initiativ for å forebygge hendelser med sikte på å hindre tap av liv, helse, miljø, viktige samfunnsfunksjoner og store materielle verdier. DSB skal ha sektorovergripende perspektiv med vekt på store ulykker og ekstraordinære situasjoner.

3.1.1 Samlet vurdering av måloppnåelse

DSB har gjennom 2015 hatt fokus på aktiviteter og resultater som bidrar til å redusere samfunnets sårbarhet innenfor egne myndighetsområder. I direktoratets tildelingsbrev for 2015 har departementet et særlig fokus på

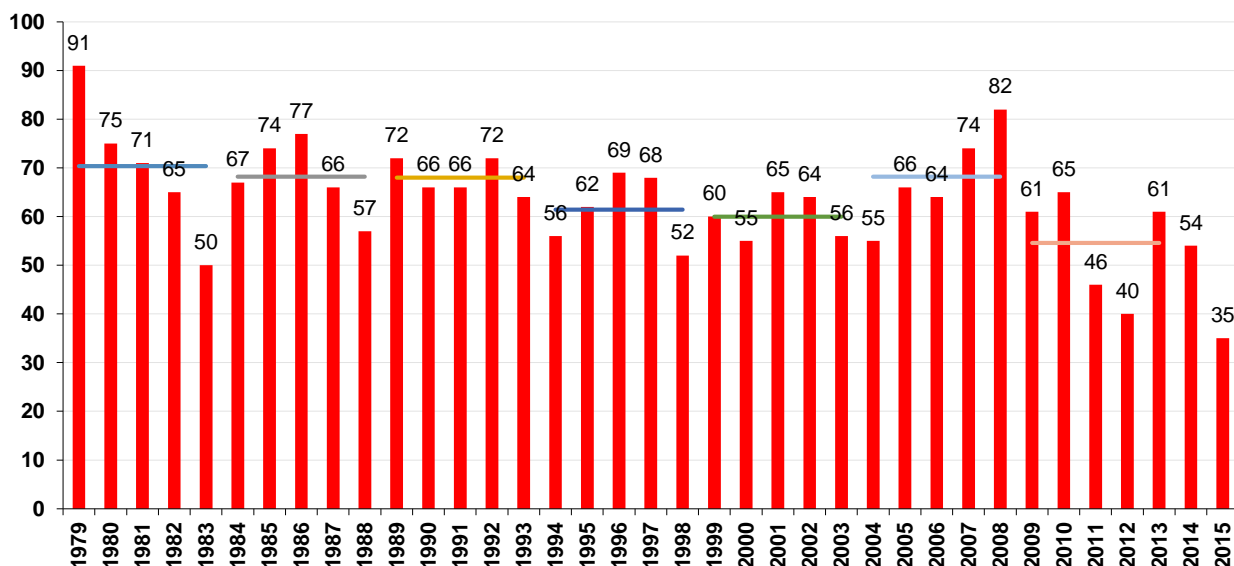
brannforebygging, forbedringer av nødmeldetjenesten og økt evne til læring og forbedring etter øvelser og større hendelser. Kapittelet fokuserer derfor spesielt på tilstander og oppnådde effekter innenfor brann- og rednings- og elsikkerhetsområdet.

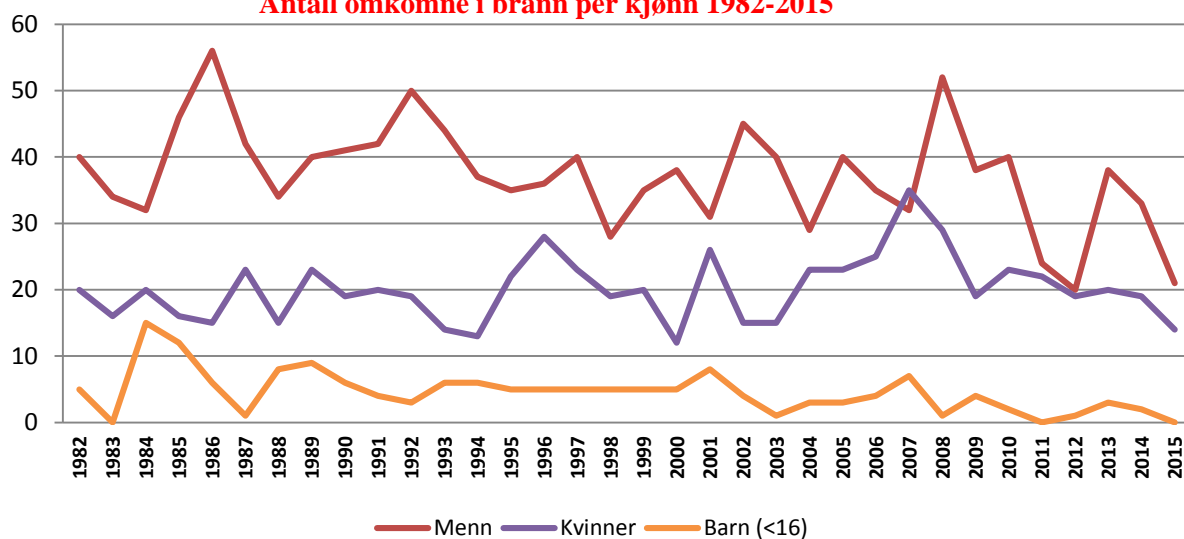
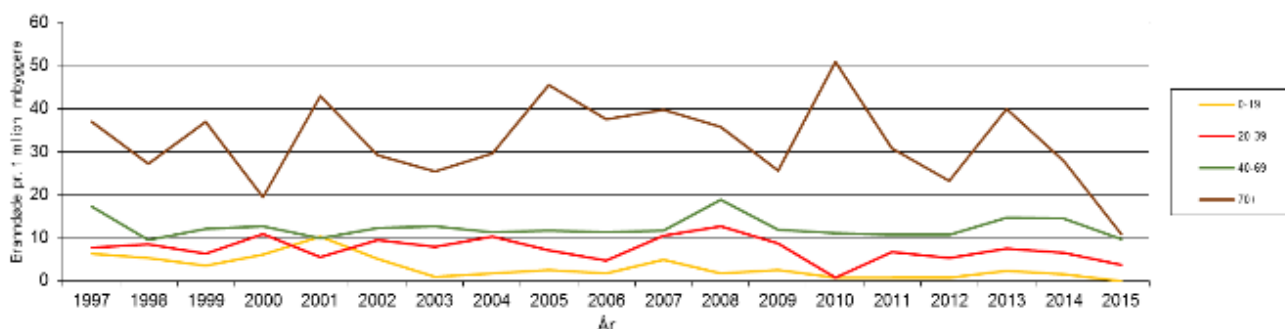
Brannsikkerhet

DSB har i 2015 arbeidet systematisk med å redusere sårbarheten innenfor brann- og redningsområdet. Brannstatistikk viser at totalt 35 personer omkom som følge av brann i 2015. Av disse tilhørte de fleste en risikoutsatt gruppe, og 80-90 prosent omkom i privat bolig. Antall branndøde i 2015 er det laveste siden registreringen startet i 1979, og viderefører en trend med relativt lavt antall omkomne siden 2010.

Flere menn enn kvinner omkommer i branner. Frem til midten av 90-tallet omkom menn omtrent 2,5 ganger så hyppig som kvinner, men forholdstallet har siden 1995 sunket, i 2015 helt ned til 1,5. Av de 35 personene som omkom i brann i 2015 var 21 menn og 14 kvinner. For eldre mennesker over 70 år er risikoen for å omkomme i brann vesentlig høyere enn for den øvrige befolkningen. De siste årene har fire ganger så mange eldre over 70 år omkommet sammenlignet med befolkningen ellers, sett i forhold til hvor mange de er. 2015 utgjør et brudd med denne trenden, da antall døde i aldersgruppen over 70 år er omtrent på samme nivå som 40-69 år, sett i

Antall omkomne i brann

Antall omkomne i brann per kjønn 1982-2015**Brannøde i bolig pr. 1 mill. innbygger etter alderssegment**

forhold til antallet totalt i befolkningsgruppene. Den årlige befolkningsveksten i landet de siste årene har økt til over 1 prosent ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB), og andelen eldre forventes å øke i årene som kommer. Flere eldre bor nå lenger i egen bolig fremfor på institusjon, hvor brannsikkerheten ofte er bedre tilpasset den enkeltes behov enn i egen bolig. Det er derfor positivt å se en synkende tendens i antall dødsbranner på tross av at risikofaktorene øker.

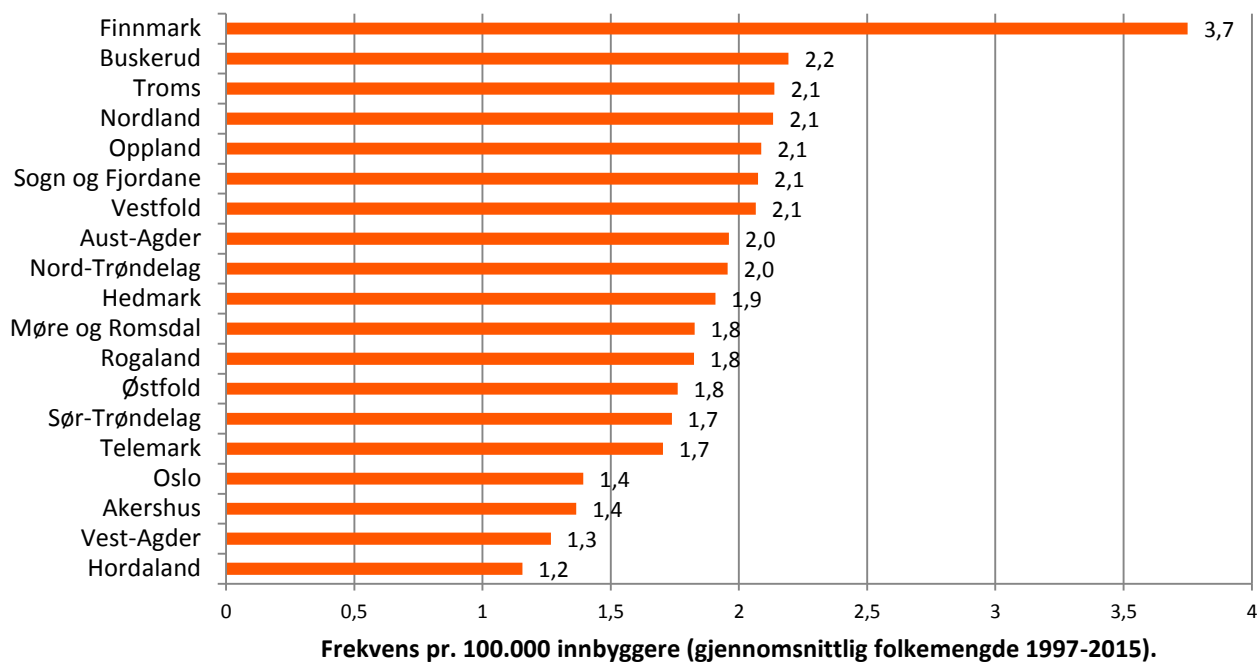
Mange med høyere risiko for å omkomme i brann, mottar tjenester og oppfølging fra et kommunalt tjenesteapparat. Samarbeid mellom relevante kommunale tjenesteytere er derfor viktig for å bedre brannsikkerheten hos personer i risikogrupper. DSB har derfor sammen med Helsedirektoratet startet et arbeid med veiledning til kommunene for mer og bedre samarbeid mellom kommunale tjenester. I ny forskrift om brannforebygging er kommunene gitt en særskilt plikt til å kartlegge utsatte grupper.

Brannstatistikken viser at det er store forskjeller mellom fylkene. Finnmark skiller seg ut med klart flest omkomne som følge av brann. DSB har derfor i 2015 gjennomført flere direktetilsyn i Finnmark, og planlegger ytterligere direktetilsyn med brann- og redningsvesenenes etterlevelse av regelverket i 2016.

Tilstanden i brann- og redningsvesenene i Finnmark som har hatt tilsyn fra DSB viser gjennomgående nedslående resultat med mange avvik og anmerkninger. Dødsbrannoversikten danner grunnlag for DSBs videre fokus, valg av virkemiddel, samt forsknings- og utredningsprosjekter i årene fremover.

Brannforebyggende arbeid

Ferdigstilling og iverksetting av ny forskrift om brannforebygging har vært et spesielt viktig arbeid for direktoratet i 2015. Ny forskrift vil styrke det kontinuerlige arbeidet med å redusere sårbarheten i samfunnet på brannområdet, ved at kommunene

Antall omkomne i brann i snitt pr. år (1997-2015) etter fylke.

får større frihet til å gjøre lokale prioriteringer ved at frekvenskravene til feiing og tilsyn er fjernet. Kommunene skal i stedet etablere og dokumentere tilfredsstillende system for vurdering av den reelle risikoen i kommunen. Større frihet innebærer at kommunene kan sette inn målrettede tiltak der behovet er størst etter vurdering av lokale forhold, eksempelvis tiltak overfor risikoutsatte grupper. Ny forebyggende forskrift ivaretar også behovet for å forebygge brann i objekter hvor mange kan omkomme i en og samme brann, ved at kommunene fremdeles har en plikt til å gjennomføre tilsyn i særskilte brannobjekter. Forskriften trådte i kraft 1.1.2016.

For å sikre nok og riktig kompetanse hos personell i brann- og redningsvesenene på det brannforebyggende området, utviklet DSB i 2015 et nytt forebyggende kurs ved Norges brannskole. Kurset er modulbasert og tilpasset endringene som følger av ny forskrift om brannforebygging. Alle moduler er gjennomført og evaluert i 2015.

Informasjon og kampanjer

DSB gjennomfører årlig flere kampanjer på brannområdet som del av satsingen mot 2020, *Alt vi kan mot brann*. Som en fortsettelse av komfyrvaktkampanjen i 2014 ble det i 2015 lansert et nytt konsept, *Kjøkkenprat*, for å skape oppmerksomhet om eldre og brannikkerhet. Kampanjen ble gjennomført på FNs internasjonale eldredag 1. oktober. Målgruppene for kampanjen

er eldre som bor hjemme og deres nærmeste pårørende. På DSBs Facebook-side fikk vi stor uttelling i form av nye likere, ny rekord i antall delinger og eksponeringer i forhold til målgruppe. Cirka 150 brannvesen og Det lokale eltilsyn deltok med lokale aktiviteter i samarbeid med eldreforeninger, helsevesen i kommunen og andre. Kampanjen fikk stor medieoppmerksomhet, og ble viet tid i de største nasjonale TV-kanalene, samt i lokale og regionale medier. Totalt 130 nyhetsartikler ble laget i forbindelse med kampanjen. I en undersøkelse i etterkant svarte ti prosent av befolkningen at de har sett kampanjen. DSB nådd ut til flere med kampanjene i 2015 enn vi gjorde i 2014, og særlig i gruppen over 67 år. 62 prosent svarer at kampanjen har ført til økt oppmerksomhet om brannikkerhet for eldre slektninger

Alt vi kan mot brann er et brannforebyggende tiltak og en oppfølging av Nasjonal kommunikasjonsstrategi for brannikkerhet 2013-2020. Kommunikasjonsstrategien ble levert til JD i mai 2013 som et svar på et oppdrag i Stortingsmelding nr. 35 Brannikkerhet. Ansvaret for å følge opp utføres av en Nasjonal koordineringsgruppe, ledet av DSB, med deltakere fra viktige aktører på brann- og elområdet. Aksjon boligbrann, Brannvernuka og Nasjonal brannøvelse er andre årlige kampanjer DSB gjennomfører for å øke kunnskapen og bevisstheten om brannikkerhet hos befolkningen.

Under Aksjon boligbrann i desember fikk 40 000 husstander over hele landet besøk av brann- og feiervesen og det lokale elektrisitetsilsyn, med tilbud om en enkel kontroll av brannsikkerheten i boligen. 250 000 personer besøkte åpne brannstasjoner over hele landet under Brannvernuka, og over 700 000 deltok i brannøvelser landet rundt.

Opplæring av deltidspersonell

Direktoratet utga i januar 2015 en rapport som viser bruken av økonomiske midler til deltidsutdanningen. Rapporten var basert på en spørreundersøkelse til alle landets kommuner gjennomført i slutten av 2014. Undersøkelsen viste at hoveddelen av den tildelte økningen i rammetilskuddet til kommunene har gått til formålet blant de som har svart på undersøkelsen. Allikevel er antall utdannede til deltidskorpset for lavt i forhold til restbehovet og den årlige utskiftningen av personell. Tilbakemelding fra rådmenn og brannsjefer er at deltidsutdanning er vanskelig å få til, til tross for at økonomiske midlerstiltes til rådighet. Deltidsansatte i små stillingsbrøker har praktiske utfordringer med fravær, særlig overfor hovedarbeidsgiver. Noen, særlig selvstendig næringsdrivende, gir signaler om at de ikke vil fortsette i stillingen hvis de blir presset til å gjennomføre utdanning. Norges brannskole har startet arbeidet med å avklare nærmere årsaken til manglende prioritering av deltidsutdanning i kommunene, og vurderer målrettede tiltak og støtte for å øke antall utdannede.

Utdanning av personell til brann- og redningsvesenet

Utdanning av personell i brann- og redningsvesenet gjennom Norges brannskole, er DSBs viktigste tiltak for å sikre brann- og

redningspersonellet god kompetanse.

Utdanningsvirksomheten gir også et viktig bidrag til oppfyllelse av målet om en samordnet beredskap. Norges brannskole har i 2015 planlagt og gjennomført kursaktivitet på bakgrunn av innmeldt behov fra landets kommuner. Kursene er avholdt i henhold til kurskatalogen for 2015. Eksamensresultatene viser at elevene tilføres kompetanse i samsvar med kursplanene.

Totalt var det 794 søkere til 292 kursplasser i 2015. Det var fortsatt stor underdekning på kurs tilknyttet utrykningsleder-opplæring (BER-1, BER-2 og utrykningslederkurs). Det samme gjelder forebyggende kurs hvor utarbeidelse av nytt modulbasert kurs førte til at det kun ble tilbudt ett kurs i 2015. I tillegg til underdekningen på enkelte kurs, må gapet mellom antall søkere og antallet tilgjengelige kursplasser ses i lys av at brann og redningsvesenet, for kursene knyttet til utrykningsledernivået, ønsker å utdanne flere enn de som står i den aktuelle stillingen. Dette for å sikre nødvendig kompetanse ved for eksempel interne forflytninger og ferieavvikling.

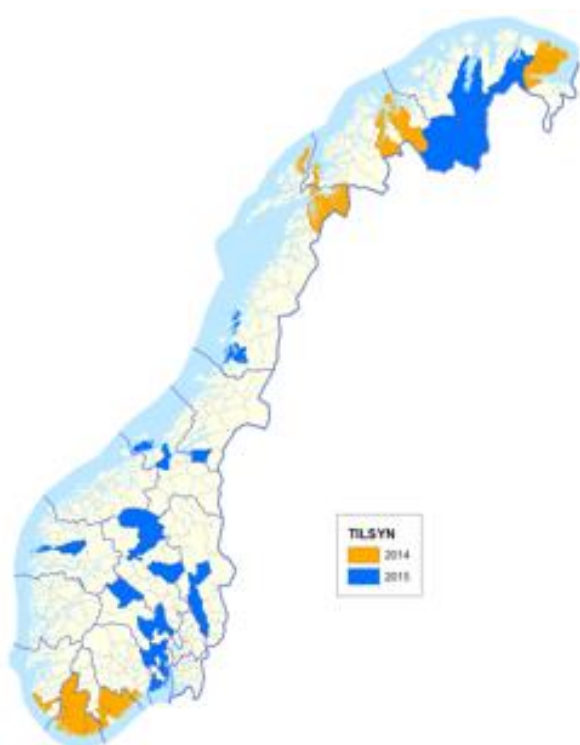
Det er startet opp utredning av hvordan grunnkurs for deltidspersonell delvis kan konverteres til et nettbasert undervisningsopplegg, herunder vurdering av hvilket faglig innhold som er egnet til å gis i form av elektronisk undervisning, og hvilke deler av kurset som bør gjennomføres som praktisk opplæring på øvingssted. Det vil i februar 2016 bli gjennomført et møte med NAKOS (Nasjonal kompetansetjeneste for prehospital akuttmedisin), der mulighetene for et samarbeid om et nytt nettbasert undervisningsopplegg for deltidspersonell skal drøftes.

Antall søknader, kursplasser og elever på kvalifiserende kurs ved Norges brannskole 2014 og 2015

Kurs	Søknader		Plasser		Elever	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Forebygg.	96	101	40	20	39	20
Grunnkurs	104	107	100	80	105	75
Ber-1	147	208	60	40	61	41
Utrykningslederkurs		31		20		19
Ber-2	113	210	60	60	62	62
Ber-3	66	87	40	40	41	41
110-kurs	16	50	32	32	32	33
Totalt	542	794	332	292	340	291

Tilsyn med kommunale brann- og redningsvesen

DSBs tilsyn med brann- og redningsvesenet er et sentralt virkemiddel for å påse at kommunene etterlever kravene som brannregelverket stiller til etablering og drift av brannvesen. Direktoratet gjennomførte i 2015 direktetilsyn med 30 brann- og redningsvesen. DSB har spesielt fulgt opp brann- og redningsvesenets evne til å håndtere komplekse hendelser med tap av liv, helse, miljø, viktige samfunnsfunksjoner eller store materielle verdier. Tilsynene hadde særlig oppmerksomhet mot funn som har fremkommet ved senere tids evaluering av hendelser og øvelser, eksempelvis anvendelsen av enhetlig ledelsessystem (ELS). Tilsynet har videre fokusert på tre hovedområder; overordnet ledelse, dimensjonering av brann- og redningsvesenet og gjennomføring av øvelser.

I tillegg til de 30 planlagte tilsynene ble det gjennomført et dokumenttilsyn i Vang kommune etter brannen på Høgeset leirskole. Figuren til venstre illustrerer hvilke brann- og redningsvesen direktoratet har ført tilsyn med de siste to årene. Tilsynene har avdekket 50 avvik og 19 anmerkninger. Avvik er brudd på regelverk, mens

anmerkning er DSBs faglige anbefalinger til forbedring.

I 26 av 30 brann- og redningsvesen er det gitt anmerkning eller avvik på dimensjonering eller dimensjoneringsgrunnlaget til beredskapsstyrken. 17 av 30 brann- og redningsvesen fikk anmerkning eller avvik på overordnet innsatsledelse. Funnene dreier seg om utilstrekkelig forståelse, ikke tilfredsstillende kunnskap om eller dokumentasjon av hvordan store og eller komplekse hendelser skal håndteres i egen kommune/ brannregion. I tillegg har 21 av 30 brann- og redningsvesen fått anmerkning eller avvik knyttet til øvelse av beredskapsstyrken. 11 av 30 har fått avvik på alle tema i tilsynet. 7 av 30 brann- og redningsvesen fikk kun anmerkninger i tilsynet. Når det gjelder tilsynet etter brannen på Høgeset leirskole i Vang kommune ble det gitt to avvik, på henholdsvis myndighetsutøvelse og dokumentasjon og organisering av beredskap.

Tilsynet i denne perioden dokumenterer at brann- og redningsvesenene har utfordringer knyttet til dimensjonering eller beredskapsgrunnlaget. Dette området er vidt og favner alt fra dokumentasjon til mangler i innsatsstyrken. Tilsynet dokumenterer videre at det fortsatt er behov for å styrke brann- og redningsvesenet på ledelse. Dette understøtter også DSBs gjennomførte brannstudie fra 2013 som konkluderte med og anbefalte å styrke brann- og redningsvesenenes ledelse, både i det daglige og i operativ sammenheng. Samlet sett er det flere enn to tredjedeler av brann- og redningsvesenene det er ført tilsyn med, som ikke etterlever regelverket og har fått avvik. DSB har tatt i bruk sanksjoner mot kommuner som ikke følger opp avvikene i tilsynsrapport.

Tabellen på neste side viser avvik etter størrelsen på brann- og redningsvesen. Brann- og redningsvesenene er inndelt etter krav i forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen. Forskriften stiller krav til økt brannberedskap etter antall innbyggere som bor i største tettsted. Som det fremgår av tabellen har mindre brann- og redningsvesen flere registrerte avvik enn større brann- og redningsvesen.

Tilsyn med brann- og redningsvesen 2015	Avvik	Anmerkning
Dimensjonering	21	8
Overordnet innsatsledelse	13	4
Øvelse	16	7

Brann- og redningsvesen fordelt etter tettsted og beredskapsdimensjonering¹

	Innbyggere (tettsted)	Antall brannvesen	Avvik totalt	Avvik i snitt
Veldig små brannvesen	< 3.000	14	30	2,1
Små brannvesen	3.000 - 7.999:	6	10	1,6
Mellomstore brannvesen	8000 - 19.999	4	8	2
Store brannvesen	20.000 – 99.999	6	2	0,3
Veldig store brannvesen	>100.000	0	0	-

I DSBs beslutningsgrunnlag av 1. desember 2015 om ny organisering av brann- og redningsvesenet, oversendt JD, anbefaler DSB at departementet gir sin tilslutning til å utarbeide et statlig pålegg til kommunene om regionalt samarbeid om brann- og redningsoppgaver, hvor de nye politidistriktsgrensene vil bli bestemmende for hvilke kommuner som skal samarbeide.

Sikre at nødnettleveransen for brann- og redningsvesenene og 110-sentralene følger plan

DSBs prosjekt for innføring av Nødnett i landets kommunale brann- og redningsvesen har i 2015 i samarbeid med Direktoratet for nødkommunikasjon (DNK), fullført innføringen av Nødnett i Sør-Rogaland (februar), Haugaland og Sunnhordland (februar), Møre og Romsdal (april), Sør-Trøndelag (september), Nord-Trøndelag (september), Hordaland (oktober), Sogn og Fjordane (november), Troms (desember) og Finnmark (desember). I oktober tok alle brannvesenene og den gamle 110-sentralen i Bodø i bruk radionettet (Tetra) med radioterminaler. Utrulling av radioterminaler til alle mannskaper og installering i alle biler ble fullført i god tid før plan.

For å få gjennomført i henhold til plan og fastlagte milepæler har prosjektet i DSB utviklet og dimensjonert organisasjonen for å ivareta innføringen i kontrollrommene, utrulling av radioterminaler, kurs og opplæring, informasjon og dokumentasjon. Prosjektbemanningen er imidlertid redusert med fem medarbeidere i løpet av siste halvår 2015.

DSB har ved Justissektorens kurs- og konferansesenter (JKØ) i Stavern gitt opplæring i bruk av kontrollromutstyret gjennom:

- ICCS (Integrated Communication and Control System) kurs til alle operatørene i Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Hordaland, Sogn og Fjordane, Troms og Finnmark
- Vision (oppdragshåndteringsverktøyet til 110-sentralene) kurs til alle operatørene i Sør-Rogaland, Haugaland og Sunnhordland, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Hordaland, Sogn og Fjordane, Troms og Finnmark
- Superbrukerkurs for radioterminaler til alle brannvesen i Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Hordaland, Sogn og Fjordane, Nordland, Troms og Finnmark
- Superbrukerkurs for Vision Boss (ressursplanlegging) til alle brannvesenene i Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Hordaland, Sogn og Fjordane, Troms og Finnmark

Nødnettprosjektet har i 2015 gjennomført alle aktiviteter i henhold til planverket og tildelt budsjett. Planverk, forankringen, oppfølgingen og gjennomføringen i alle ledd vurderes som meget tilfredsstillende.

¹ Tallene er hentet fra DSB (Sambas) 2013, estimert ut fra tettsteder i Norge.

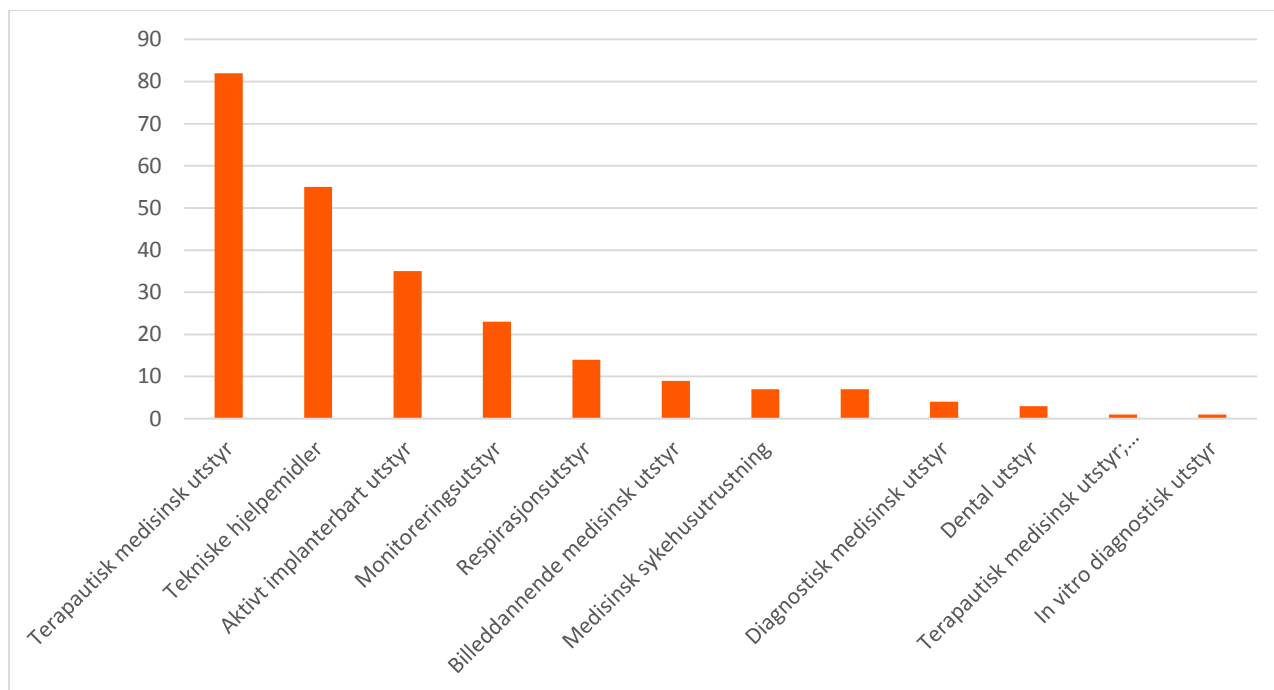
Elsikkerhet

Det ble i 2015 meldt inn 478 elulykker til DSB. Det er ikke registrert døde som følge av el-ulykke i 2015. 140 av ulykkene er meldt med skade. 26 av de skadde omfatter lærlinger/hjelparbeidere. Det har vært en økning i antallet meldte elulykker fra 2014 som antas å ha sammenheng med økt oppmerksomhet på meldeplikten og dermed en nedgang i «mørketallene».

Det er ført statistikk over døde som følge av el-ulykker siden elektrisiteten ble tatt i bruk i Norge. Siden målingene startet har antallet døde i gjennomsnitt ligget på 6-7 omkomne årlig. Tatt i betraktning den formidable økning i bruken av elektrisk strøm vi har hatt i løpet av 100 år og befolkningsøkning i samme periode, er vi nå nede på et gjennomsnitt på en dødsulykke pr. år. (11 dødsulykker de siste 11 årene). Statistikken dekker hele befolkningen, dvs. barn, voksne i fritid og

arbeid, samt regulert med kvalifikasjons- og sikkerhetsforskrifter under el-tilsynsloven. Det har vært en merkbar nedgang i antall dødsulykker siden starten av 70-tallet grunnet innføring av strengere regler for arbeid i elektriske anlegg. Utforming og tekniske løsninger på elektriske anlegg og utstyr har i samme periode gjennomgått omfattende forbedringer og krav til sikkerhet. Samtidig har DSB drevet med omfattende tilsyns- og informasjonsvirksomhet rettet mot både el-bransjen og publikum.

Innenfor kategorien elektromedisinsk utstyr, ble det i 2015 registrert og behandlet 241 uhell. 6 av disse var dødsulykker og 21 var uhell med pasientskader. Det elektromedisinske utstyret var imidlertid sjelden årsak til hendelsen. Neste tabell viser type elektromedisinsk utstyr som var involvert i uhellene.

Tilsyn med elektriske anlegg og utstyr

DSB er sentral tilsynsmyndighet med elektriske anlegg og elektrisk utstyr. Tilsynet med elektriske lavspenningsanlegg er videredelegert til lokal tilsynsmyndighet i nettselskapene og finansieres over nettleien. DSB gir føringer for hvordan det lokale elektrisitetstilsyn (DLE) skal gjennomføre sine tilsynsoppgaver og omfanget av dette.

Gjennom det lokale elektrisitetstilsyn gjennomførte DSB i 2015 ca. 150 000 tilsyn. DLEs tilsyn er risikobasert, etter alder, bruk og belastning av det elektriske anlegget. Særlig utsatte anleggstyper er underlagt hyppigere tilsyn, som for eksempel landbruk, sykehus, hoteller og forsamlingslokaler. DLE har også tilsyn med elektroforetakene som bygger elektriske anlegg. DLE finner tekniske feil på ca. 25 % av anleggene som kontrolleres. Det er en økning i antall saker hvor DSB bruker tvangsmidler hjemlet i forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

Tilsyn med DLE

DSB har tilsyn med at nettselskapene utfører de tilsynene de er pålagt og utførte i 2015 ca. 80 tilsyn med DLE i nettselskapene. DSB sørger for at DLE har nødvendig forvaltningsmessig og teknisk kompetanse, og holder jevnlig kurs for DLE innen disse områdene. Utfordringer i forhold til faglig ledelse har ofte omhandlet ledelse av DLE, ved å øke forståelsen for rollen som sikkerhetsmyndighet. Habilitet, organisering og

uavhengighet, samt bestillerkompetanse og risikovurdering av "forretningsområdet" er hovedutfordringene og gjengangere i avvik ved tilsyn hos DLE.

Tilsyn med landbaserte elektriske anlegg

DSB gjennomførte 210 tilsyn med landbaserte elektriske anlegg i 2015. Tilsynsaktiviteten ble noe nedjustert i forhold til opprinnelige planer. Inntektskravet knyttet til tilsynsvirksomheten har vært førende prinsipp for utplukk av tilsynsobjekter. Videre har det vært fokus på å redusere tid per tilsyn der det har vært mulig. I tillegg har det utelukkende blitt gjennomført verifikasjoner på anlegg i nærheten av virksomhetenes hovedkontor.

Hos nettselskapene gjøres det relativt få funn direkte knyttet til det systematiske HMS-arbeidet; herunder internkontroll og rutiner. Derimot gjøres det funn ute i de enkelte anleggene. Tilsynets tema og kontrollpunkter ble i 2015 rettet mer mot lavspenningsområdet enn høyspenningsområdet, der man har gjort flere funn når det gjelder pålagt systematisk vedlikehold. Tema og kontrollpunkter innenfor lavspenningsområdet er videreført til 2016.

Samarbeidet med NVE, gjennom Felles tilsynsforum, fortsatte i 2015. Det ble gjennomført tre samtidige tilsyn hvorav ett ved et vindkraftverk. Erfaringene fra disse tilsynene er

gode. I regi av forumet ble det arrangert en konferanse for tilsynspersonell i NVE og DSB.

Samarbeidet med NVE, gjennom Felles tilsynsforum, fortsatte i 2015 og det ble gjennomført tre samtidige tilsyn hvorav ett ved et vindkraftverk. Erfaringene fra disse tilsynene er gode. I regi av forumet ble det arrangert en konferanse for tilsynspersonell i NVE og DSB.

Tilsyn med helseforetak

DSB utførte tilsyn og systemrevisjoner rettet mot helseforetak og sykehus i 2015. Revisjonene gjennomføres med utgangspunkt i virksomhetenes systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Revisjonene er et av direktoratets viktigste forebyggende virkemiddel innenfor el-området, og skal sikre at lovgivning og sentrale føringer etterleves, samt at tilsynsobjektene arbeider systematisk med sikkerhet, sårbarhet og risiko. Tilsynene i 2015 var rettet mot HMS/kvalitetssystem, brukere av medisinsk utstyr, medisinsk teknisk avdeling, og teknisk avdeling elektro. Innenfor områdene var temaene blant annet rapporteringer, avvikshåndtering, opplæring, vedlikehold, forebyggende vedlikehold, beredskapsplaner, og risikovurderinger. DSB ivaretar i sitt tilsyn, og i kombinasjon med DLE sitt tilsyn med helseforetakene, en gjennomgang av elektrisk infrastruktur relatert til elektromedisinsk utstyr og risikoen rundt dette.

Det ble gjennomført systemrevisjoner ved 16 helseforetak og private sykehus. To av disse tilsynene var samtidige tilsyn med Statens strålevern og fire av tilsynene sammen med DLE. Samordningen med andre tilsynsetater er positivt både for tilsynsetatene og tilsynsobjektene.

I DSBs instruks for DLE pålegges DLE å føre tilsyn med helseinstitusjoner og enkle helseforetak. Disse tilsynene skal påse at foretakene har fokus på sikkerhet rundt den elektriske infrastrukturen, vedlikehold av elektrisk og elektromedisinsk utstyr og en internkontroll som ivaretar dette. Det har også i 2015 vært fokus på enkelte store helseforetak, om elektrisk trygg infrastruktur i eldre anlegg der man bruker moderne elektromedisinsk utstyr som krever avbruddsfri elforsyning.

Overordnet aktivitetsvurdering innen el-området

På grunn av økonomisk prioriteringer har DSB i 2015 redusert tilsynsomfanget av høyspenningsanlegg, kraftprodusenter og Det lokale elektrisitetsilsyn (DLE). Direktoratet har også redusert egen møtedeltakelse innen direktivområdene i EU-samarbeidet, internasjonal standardisering og bransjeveiledning. Aktivitetsnedgangen reduserer direktoratets evne til å påse at aktører (høyspentinstallatører, maritime installatører mv.) har gode rutiner for levering av sikre anlegg og ivaretagelse av de ansattes sikkerhet. Direktoratet oversikt over den generelle tilstand i mange typer elektriske anlegg blir også redusert, og vi får ikke kontrollert at DLE gjennomfører sitt oppdrag på en tilfredsstillende måte. Bransjen går glipp av den informasjons- og veiledningsvirksomhet vi ellers har gjennomført ved ulike møter, samlinger og seminarer. Det er ikke gjort tilsyn med småkraftverk eller lavspente anlegg med egen strømforsyning (havbruk, turishytter mv.) i 2015.

Direktoratet ønsker at tilsynsobjekter skal velges på bakgrunn av risikovurderinger, og mener at inntektskravet effekt på dagens valg av tilsynsobjekter er uheldig.

Elektrofagutdanning

Innenfor elektroområdet mener både DSB og bransjeorganisasjonene at dagens utdanning innenfor elkraft på fagskolenivå, ikke tilfredsstillende dekker bransjens behov. DSB har derfor i løpet av 2015 bidratt til utvikling av en ny toårig fagskoleutdanning innenfor elkraft, rettet mot faglig ansvarlig for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr. Utdanningen har fokus på ny teknologi og blandingen av elektriske anlegg og ekom-anlegg. Den nye utdanningen kan starte høsten 2016.

DSBs omdømmeundersøkelse 2015

DSB gjennomførte i 2015 en omdømmeundersøkelse blant sentrale interessenter, blant annet fagmiljøer, tilsynsobjekter, politisk ledelse, tilgrensende etater og fylkesmenn. Direktoratet mener at godt omdømme hos våre interessenter er en viktig forutsetning for vår evne til å nå våre mål. Undersøkelsen målte hvordan DSBs viktigste interessenter opplever direktoratets omdømme, rolleutøvelse og leveringskraft. Omdømmeundersøkelsen tar utgangspunkt i DSBs mål, nedfelt blant annet i tildelingsbrev fra Justis

og beredskapsdepartementet. DSBs omdømmeundersøkelse 2015 ble besvart av 1100 personer (48 prosent svarprosent). Resultatene fra undersøkelsen viser at syv av ti har et godt helhetsinntrykk av DSB, og at DSB bidrar godt til å nå JDs fire mål. DSB scorer høyt på faglig kvalitet og dyktige medarbeidere, men undersøkelsen peker også på forbedringsområder for ulike tjenesteområder og virkemidler.

Undersøkelsen vil være som en nullmåling og et grunnlag for direktoratet til å vurdere effekten av tiltak over tid.

Oppsummering og funn etter nytt tilsynsregime med departementene

DSB utfører tilsyn med samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i departementer og underliggende etater på vegne av Justis- og beredskapsdepartementet (JD). Med bakgrunn i Statens helsetilsyns tilsyn med Justis- og beredskapsdepartementet i 2013/2014 ble tilsynsregimet endret. Endringene kan oppsummeres slik:

- Tilsynsrapportene gir mer eksplisitt uttrykk for om kravene i kgl.res. av 15. juni 2012, Instruks for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap m.v. er ivarettatt eller ikke. Begrepene "Brudd på krav" og "Andre forbedringspunkter" ble innført
- Tilsynsrapportene legges frem for regjeringen
- Det ble åpnet for innsyn i tilsynsrapportene for offentligheten (etter innsynsbegjæring og konkret vurdering)
- Tilsyn lukkes først når brudd på krav er rettet opp

DSBs veileder for departementenes samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid kom i ny utgave i januar 2015. Veilederen inneholder bl.a. en utledning og konkretisering av kravgrunnlaget i Instruksen. Veilederen er lagt til grunn for tilsynene det siste året. DSB mener at det nye tilsynsregimet har medført at samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet generelt, og tilsynene spesielt, har fått større oppmerksomhet i departementene. Jevnt over er den observerte tilstanden bedre nå enn den var i forrige (andre) tilsynsrunder. Årsakene er trolig flere. Tilsynene og oppfølgingen av disse er en av dem, og inntrykket er at endringene i regimet fra våren av 2014 har forsterket denne positive effekten.

Følgende tilsynsrapporter er så langt utarbeidet under nytt tilsynsregime:

- Justis- og beredskapsdepartementet (JD) (2013-2014)
- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) (2014)
- Utenriksdepartementet (UD) (2014)
- Samferdselsdepartementet (SD) (2014-2015)
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) (2014-2015)
- Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) (2015)
- Kunnskapsdepartementet (KD) (2015)

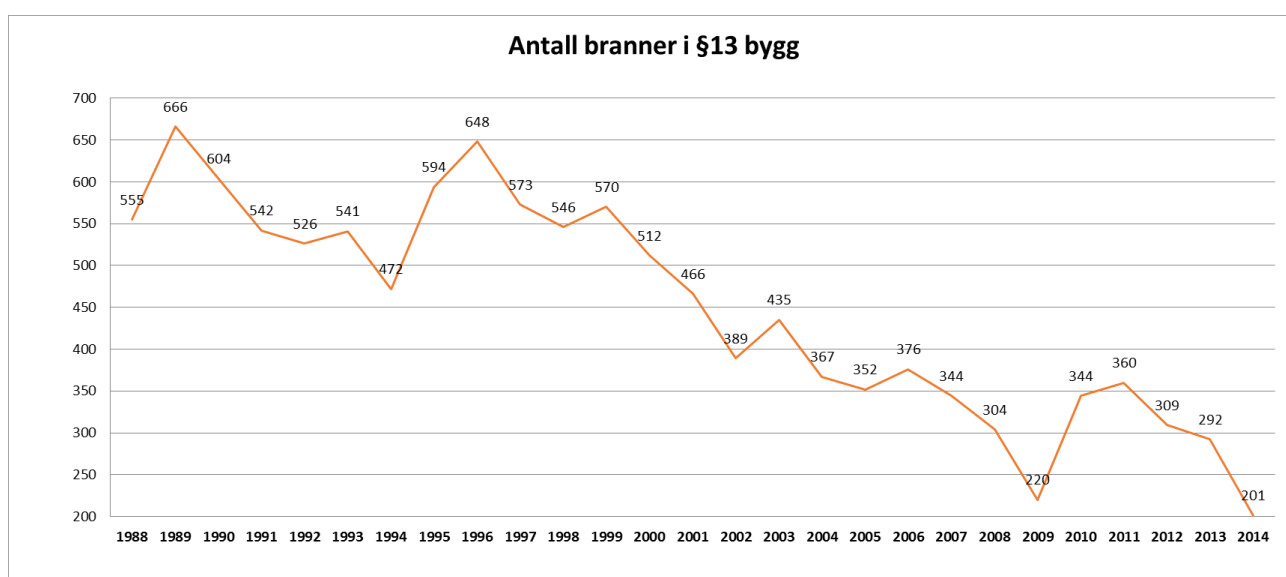
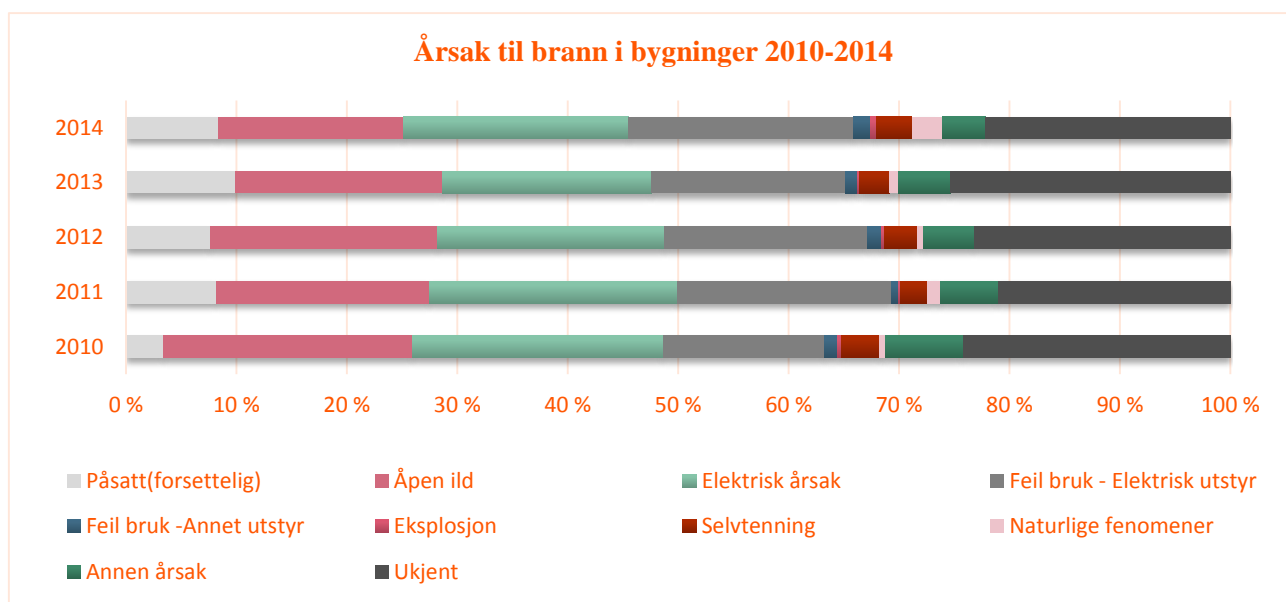
Det generelle og overordnede kravet i instruksen er at arbeidet med samfunnssikkerhet- og beredskap skal være "målrettet, systematisk, sporbart og være integrert i departementets planverk, styringssystemer og i styringsdialogen med underliggende virksomheter". Mangel på målrettethet og systematikk går igjen hos flere av departementene det er foretatt tilsyn med. Dette medfører at selv om de rent formelt tilfredsstillende flere av kravene i Instruksen, så mangler sammenhengen mellom aktivitetene og de oppleves som løsrevet fra departementets øvrige virksomhet. Instruksen bygger i prinsippet på den norske og internasjonale standarden for risikostyring (NS-ISO 31000), der utgangspunktet er at man systematisk skal klarlegge ansvar, identifisere og analysere risikoforhold, ta stilling til i hvilken grad risikoen er akseptabel og iverksette nødvendige tiltak for å redusere risikoen til et akseptabelt nivå. Selv om de fleste departementer har prosesser som implisitt innebærer en slik tilnærming, er det bare noen få som har et systematisk og eksplisitt forhold til risiko og risikohåndtering i samfunnssikkerhetsmessig sammenheng. Manglende systematikk på dette området kan medføre at viktige risikoforhold overses eller at man unnlater å ta stilling til dem. Flere departementer har også et forbedringspotensial med hensyn til evaluering av øvelser og hendelser, og ikke minst i å gjennomføre endringer som følge av de evalueringene som blir gjort. Kun ett av departementene i oversikten over, Kunnskapsdepartementet, tilfredsstillende alle krav i Instruksen. Det ble heller ikke funnet andre forbedringspunkter ved dette departementets arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap ved tilsynet i 2015.

3.1.2 Andre aktiviteter og resultater

Brannsikkerhet i særskilte brannobjekter

Brannsikkerheten i særskilte brannobjekter ivaretas også gjennom større fokus på systematisk sikkerhetsarbeid i virksomheter og ved at kommunene får en bedre mulighet til å sette inn målrettede tiltak. Direktoratet har i 2015 arbeid med veiledning til virksomheter om systematisk sikkerhetsarbeid i bygg. Dette skal styrke sikkerhetsarbeidet i virksomhetene og dermed sikre den positive trenden med redusere antallet branner i særskilte brannobjekter (§13-bygg)². Statistikken viser at antall branner i særskilte brannobjekter er kraftig redusert de siste tyve årene og at antallet i 2014 er det lavest registrerte siden 1988.

I arbeidet med brannsikring av kulturminner har DSB siden høsten 2014 samarbeidet med Riksantikvaren om å lage en handlingsplan. Arbeidet ledes av Riksantikvaren. Handlingsplanen er ikke ferdigstilt grunnet manglende prioritering hos Riksantikvaren. I 2015 brant det blant annet i verneverdig, tett trehusbebyggelse i Kong Oscars gate i Bergen og i hovedbygningen ved Ringve museum i Trondheim. De vanligste årsakene til brann i bygninger er åpen ild, feil ved elektrisk utstyr og feil bruk av elektrisk utstyr. I omtrent 20 prosent av tilfellene er årsaken ukjent.³

² Statistikk for 2015 er ikke klar, slik at vi bare kan presentere tall til og med 2014.

³ Statistikk for 2015 er ikke klar, slik at vi bare kan presentere tall til og med 2014.

Omstrukturering av brann- og redningsvesen

I forbindelse med utarbeidelsen av beslutningsgrunnlaget for omstrukturering av brann- og redningsvesen ble det gjennomført en interessentanalyse, etterfulgt av innspill /dialog konferanser med ulike grupper av interessenter. Den første konferansen hadde en mer generell karakter og åpnet for innspill fra et bredt spekter av interessenter, mens de siste konferansene var rettet mot representanter fra brann- og redningsvesenet som i interessentanalysen ble identifisert som viktige i forankringen av og utarbeidelsen av beslutningsgrunnlaget. DSBs beslutningsgrunnlag av 1. desember 2015 anbefaler at JD gir sin tilslutning til å utarbeide et statlig pålegg til kommunene om regionalt samarbeid om brann- og redningsoppgaver, hvor de nye politidistriktsgrensene vil bli bestemmende for hvilke kommuner som skal samarbeide. Før en endelig beslutning om omstrukturering av brann- og redningsvesenet tas, besluttet JD at et det skal gjennomføres et eller flere pilotprosjekt for ny organisering av brann- og redningsvesenet. Med bakgrunn i DSBs forslag, besluttet Regjeringen å gi Bergensalliansen status som pilotprosjekt. DSB startet i 2015 arbeidet med å følge opp pilotprosjektet i Bergensalliansen.

Samlokalisering av nødmeldingssentraler

I Stortingsvedtak om gjennomføring av en nærpolitireformen den 10.06.2015, presiseres det at brann- og redningsvesenets nødmeldingstjeneste skal tilpasses de geografiske grensene til de nye politidistriktene, og slik at en 110-sentral kan dekke mer enn ett politidistrikt. Stortingets mål er at brann- og redningsvesenets nødmeldingstjeneste (110-sentralene) samlokaliseres med politiets operasjonssentraler. Det skal klargjøres slik at helsetjenestens AMK-sentraler også kan plasseres på samme sted. Samlokalisering er i tråd med anbefalingene fra Nasjonalt nødmeldingsprosjekt.

DSB fikk i oppgave (oppdragsbrev nr. 5) å starte planleggingsarbeidet med samlokalisering av 110-sentralene og politiets operasjonssentraler i de nye politidistriktene. POD mottok likelydende oppdrag. DNK skal bidra i arbeidet. DSB har i 2015 utarbeidet et satsningsforslag for gjennomføring av samlokalisering, foretatt informasjonsdeling og jobbet med å få etablert et samkjørt planverk for gjennomføring. I prosessen er det gjennomført informasjons- og dialogmøter med økonomisk og politisk ledelse i kommunen,

brann- og redningsvesenene og 110-sentralene i 9 av de 12 nye politidistriktene. De resterende 3 vil bli gjennomført i løpet av første kvartal 2016.

Nasjonale støtteressurser innen brannområdet

DSB har i 2015 videreført beredskapen med skogbrannhelikopter og lederstøtte. Beredskapen ble også gitt utover den faste beredskapsperioden fra 15. april til 15. august, og ordningen med en særskilt lederstøtte knyttet til håndtering av skogbranner var etablert i periodene skogbrannhelikopter var satt i beredskap. Tjenesten anses å være en viktig støtte for brann-

og redningsvesenet ved håndtering av skog-, lyng- og krattbranner. Det er gjennomført møter med Skogbrannutvalget og Lederstøtten, og DSB har i regi av Norges brannskole gjennomførte skogbrannkurs i 2015.

Året har vært preget av få skog-, lyng- og krattbranner. Skogbrannhelikoptrene var i innsats i 5 branner i 5 fylker. Den aktive flytiden ved bekjemping av skogbrann var i underkant av 20 timer og det ble droppet i overkant av 565 tonn vann. DSB har bedt om, og mottatt, evalueringsrapporter fra håndteringen av tre av brannene.

DSB har i 2015 prioritert installasjon av Nødnett-terminal i begge tungløfthelikoptrene til Helitrans AS. Mannskap er i tillegg opplært i bruken av Nødnett og det er ytterligere oppmerksomhet knyttet til opplæring og bruk av dette utstyret. Helikopteret er tilgjengelig for samtlige brann- og redningsvesen på egen talegruppe. Samtlige brann- og redningsvesen er operative på nødnett, og DSBs rutine for rekvirering og bruk av skogbrannhelikopter vil bli revidert før sesongstart i 2016. Med dette tiltaket økes utnyttelsen av Nødnett for de kommunale og interkommunale brann- og redningsvesenene ytterligere. Når hovedredningssentralene tar i bruk Nødnett i skarp drift vil også de ha tilgang til skogbrannhelikopterressursene gjennom felles talegrupper. Skogbrannhelikopterberedskapen kan også utnyttes i andre hendelser enn skog-, lyng- og krattbrann, og vil som eksempel kunne kobles med politiets talegrupper ved behov.

Den særskilte beredskapen Redningsinnsats til sjøs (RITS) er videreført og sikrer viktige nasjonale beredskapskapasiteter på brann- og redningsområdet. DSB videreførte i 2015 avtale

om særskilt beredskap for redningsinnsats til sjøs med brann- og redningsvesenene i Oslo, Larvik, Stavanger, Bergen, Ålesund, Bodø og Tromsø. Staten, ved DSB, har da sikret en særskilt beredskapsordningen for branner på skip basert på kapasiteter fra landbasert brann- og redningsvesen.

Det ble i 2015 gjennomført en samling for brann- og redningsvesenene i RITS-ordningen i Larvik. Ansvaret for å gjennomføre nasjonale samlinger alternerer mellom de sju brann- og redningsvesenene. Temaene for samlingen i 2015 var blant annet informasjon og dialog om mulig sammenfall av scenariene "Pågående livstruende vold" (PLIVO) og RITS-innsats. Det var ingen skarpe RITS-innsatser i 2015.

DSB er også sammen med Bergen brannvesen representert i Nordisk RITS forum som omfatter samarbeid om RITS-tema i Norden. DSB er gjennom samarbeidet i Nordisk RITS involvert i Baltic Sea MIRG Project i regi av finske myndigheter. Prosjektet skal munne ut i felles modeller og operative prosedyrer for koordinering av RITS-innsatser på tvers av landegrensar.

PLIVO 2015

Nasjonal prosedyre for nødetatenes samvirke ved pågående livstruende vold (PLIVO) ble fastsatt av Politidirektoratet, Helsedirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i februar 2015. Dette er den første nasjonale prosedyren med involvering på tvers av direktorater og nødetater. Prosedyren er et resultat

av deler av oppfølgingen av rapport fra 22. juli-kommisjonen, og er et av tiltakene for å avklare roller og ansvar for innsats der pågående livstruende vold utøves.

Mål for arbeidet i 2015 var planlegging og gjennomføring av opplæring av regionale instruktører fra nødetatene ved Justissektorens kurs- og øvingssenter (JKØ) i Stavern. Opplæringen resulterte i ca. 160 regionale instruktører fra brann- og redningsvesenet, helse og politi, hvorav 57 var fra brann- og redningsvesen. Regionale instruktører skal gjennomføre opplæring av lokale instruktører som skal forestå sluttbrukeropplæring. Implementeringen er forventet slutført i hele landet 01.06.2016. Direktoratene med sine utdanningsinstitusjoner har igangsatt et arbeid for å innføre opplæringen av PLIVO-prosedyren i fremtidig utdanning.

Innføring av ny utdanningsmodell for brann- og redningspersonell

Det har lenge vært et dokumentert behov for en styrking av utdanningen for brann- og redningspersonell, og at fremtidens utfordringer både krever mer breddekompetanse og større grad av spesialkompetanse. Dette ble særlig synliggjort i NOU 2018 Ny utdanning for nye utfordringer. Brann- og redningspersonell må få økt kunnskap om beredskapsfeltet generelt fordi risikobildet i kommunene endres, og det er behov for å styrke de faglige særrområdene forebygging, beredskap og nødalarmering.

Illustrasjon: PLIVO-øvelse 2015 (Foto DSB)

I 2015 utarbeidet DSB et prosjektforslag til hvordan ny utdanningsmodell kan innføres i Norge. Denne ble oversendt Justis- og beredskapsdepartementet i juli. Planen beskriver hvilke hovedelementer som inngår i utdanningsreformen og skissere hvordan disse prosessene kan gjennomføres. Planleggingsfasen ferdigstilles i løpet av 2016. For den enkelte kommune vil en ny utdanningsmodell gi i et jevnere og høyere kompetansenivå på personellet, et personell som har kompetanse innenfor en større område av samfunnssikkerhetsfeltet og derigjennom økt kvalitet på arbeid med risiko- og sårbarhetsanalyser.

I tillegg må evnen til systematisk læring fra hendelser og øvelser videreutvikles. I den forbindelse har Direktoratet ledet og hatt sekretariatet i et mulighetsstudie for etablering av nasjonale og regionale øvings- og kompetansesentre. Formålet var å kartlegge status og fremtidig behov for felles øvinger og kompetanse, og om det skal opprettes et eller flere sentre for dette formålet. Rapport ble overlevert Justis- og beredskapsdepartementet i februar 2015.

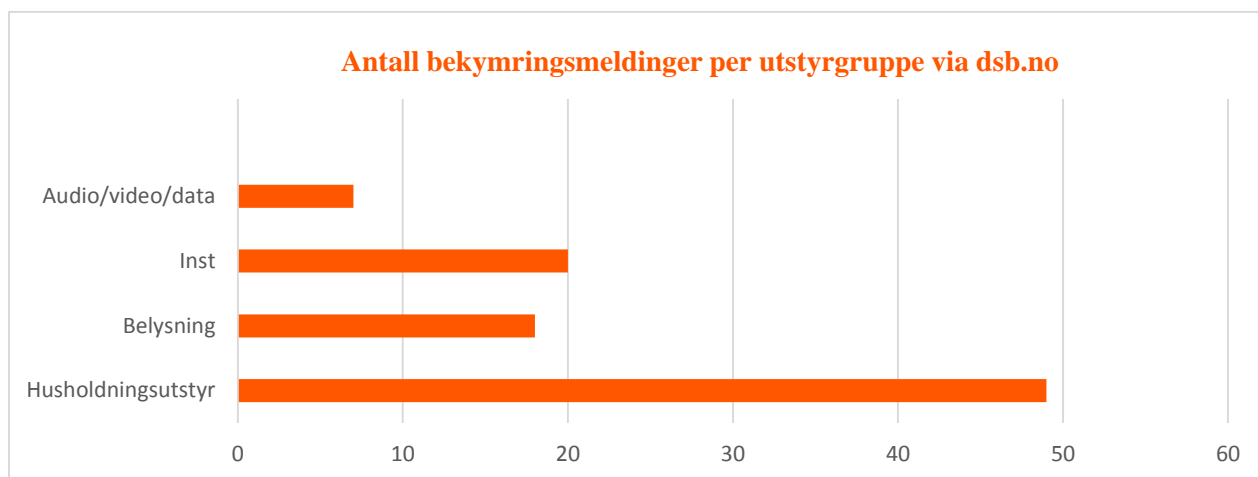
Markedstilsyn med elektriske produkter

DSB gjennomfører markedstilsyn ut fra rapporterte farlige produkter fra førstelinjekontroll hos detaljister utført av noen utvalgte lokale

elektrisitetstilsyn, ut fra bekymringsmeldinger fra forbrukere, elektrobransjen eller ut fra medieomtale, samt ut fra meldinger fra utenlandske myndigheter.

I 2015 startet et samarbeid mellom tre tolldistrikt, tre utvalgte lokale eltilsyn og DSB. Intensjon er å stoppe elektriske produkter som ikke tilfredsstiller sikkerhetskravene før de settes på det norske markedet. Alt tyder på at prosjektet har vært vellykket. Det er gjort to vedtak om innførsel og omsetningsforbud fra DSB, flere frivillige destruksjoner fra importørene og ikke minst en rekke oppfølgninger av importører av elektrisk utstyr.

De to siste årene har DSB gjennomført sesongkampanjer rundt elektrisk utstyr. Hensikten er å sette fokus på sesongrelaterte produkter for å fokusere på sikkerheten til visse produktgrupper for å opplyse forbrukere om risiko. I 2015 hadde vi fokus på elektriske griller og tennere for griller. Kampanjen resulterte i at to grilltennere og to elektriske griller er trukket fra markedet. Erfaringene rundt disse produktene vil bli benyttet i medieutspill om disse produktene i 2016.

DSB mottok 44 markedskontrollmeldinger fra DLE om potensielle farlige produkter i 2015. Ser man bort fra meldingene fra sesongkampanjen ligger hovedtyngden på gruppene installasjonsmateriell og flyttbare belysningsprodukter. DSB mottok 135 bekymringsmeldinger gjennom innmeldingsordningen på dsb.no.

Det ble i 2015 gjennomført kurs for butikkansatte i hva de bør ta hånd om i omsetningen og til hjelp i informasjon av kunder vedrørende el-sikkerhet. Arbeidet ble gjennomført av DLE og er en oppfølging fra tidligere år.

Direktoratet ser ofte at samme importør har mangler med flere produkter den omsetter. I slike tilfeller er det effektivt å gjennomføre en systemrevisjon hos importøren. Revisjonene har ofte preg av både informasjon og et ordinært tilsyn. Det plukkes også ut produkter for en ordinær markedskontroll ved slike tilsyn. DSB gjennomførte i underkant av 30 slike tilsyn i 2015.

DSB gjennomførte i 2015 et dagsseminar for produsenter og importører av elektrisk utstyr. Formålet var å hjelpe bransjen til bedre å forstå hva de må forholde seg til av regelverk og hvordan de ivaretar eget ansvar. DSB var også medarrangør på et tilsvarende seminar med NEMKO. På denne måten når myndighetene fram til et bredere utvalg av bransjen. DSB utvekslet også erfaring og kompetanse med andre tilsvarende myndigheter i Europa, og har i 2015 deltatt på felles EU-prosjekt innen markedskontroll av produkter. Prosjektene er finansiert av EU-kommisjonen. DSB får stadig mediehenvelser rundt produkter både ut fra hendelser i inn- og utland og mer ut fra en

generell interesse fra mediene. Intervjuer i ulike medier har også i 2015 gitt muligheten til å nå allmenheten med informasjon om risikoen med ulike produkter og bruken av disse.

DSB har også i 2015 bistått politiet i etterforskning av uhell knyttet til elektromedisinsk utstyr. Som fagpersoner med kunnskap til systemer for vedlikehold og bruk, spiller tilsynsmyndigheten en viktig rolle for å tilnærme seg årsaken til hendelsen.

Oppdaterte regelverk innenfor elområdet

Innføring av smarte strømmnett og avanserte måle- og styresystemer og den raske utviklingen med elektriske kjøretøy i samfunnet betyr også at regelverket må ivareta sikkerhet på nye måter. DSB har i 2015 jobbet videre med revisjon av regelverk for elektriske anlegg. Forprosjekt er i en slutfase og dette vil gi retningen for hvordan forskrift om elektriske lavspenningsanlegg og forskrift om elektriske forsyningsanlegg skal samordnes.

Regelverk for lading av elektriske biler / hybridbiler ble oppdatert i 2015. Det er nødvendig å gi retningslinjer og veiledning for å understøtte utvikling av grønn transport, slik at dette blir sikkert. I 2015 har direktoratet gjennomført et forskningsprosjekt om brannfare ved lading av elektriske kjøretøy i lukkede garasjeanlegg. Selv om del 2 av prosjektet forhåpentligvis vil kunne kjøres i 2016 vil resultatene så langt kunne brukes for å gi rammer til eiere av parkeringsanlegg.

Revisjon av forskrift om maritime elektriske anlegg er igangsatt, med ferdigstilling innen 1. januar 2017. DSB og Sjøfartsdirektoratet er enige om at nasjonale særkrav skal unngås, i samsvar med Regjeringens maritime strategi. Det er igangsatt arbeid med å revidere avtalene mellom

DSB og Sjøfartsdirektoratet om regelverks-samarbeid/tilsyn med maritime elektriske anlegg og arbeid med avtaleforholdet til klasseselskapene er igangsatt. Det er påbegynt revisjon av veiledning til forskrift om elektriske forsyningsanlegg på grunn av ny norm for stasjonsanlegg over 1 kV (NEK 440).

I 2015 utarbeidet DSB en ny veileder for utførelse av elektriske installasjoner i landbruket som skal bidra til mer robuste og sikre elektriske anlegg i krevende miljøer. Arbeidet har vært et samarbeid mellom landbruksnæringen, installatørforeningen, Norsk elektroteknisk komité og DSB. Det forventes at dette vil redusere antall branner i landbruksbygninger.

DSB deltar så langt man har økonomi og ressurser i ulike AdCo grupper (kommisjonens rådgivningsgrupper) for de direktivene vi har ansvaret for samt i kommisjonens møter (Working Parties). På samme måte er det opprettet et nordisk samarbeid for direktivområdene (NSS m. fl.). En tett nordisk forankring er viktig for å koordinere og lære av hverandre.

Ny fagskoleutdanning innenfor elkraft:

DSB og bransjeorganisasjonene innenfor elektro, og mener at dagens utdanning innenfor elkraft på fagskolenivå ikke tilfredsstillende bransjens behov. DSB har derfor i 2015 bidratt til utvikling av en ny toårig fagskoleutdanning innenfor elkraft, rettet mot faglig ansvarlig for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr. Den nye utdanningen vil kunne starte høsten 2016, hvis tilstrekkelig antall studenter som har startet en toårig elkraftutdanning på fagskolen, er villig til å benytte ny læreplan det siste året av sin elkraftutdanning på fagskolen. Endringen i elkraftutdanningen krever ingen NOKUT-godkjenning.

DSB håper at ny toårig fagskoleutdanning innenfor elkraft, med fokus på faglig ansvarlig for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr, skal bidra til å gi bransjen den kompetansen bransjen har behov for, og bli anerkjent av bransjen. DSB ønsker på sikt at fagskolen skal overta ansvaret for gjennomføringen av Elektroinstallatørprøven, som en obligatorisk prøve for personer som skal arbeide som faglig ansvarlig for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

3.1.3 Status styringsparametere og oppgaver under målet «Redusere sårbarhet i samfunnet»

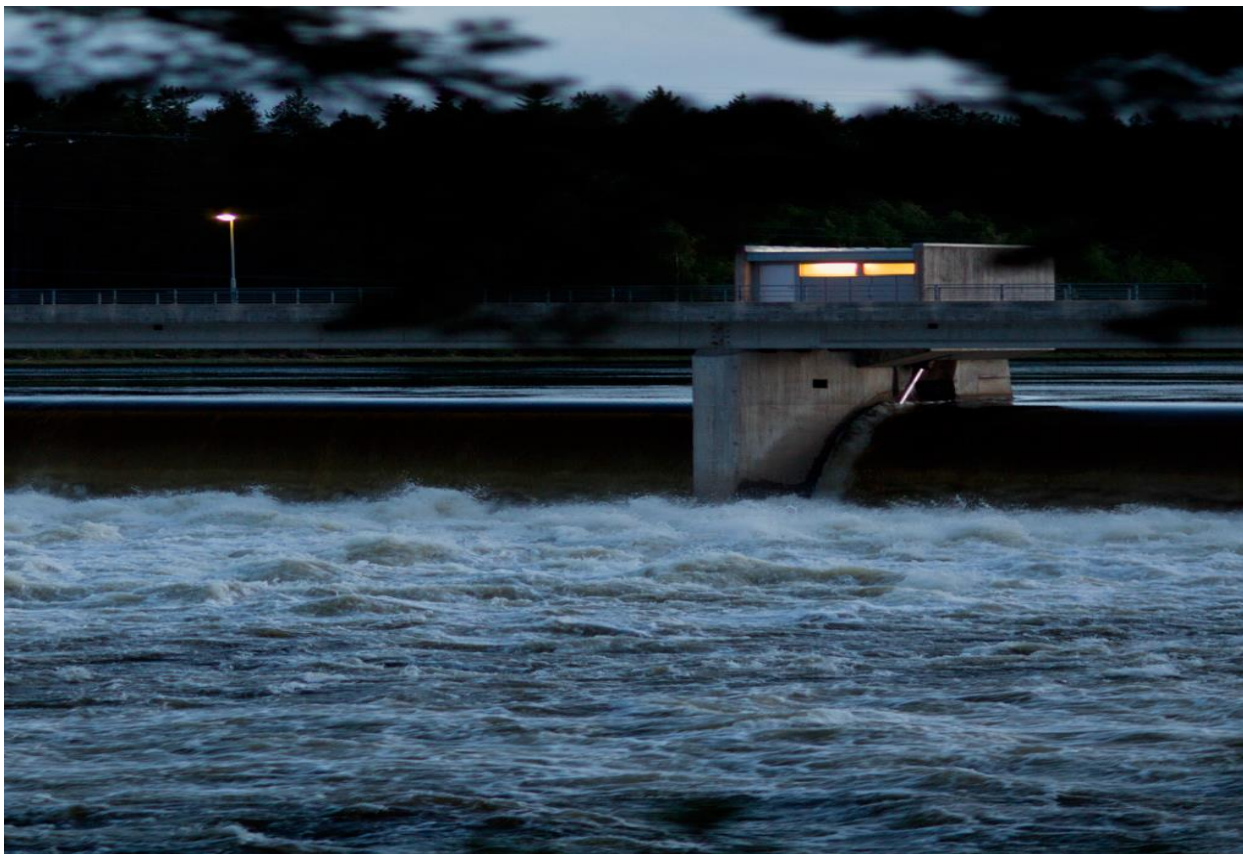
Direktoratet har i 2015 styrt på en rekke styringsparametere. Neste tabell viser målets styringsparametere og oppgaver med en kort rapportering av status.

Rapportering på styringsparametere og oppgaver fra DSBs tildelingsbrev – mål 1																																	
Styringsparameter 1	Økt evne hos brann- og redningsvesenet til å verne om liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjoner																																
Se omtale i kapittel 3.																																	
1.1	Oversikt over antall omkomne i brann, inkludert hvor mange av disse som tilhører risikogrupper. 35 omkom som følge av brann i 2015. Et flertall av disse tilhører en kjent risikogruppe. Se avsnitt 3.1 for nærmere omtale av brannstatistikken for 2015.																																
1.2	Oversikt over materielle tap som følge av brann, herunder tap av nasjonale uerstattelige kulturhistoriske verdier Finans Norges brannstatistikk (BRASK) inneholder brannskader meldt til skadeforsikringsselskapene. Diagrammet viser anslått erstatning knyttet til branner per 30. september 2014. Anslått erstatning til varme branner. Pr. 30.09. I mrd. kr. Kilde: FNO <table border="1"> <caption>Anslått erstatning til varme branner (I mrd. 2015-kroner)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Erstatning (mrd. 2015-kroner)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2001</td><td>4.0</td></tr> <tr><td>2002</td><td>3.0</td></tr> <tr><td>2003</td><td>3.2</td></tr> <tr><td>2004</td><td>2.5</td></tr> <tr><td>2005</td><td>2.8</td></tr> <tr><td>2006</td><td>3.2</td></tr> <tr><td>2007</td><td>3.2</td></tr> <tr><td>2008</td><td>4.1</td></tr> <tr><td>2009</td><td>4.1</td></tr> <tr><td>2010</td><td>4.0</td></tr> <tr><td>2011</td><td>3.8</td></tr> <tr><td>2012</td><td>3.0</td></tr> <tr><td>2013</td><td>3.1</td></tr> <tr><td>2014</td><td>3.3</td></tr> <tr><td>2015</td><td>3.3</td></tr> </tbody> </table> I 2015 brant det blant annet i verneverdig, tett trehusbebyggelse i Kong Oscars gate i Bergen og i hovedbygningen ved Ringve museum i Trondheim.	År	Erstatning (mrd. 2015-kroner)	2001	4.0	2002	3.0	2003	3.2	2004	2.5	2005	2.8	2006	3.2	2007	3.2	2008	4.1	2009	4.1	2010	4.0	2011	3.8	2012	3.0	2013	3.1	2014	3.3	2015	3.3
År	Erstatning (mrd. 2015-kroner)																																
2001	4.0																																
2002	3.0																																
2003	3.2																																
2004	2.5																																
2005	2.8																																
2006	3.2																																
2007	3.2																																
2008	4.1																																
2009	4.1																																
2010	4.0																																
2011	3.8																																
2012	3.0																																
2013	3.1																																
2014	3.3																																
2015	3.3																																
1.3	Tiltak som sikrer lav risiko for mange omkomne i enkeltbranner I ny forskrift om brannforebygging er det innført et tydelig krav om at kommunene skal kartlegge brannobjekter der brann kan føre til tap av mange menneskeliv. I brann- og eksplosjonsvernloven har kommunene fått en plikt til å evaluere hendelser og en tydeligere rapporteringsplikt. Dette skal bidra til læring og bedre forebygging av uønskede hendelser, herunder bedre forebygging av branner som kan medføre tap av mange menneskeliv. Ulike temaveiledninger er under utarbeidelse og skal bidra til kunnskap og økt bevissthet i kommunene og virksomheter. Veiledning til virksomheter om systematisk sikkerhetsarbeid i bygg er nær ferdigstilling og er særlig relevant i denne sammenheng. Nytt forebyggende kurs ved Norges brannskole er bygget opp rundt den nye forskriften.																																
1.4	Bruk av skogbrannhelikopter (avtale, tilgjengelighet) Avtale ble inngått med kontraktspartner Helitrans AS for 2015. Skogbrannhelikopteret var tilgjengelig i hele 2015 også utenfor beredskapsperioden. 2015 var det tredje året i en kontrakt med ytre ramme på seks år. DSB har i 2015 bekostet installasjon av Nødnett radioterminaler i Helitrans AS sine to store tungløft helikoptre.																																
1.5	Vurdere status og effekt av lederstøtteordningen ved store skog- og utmarksbranner der skogbrannhelikoptre er rekvirert (kapasitet i forhold til behov) På grunn av økende skogbrannfare ble det satt ekstra beredskap med skogbrannhelikopter og lederstøtte utenfor beredskapsperioden. Det har vært få hendelser inneværende sesong, men DSB vil benytte årets erfaringer, samt erfaringer fra tidligere år som en del av grunnlaget i arbeidet med å vurdere effekt av lederstøtteordningen.																																
1.6	Utdanningskapasitet (antall deltidsbrannmannskap på kurs i 2015 i forhold til søknader, jf. 37 mill. kr til kommunene gitt i 2015).																																

	Antall utdannede til deltidskorpset er alt for lavt i forhold til behovet og den årlige utskiftingen av personell. Tilbakemelding fra rådmenn og brannsjefer er at deltidsutdanning er vanskelig å få til, til tross for at økonomiske midler stilles til rådighet. Deltidsansatte i små stillingsbrøker har praktiske utfordringer med fravær, samt at signalet fra flere er at de ikke vil fortsette i stillingen om de blir presset for hardt til å ta utdanning. Norges brannskole har startet arbeidet med å avklare nærmere årsaken til manglende prioritering av deltidsutdanning i kommunene, og vil vurdere målrettede tiltak og støtte for å øke antall utdannede. Det har imidlertid ikke vært kapasitet i 2015 til å besøke potensielle kurssteder, avholde kursledersamlinger og aktivt oppsøke vertskommuner. Det er laget en spørreundersøkelse som vil bli sendt ut til alle landets deltidsbrannvesen i januar 2016. Undersøkelsen vil forsøksvis konkretisere mulige årsaker til manglende utdanning innenfor områder som økonomi, store avstander innad i kommunene/regionene, manglende kompetanse hos instruktører, manglende motivasjon hos den enkelte brannmann eller annet.
1.7	Tilsyn på brannområdet og oppsummering av funn
	Tilsyn er gjennomført i henhold til plan for 2015. Det er gjennomført 30 direktetilsyn med brann- og redningsvesenet innenfor tema dimensjonering, overordnet ledelse og øvelser. I tillegg ble det gjennomført et dokumentilsyn etter brannen på Høgeset leirskole i Vang kommune. Alle tilsynsrapporter er oversendt og følges opp. Det er utarbeidet en oppsummering av tilsynet i 2015 med funn.
Oppg. 1	DSB skal bidra i arbeidet med å lage beslutningsgrunnlag for omstrukturering av brann- og redningsvesenet
	<u>Oppdragsbrev nr. 5-</u> Utarbeide forslag til hvordan og hvor et pilotprosjekt for ny organisering av brann- og redningsvesenet kan gjennomføres: DSB har utarbeidet og oversendt forslag til hvordan og hvor et pilotprosjekt kan gjennomføres. Oppdraget er gjennomført. <u>Oppdragsbrev nr. 6-</u> Utarbeide et beslutningsgrunnlag for ny organisering av brann- og redningsvesenet: DSB har utarbeidet forslag til beslutningsgrunnlag og oversendt anbefaling innen fristen 1.12.2015. <u>Oppdragsbrev nr. 13-</u> Utarbeide forslag til kompensasjons-ordning for 110-sentraler som blir nedlagt med ny struktur: DSB oversendte innen fristen 15.1.2016 en ekstern analyse med forslag til kompensasjonsordning for 110-sentraler som blir nedlagt med ny struktur. Forslaget til ordning ble ikke anbefalt fra DSB. JD har i brev av 8.2.2016 bedt DSB om å fremlegge et nytt fullstendig forslag til kompensasjonsordning. <u>Oppdragsbrev nr. 14-</u> Etablere pilotprosjekt for ny organisering av brann- og redningsvesenet: DSB har fulgt opp Bergensalliansen og oppdraget er gjennomført i henhold til plan. Arbeidet med å følge opp pilotprosjektet i regi av Bergensalliansen vil fortsette i 2016 og 2017.
Oppg. 2	DSB skal bistå i arbeidet med innføring av ny utdanningsmodell
	Prosjektforslag er ferdigstilt og oversendt til JD. Formål med prosjektforslaget er todelt: •Å redegjøre for hvilke hovedelementer som inngår i utdanningsreformen og skissere hvordan dette arbeidet kan gjennomføres •Å fungere som beslutningsgrunnlag for planleggingsfasen Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) mottok den 7. oktober 2015 en tilbakemelding på avgitt prosjektforslag. Justis- og beredskapsdepartementets tilbakemelding var at Regjeringen ikke hadde funnet rom for å tildele midler slik at arbeidet med reformen kunne starte i 2016. Videre ble DSB bedt om å redegjøre for hva som kunne gjøres innenfor DSBs gjeldene budsjetttramme. Direktoratet har i brev av 4.nov meddelt at det vil gjøres omprioriteringer internt som vil sikre at planleggingsfasen ferdigstilles i løpet av 2016. Faseplanen for planleggingsfasen er tilnærmet ferdig, men på grunn av økonomiske usikkerheter må denne sannsynligvis justeres.
Oppg. 3	DSB skal ha særlig oppmerksomhet rettet mot objekter hvor mange kan omkomme i en og samme brann
	Dette ivaretas blant annet gjennom regelverk, veiledning til regelverk og gjennom annen formidling. I ny forskrift om brannforebygging er det innført et tydelig krav om at kommunene skal kartlegge brannobjekter der brann kan føre til tap av mange menneskeliv. I brann- og

	eksplosjonsvernloven har kommunene fått en plikt til å evaluere hendelser og en tydeligere rapporteringsplikt. Dette skal bidra til læring og bedre forebygging av uønskede hendelser, herunder bedre forebygging av branner som kan medføre tap av mange menneskeliv. Ulike temaveiledninger er under utarbeidelse og skal bidra til kunnskap og økt bevissthet i kommunene og virksomheter. Veiledning til virksomheter om systematisk sikkerhetsarbeid i bygg er nær ferdigstilling og er særlig relevant i denne sammenheng. Nytt forebyggende kurs ved Norges brannskole benyttes også til formidling av dette fokus.
Oppg. 4	DSB skal bistå i Riksantikvarens arbeid mot tap av verneverdige bygninger som følge av brann
	DSB har siden høsten 2014 samarbeidet med Riksantikvaren om å lage en handlingsplan for brannsikring av kulturminner. Arbeidet ledes av Riksantikvaren. Handlingsplanen var opprinnelig tenkt ferdigstilt våren 2015, men tidsrammen ble senere endret til høsten 2015. DSB har gjentatte ganger bedt om å få avklart fremdrift i arbeidet, men handlingsplanen er ikke ferdigstilt grunnet manglende prioritering hos Riksantikvaren.
Oppg. 5	DSB skal bidra i arbeidet og gjennomføre tiltak for å følge opp NOU 2012:4 Trygg hjemme. Brannsikkerhet for utsatte grupper
	DSB har i 2015 ikke mottatt eget oppdragsbrev som gir nærmere føringer for oppfølging av NOU 2012:4 Trygg hjemme. Det er i 2015 allikevel jobbet med tiltak for å bedre brannsikkerheten hos risikoutsatte grupper. I ny forskrift om brannforebygging legges det til rette for at kommunene får større frihet til å foreta lokale prioriteringer, så som å prioritere oppfølging av risikoutsatte grupper, ved at tidligere ordning med krav om faste frekvenser for tilsyn og feiing er fjernet. Forskriften trådte i kraft 1.1.2016. Det pågår et veiledningsarbeid i samarbeid med Helsedirektoratet som har til hensikt å bidra til mer og bedre samarbeid mellom kommunale tjenester for å bedre brannsikkerheten hos personer i de utsatte gruppene. Det er gjennomført kommunikasjonstiltak og kampanjer i 2015 som skal øke bevisstheten om brannsikkerhet hos personer i de risikoutsatte grupper selv og hos deres pårørende. Blant annet ble det gjennomført en større kampanje på FNs eldredag 1. oktober. Forskningsmiljøet har også bidratt med mer kunnskap gjennom rapporten SP Fire Research AS utarbeidet for DSB om "Målrettet brannforebygging - organisatorisk og samfunnsmessig vurdering av målrettede tiltak".
Oppg. 6	DSB skal delta i planlegging og gjennomføring av forbedringer av nødmeldetjenesten i det tverretatlige prosjektet «Nasjonalt nødmeldingsprosjekt»
	Oppdragsbrev nr 5- Samlokalisering av nødmeldingssentraler. Regjeringen har besluttet å samlokalisere nødmeldingstjenesten for politi og brann, ved at de lokaliseres i samme by eller tettsted, og i samme bygg. De nye sentralene skal klargjøres slik at helsetjenestens AMK-sentraler også kan plasseres på samme sted: DSB har fulgt opp og levert på de oppgavene som ligger i oppfølging av Nasjonalt nødmeldeprosjekt. DSB har innledet et samarbeid med POD og DNK med å samlokalisere 110-sentralene og politiets operasjonssentraler i de nye politidistriktene.
Oppg. 7	DSB skal bistå i arbeidet med ferdigstillingen av Nødnettet i henhold til gjeldende plan
	Nødnettprosjektet i DSB, i samarbeid med DNK/BDO, Regionale prosjekter for hver 110-sentral og ved behov Brannvesen, gjennomfører innføring (ferdigstillingen) av Nødnett i henhold til gjeldende planverk. Ingen forsinkelser per 2015. Radioterminaler og radionettet (Tetra-nettet) ble tatt i bruk også i Salten 21.10.2015 for å lette samvirke med Politi og Helse, samt i grenseområder mot brannregioner i sør og nord. Brann ble første nødnet som hadde tatt i bruk Nødnett i alle brannvesen og ved alle 110-sentraler ifm. GoLive steg 1 (Tetra og ICCS) i Finnmark 11.11.2015. Markeringen ble gjennomført i samarbeid med første 110-sentral som tok i bruk Nødnett, ABØ, ved bruk av nasjonal talegruppe. Radionettet (Tetra-nettet) er åpnet for normal bruk i hele landet. Dette ble markert i regi av DNK i Kirkenes 1.12.2015, som en nasjonal markering, lagt i tid sammen med siste GoLive for Politi i Øst-Finnmark.
Styringsparameter 2	Økt evne til implementering av forbedrings- og læringspunkter etter hendelser, øvelser, tilsyn og funn ifbm annen virkemiddelbruk
	Arbeidet mot en økt evne til implementering av forbedrings- og læringspunkter etter hendelser, øvelser, tilsyn og funn ifbm annen virkemiddelbruk er iverksatt. Det er avdekket utfordringer i arbeidet som vil måtte kreve gode diskusjoner og prosesser med departementet og andre aktuelle sektorer. Dette arbeidet sees i sammenheng med gjennomgang av evalueringsrapporter etter øvelser og hendelser siste 10 år, samt

	utprøving av evalueringsmetoder som del av HarbourEx15. Evaluering er ferdigstilt og vil bli publisert i løpet av januar 2016. Økt evne til implementering av forbedrings- og læringspunkter vil måtte jobbes videre med også etter 2015.
2.1	Oversikt over og analyse av læringspunkter og oppfølging av funn beskrevet i evalueringer/ rapporter etter alvorlige hendelser og øvelser
	ANB (BEK) har gjennomgått evalueringsrapporter etter øvelser og hendelser de siste 10 årene og systematisert læringspunkter/funn. Oversikten skal holdes ajour, både når det gjelder kommende øvelser og hendelser. Denne oversikten vil danne grunnlag for videre analyser som ulike aktører, herunder DSB, ser behov for. Den vil kunne bidra til å videreutvikle vår kompetanse om kriterier for god beredskapsplanlegging og håndtering, og til å identifisere læringspunkter som kan redusere både sannsynlighet og konsekvensen av uønskede hendelser. Den vil også kunne gi innspill til øvingsmomenter som bør vies særlig økt oppmerksomhet fremover, og være et grunnlag for å videreutvikle måten evalueringer av både øvelser og hendelser gjennomføres i fremtiden. Det er verdt å presisere at det ikke vil bli foretatt analyser av alle læringspunkter og funn. Erfaringene fra dette arbeidet er at det er varierende kvalitet på evalueringsrapportene, samt at evalueringene er utformet delvis på et svakt metodisk fundament. Dette gir utfordringer i å analysere grunnlaget for læringspunktene og å se dem i sammenheng med situasjonene de er vurdert ut fra. DSB vil likevel forsøke å sette læringspunktene inn i en mer oversiktlig plan for oppfølging for å sikre læring i organisasjonen hvor de er funnet. Ut fra erfaringene med dette arbeidet er det behov for en tydeligere, mer analytisk og helhetlig tilnærming til evaluering i hele sektoren som vil bidra til å skape et godt grunnlag for hvordan læring og oppfølging skal skje i etterkant av øvelser og hendelser.
2.2	Erfaringsdeling etter hendelser og øvelser
	Nasjonalt øvelses- og evalueringsforum er et tiltak for å styrke nasjonal kompetanse på øvelses- og evalueringsområdet. Et bredt spekter av aktører på samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet deltar inn i forumet. Det gjennomføres to samlinger i året. Første samling i 2015 ble gjennomført den 26.2.2015. Vi ser at stadig flere av aktørene vektlegger arbeidet med målformuleringer, for også gjennom dette å få bedre kvalitet på evalueringsarbeidet. Dette følges også opp gjennom ny veileder for øvelser som er under utvikling. Det andre møtet i NØEF ble gjennomført 14. desember 2015. I dette møtet ble utkast til veileder i øvingsplanlegging- og evalueringsarbeid gjennomgått og deltakerne ga gode innspill. Utkastet er nå bearbeidet til et ferdig produkt. DSB avventer frigivelse av illustrasjoner fra MSB i Sverige før veilederen publiseres. Dette vil skje innen kort tid.
Oppg. 8	DSB skal foreslå og videreutvikle en metodikk/ prosess for å systematisk nyttiggjøre seg erfaringer fra store hendelser og nasjonale øvelser
	Arbeidet med utvikling av metodikk pågår kontinuerlig. Dette arbeidet sees i sammenheng med gjennomgang av evalueringsrapporter etter øvelser og hendelser siste 10 år, samt utprøving av evalueringsmetoder som del av HarbourEx15. Evaluering er ferdigstilt og avventer nå kun en engelsk oversettelse før den blir publisert. Økt evne til implementering av forbedrings- og læringspunkter vil ha oppmerksomhet også i 2016.
Oppg. 9	DSB skal evaluere tilsynsarbeidet gjennomført med departementene etter nytt tilsynsregime, og redegjøre for hovedfunnene.
	En oppsummering og vurdering av tilsynene fra og med tilsynet i JD skal i henhold til tildelingsbrevet inngå i årsrapporten. Se vedlegg.
Oppg. 10	DSB skal i samarbeid med NSM sikre at informasjonssikkerhet er integrert som en del av DSBs tilsyn med departementene og underliggende virksomheters samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid.
	IKT-sikkerhet er integrert tema i departementtilsynene. Dette er gjort i samarbeid med NSM. Før hvert tilsyn vurderes det med NSM om vi kan ha nytte av å utveksle informasjon om de aktuelle tilsynsobjektene. Det er gjennomført et fellestilsyn med it-sikkerhet i et departement der både NSMs og DSBs tilsynshjemmel ble lagt til grunn. Erfaringene fra dette samarbeidet er positive og evalueringsrapport er sendt JD (av NSM). Departementet har også gjennomført halvårslige samarbeidsmøter med DSB og NSM for å sikre at sentrale problemstillinger er ivaretatt og for å dele viktig informasjon om situasjonen på informasjonssikkerhetsområdet.

3.2 Kunnskapsbasert forebygging

Risiko- og trusselbildet samfunnet står overfor er bredt og sammensatt, og endres i takt med samfunnsutviklingen. Noen av de viktigste utviklingstrekkene er knyttet til konsekvensene av klimaendringer, demografiske faktorer, globalisering, teknologiutvikling og økonomiske forhold. DSB skal ha oversikt over risiko og sårbarhet. God oversikt over kritisk infrastruktur i samfunnet er en forutsetning for riktige prioriteringer og planlegging fra overordnet nivå, ned i egen sektor og mellom de enkelte sektorene. DSB bidrar til dette gjennom kunnskapsutvikling innenfor samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet.

I de følgende avsnittene omtaler vi innledningsvis DSBs bidrag til måloppnåelse i 2015, etterfulgt av en omtale av sentrale aktiviteter og resultater i 2015. Avslutningsvis viser vi en tabell over tildelingsbrevets styringsparametere og oppgaver under målet, med kort omtale av status per 31.12.2015.

3.2.1 Samlet vurdering av måloppnåelse

I direktoratets tildelingsbrev for 2015 har departementet her et særlig fokus på oversikt over risiko og sårbarhet, kritisk infrastruktur og forskning og utvikling. Kapittelet fokuserer derfor spesielt på tilstander og oppnådde effekter innenfor disse områdene.

Nasjonalt risikobilde

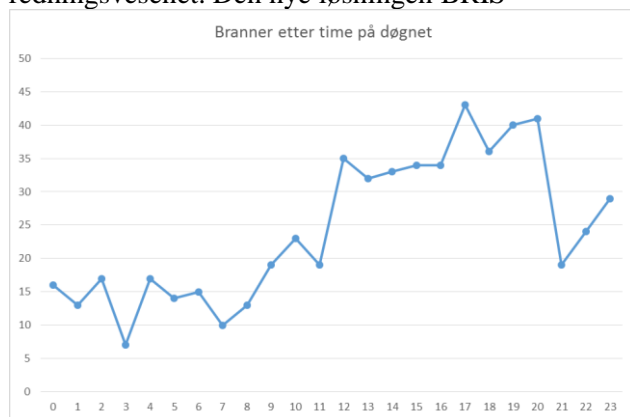
DSBs utarbeidelse av Nasjonalt risikobilde (NRB) er et sentralt kunnskapsgrunnlag og virkemiddel til økt og kunnskapsbasert forebygging. En brukerundersøkelse DSB har gjennomført viser at NRB blir mye brukt som planleggings- og vurderingsgrunnlag i offentlig sektor. I fylkenes risiko- og sårbarhetsanalyser brukes ofte det nasjonale bildet som et bakteppe for utvelgelsen av områder som vurderes nærmere. Det samme gjelder for mange av departementene, sektorene og kommuner. Nasjonalt risikobilde danner utgangspunkt for øvelser på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. NRB er en viktig kilde til kunnskap

for alle som er interessert i hvilke risikoforhold vi som samfunn må forholde oss til.

NRB 2015 er besluttet utarbeidet i forenklet form og som et tillegg til 2014-rapporten. To nye analyser om matbåren smitte og skoleskyting ble ferdigstilt i 2015 og utarbeidet som delrapporter. Disse sammen med en sammenstilling av de 22 hittil slutførte analysene ble oversendt departementet 30. desember. I arbeidet legger DSB vekt på å involvere sentrale aktører, eksperter og forskere. Dette sikrer nærhet mellom kunnskapsbyggingen og brukerne, samt tilgang på relevant kunnskap på området. DSB har også i 2015 startet arbeidet med å utvikle sårbarhetsanalyser i samarbeid med FFI. Analysen vil sammen med NRB styrke oversikten over risiko og sårbarhet i samfunnet ytterligere.

Ny rapporteringsløsning for brann- og redningsvesenet (BRIS)

Som nasjonal brannmyndighet samler DSB inn statistikk fra brann- og redningsvesenets hendelsesrapportering. Som redegjort for i årsrapporten 2014 har dagens statistikker på brann- og redningsområdet klare svakheter. Svakheteene skyldes delvis ressurskrevende datainnsamling, lav kvalitet, underrapportering og innholdsmessige mangler. DSB har derfor de siste årene brukt betydelige ressurser på å utvikle en ny rapporteringsløsning for brann- og redningsvesenet. Den nye løsningen BRIS

Figur venstre: Fra 110-sentralene får vi nå informasjon om tidspunkter for alle oppdrag. Aktiviteten varierer etter type oppdrag. For branner er det flest oppdrag mellom klokken 12.00 og 20.00.

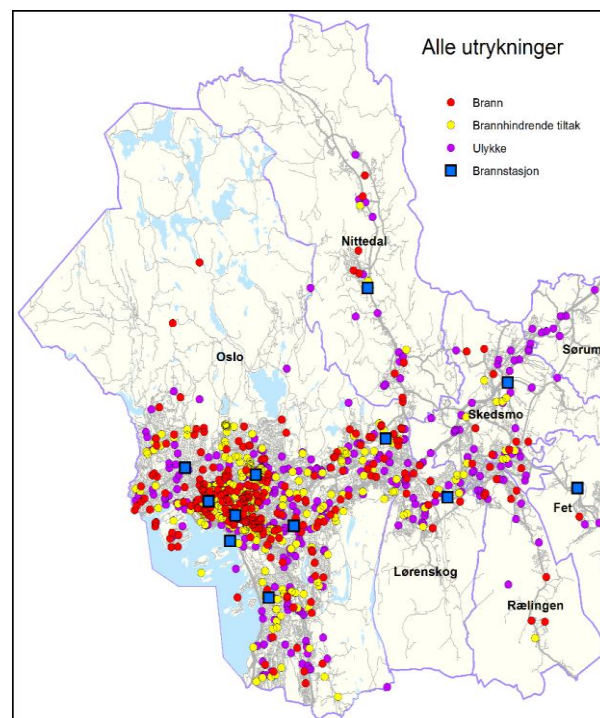
Figur høyre: Kartet viser utrykninger fordelt på branner, brannhindrende tiltak og ulykker i Oslo og Nedre Romerike.

lanseres og tas i bruk 1.1.2016.

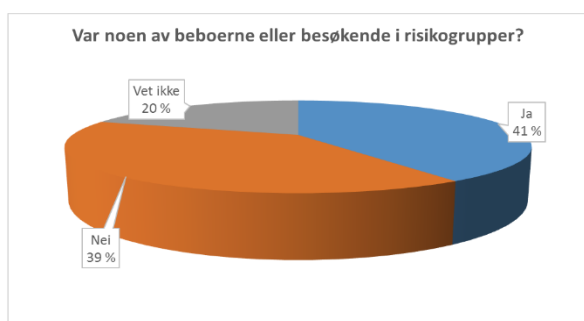
Oppdragsrapporteringsdelen av BRIS brukes fra 1.1.2016 av hele landet, med unntak av Salten, som ennå ikke har tatt i bruk nødnett.

Brannvesenets årlige melding om brannvern til DSB (MOB) er også revidert og lansert som en del av BRIS. BRIS skal gi brann- og redningsvesenet bedre grunnlag for å drive effektivt forebyggende arbeid og til å utvikle beredskapen. Løsningen vil også gi lokale og nasjonale beslutningstakere relevant styringsinformasjon. Løsningen skal også redusere dobbeltregistrering og øke datakvaliteten. Effekten av BRIS vil først synliggjøres i 2016 og framover. BRIS er utviklet innenfor anslåtte og bevilgede rammer. Brann- og redningsvesenets rapporteringsplikt til DSB ble også tydeliggjort i brann- og eksplosjonsvernloven, §10 i 2015.

Brann- og redningsvesenets løpende rapportering av oppdrag i BRIS har vært kjørt i pilot i to brann- og redningsvesen, Oslo brann- og redningsetat og Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS, fra 7. oktober og ut året. Erfaringene fra pilotene er i hovedsak gode. BRIS er enkel å bruke og har blitt tatt godt imot i pilotbrannvesenene. Under vises noen foreløpige data fra piloten, og som ikke har vært tilgjengelig før. Dataene er eksempler på informasjon vi vil kunne innhente gjennom BRIS.

Undersøkelser av dødsbranner har vist at noen risikogrupper er overrepresenterte. I BRIS skal brann- og redningsvesenet oppgi om noen av beboerne eller besøkende har minst ett av disse kjennetegnene. Tall fra pilotperioden viser at dette gjelder om 40 %, ref. tabell under. Dette vil være viktig informasjon for å sammenlikne om det er systematiske forskjeller mellom branner med og uten omkomne eller personskader.

Figur: Informasjon om personer som rammes av brann (eksklusive branner der noen har omkommet).

Håndtering av farlig stoff

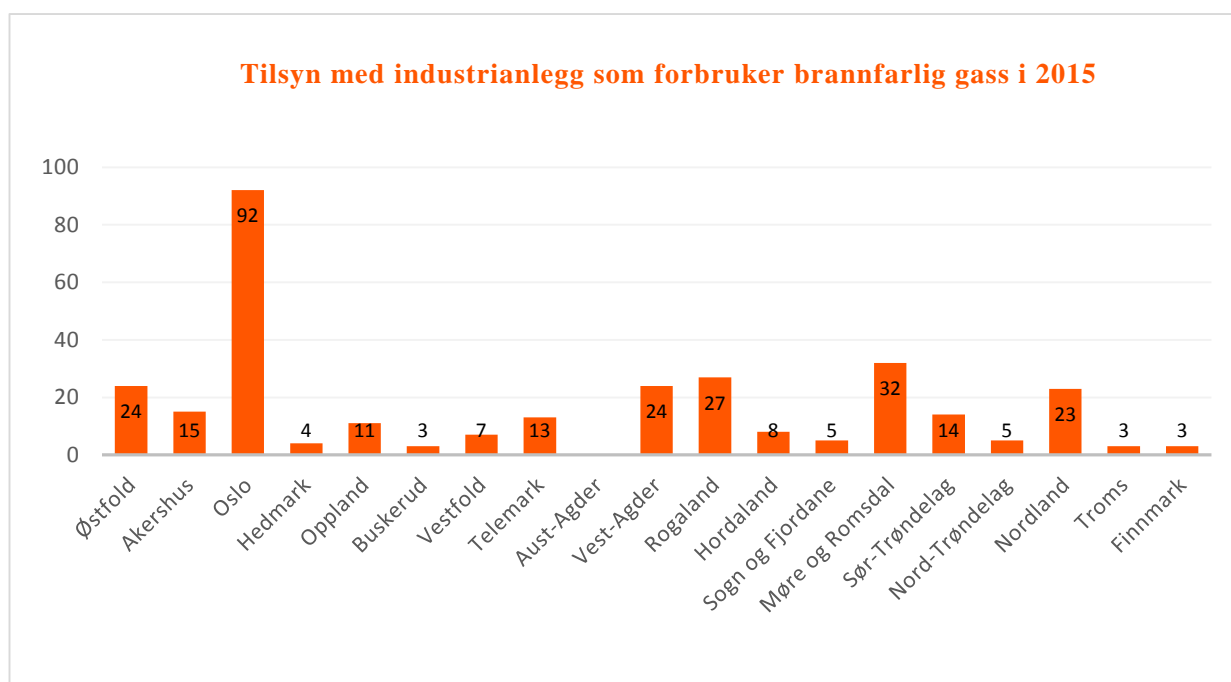
DSB og kommunene arbeider for å øke sikkerheten ved den lovlige håndteringen av farlige kjemikalier hos virksomheter og privatpersoner. Målet er at håndteringen skal skje uten uhell slik at sikkerheten til 3.person og omgivelsene er tilfredsstillende ivaretatt, og at de farlige kjemiske stoffene ikke skal komme på avveie og havne i urette hender. Forskrift om håndtering av farlig stoff (brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff) fra 1.juni 2009, stiller krav til det systematiske arbeidet for å redusere risiko ved håndtering av farlig stoff.

Det har vært flere alvorlige hendelser i 2015 der farlig stoff har vært involvert. Tilsynsansvaret for å påse at farlige kjemikalier lagres og håndteres på lovlig måte er delt mellom DSB og kommunene, ved brannvesenet. DSB følger opp de nær 200 virksomhetene som må ha samtykke fra DSB og hvor de fleste oppbevarer så store mengder farlig stoff at de også kommer inn under kravene i storulykeforskriften. Brannvesenet følger opp de nær 9 000 andre virksomhetene.

Siden 2012 har DSB organisert årlige tilsynsaksjoner på farlig stoff-området. Direktoratet har utarbeidet informasjon og sjekklister, samt oppsummert resultater på landsbasis, mens tilsynene har vært gjennomført av brannvesenet. I forbindelse med tilsynsaksjonen i 2015 ble brannvesenet bedt om å evaluere tilsynsaksjonene for de tre siste årene. Denne formen for tilsynsaksjoner er godt mottatt hos brannvesenet og har ført til at det gjennomføres langt flere tilsyn av anlegg som håndterer farlig stoff. Over 96% av de som besvarte undersøkelsen var fornøyd med innretningen på aksjonene med tema farlige stoffer og måten DSB tilrettelegger arbeidet.

Det var i 2014 registrert ca. 450 boligselskap i Norge som var forsynt med energigass fra fast rørrnett med tank. Boligselskaper har vært tilsynsobjekt i 2013 og 2014, da aksjonen i 2013 avdekket mange avvik. Brannvesenet har også uttrykt bekymring for liten kjennskap hos styret og beboere i boligselskapene til bruk av gass. Over en periode på tre år har brannvesenet gjennomført i overkant av 400 tilsyn med boligselskap. De fleste boligselskap med gass til energibruk i Norge har dermed hatt tilsyn fra brannvesenet. Resultatene viser også at tilsyn i en bransje fører til forbedringer.

Industrianlegg med mindre mengder brannfarlig gass som ikke kommer inn under storulykeforskriften har i liten grad vært tilstand for tilsyn fra DSB. I 2015 var derfor industrigassanlegg som forbruker brannfarlig gass (produksjonsvirksomheter, bakerier, vaskerier, engroshandel, bilverksteder m.m) temaet for direktoratets tilsyn. Hensikten med aksjonen var å sikre at objektene er i sikkerhetsmessig god stand, redusere sannsynligheten for uhell og ulykker, samt redusere konsekvensene ved en eventuell ulykke. Det er viktig å få oversikt over etterlevelse av regelverkskrav og å øke bevisstheten rundt sikker håndtering av brannfarlig gass. Tilsynsaksjonen i 2015 ble utført av brannvesen i hele landet. De neste to figurene viser antall tilsyn per fylke og type og antall avvik som ble avdekket i 2015.

Transport av farlig gods

DSB arbeider forebyggende for at farlig gods ikke skal komme på avveie eller i urette hender for misbrukes til kriminelle handlinger. Kontroll med transport av farlig gods langs veien gjennomføres av Politiet og Statens vegvesen. I Norge har vi snaut 800 årlige kontroller. Kontrolltrykket fra Statens Vegvesen er økende, og veier opp for nedgangen i politiets kontrollaktivitet. DSB rapporterer samlet kontrollresultat til EU etterskuddsvis hvert år. For 2014 var det en liten økning i antall kontrollerte enheter. Resultatene er at antall kontrollerte utenlandske transportenheter øker og en kraftig økning i antall utenlandske transportenheter med feil. Økningen skyldes trolig kontrollørens prioriteringer av kontrollobjekter. Økt avviksprosenten kan forklares med et mer målrettet utvalg av kontrollerte og bedre opplæringen av kontrollørene. Antall anmeldelser har gått kraftig opp og kan skyldes prioritering hos vegvesenet. Resultatene viser at seleksjonen er en effektiv bruk av kontrollressursene for å avdekke og sanksjonere mot avvik.

Eksploder

Aktivitet og økt bruk av sprengstoff er økende i Norge. Til tross for dette har vært få alvorlige ulykker relatert til bergsprengning. I 2015 var det tre mindre alvorlige personskader knyttet til bruk av eksplosiver.

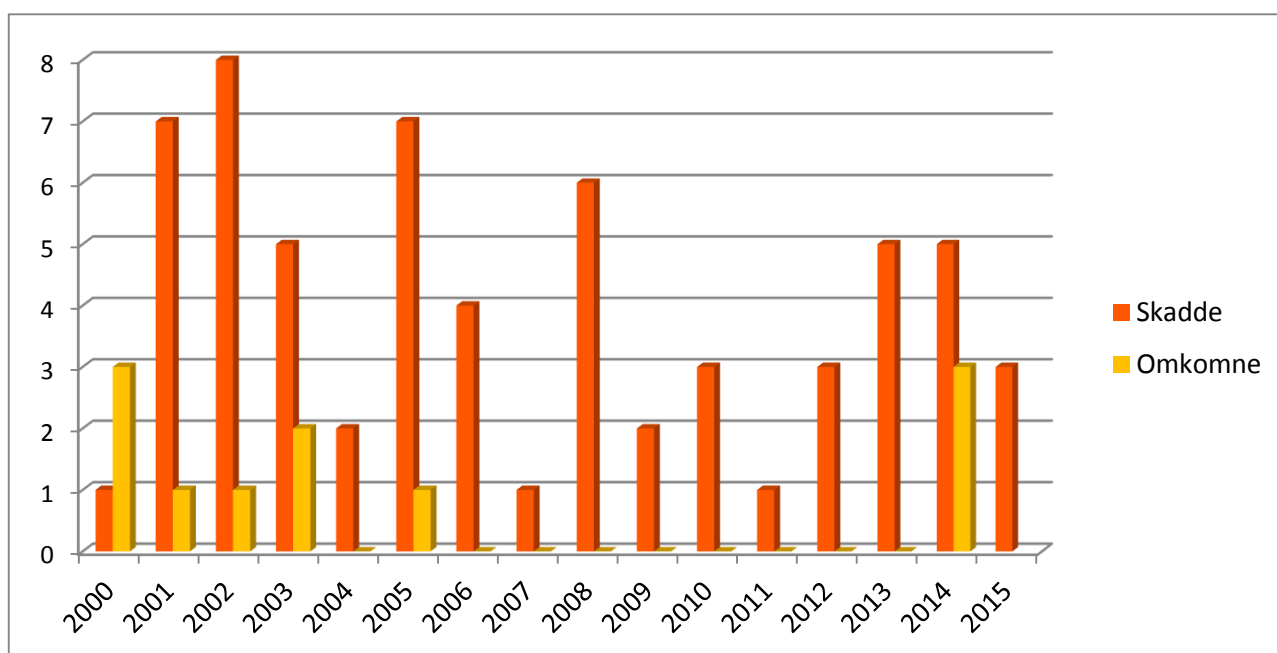
DSB gjennomførte i 2015 en landsdekkende kombinert motivasjon-, årvåkenhet-, og tilsynsaksjon. Hovedhensikten med aksjonen var å

påpeke forbedringer og øke forståelsen for viktigheten av at regelverket følges. Alvorlige forhold som ble avdekket under aksjonen ble fulgt opp gjennom formelle pålegg. Faktaarket "Pass på eksplosivene" og DSBs nye veiledningen om bruk av eksplosiver ble levert ut. Totalt 180 anlegg for oppbevaring av eksplosiver, registrert i DSBs base SamBas, ble plukket ut for kontroll. Av disse var det 84 lager (47%) som ikke eksisterte.

DSB besøkte i 2015 eksplosivlager, forhandlere og brukersteder i hele landet. Lagertettheten sett opp mot kostnadseffektivitet gjorde at følgende steder ble prioritert: Tromsø, Harstad, Trondheim, Kristiansund, Molde, Ålesund, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Arendal, Kragerø, Larvik, Østfold, Hedmark, Oslo, Buskerud, Oppland, og div andre småsteder og dalstrøk.

Fig: Landsdekkende eksplosivaksjon 2015

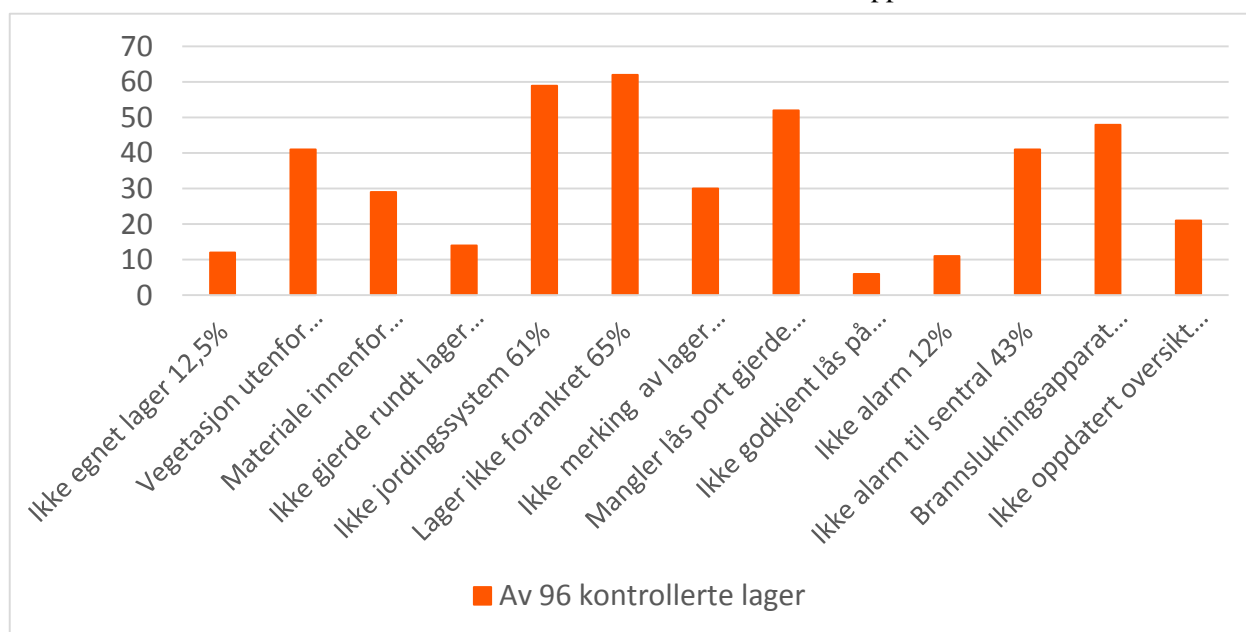
Figur over: Skadde og omkomne ifbm bergsprengning

Figur under: Type avvik avdekket på 96 kontrollerte lager

DSB slutførte i januar 2015 en analyse av sikkerhetstilstanden på eksplosivområdet. I den forbindelse svarte ca. 1500 innehavere av bergsprengingssertifikater på en spørreundersøkelse. Ett av spørsmålene var om eget eller leid eksplosivlager var i henhold til regelverket. 93 % svarte at alt var i orden, men funnene fra DSBs aksjon viser at dette avviker fra virkeligheten. Mange av avvikene ble i etterkant korrigert av aktørene. DSB fikk i 2015 fire meldinger om forsøk på tyveri av eksplosiver, men det er ikke meldt om eksplosiver på avveie.

Produkter og forbrukertjenester

Innenfor forbrukertjenesteområdet skjer det årlig flere dødsfall og alvorlige ulykker. Antall skader direkte knyttet til bruk av produkter er færre. Innhenting og bruk av skadestatistikk er sentralt i det forebyggende arbeidet og i forhold til å kunne utøve risikobaserte tilsyn. Direktoratets tilsyn med importører og tilbydere av forbrukertjenester viser at virksomhetene har et klart forbedringspotensial mht. velfungerende internkontrollsystemer, risikovurderinger og mottakskontroll av produktene, samt opplæring av de ansatte. DSBs nettside sikkerhverdag.no har vist seg å være en effektiv kanal i informasjonsarbeidet, og utvikles stadig til å omfatte flere produkter og tjenester. Direktoratet opplever en økende interesse fra

media, og fokus er ofte på hva DSB har gjort av tiltak for å forhindre uhell og ulykker. DSB arbeider med å tydeliggjøre at det er markedsaktørene som er ansvarlige for at kun sikre produkter settes på markedet, og at DSBs rolle primært er å etterse at aktørene har gode rutiner og systemer for internkontroll.

Oppfølging av farlige produkter – RAPEX

DSB lanserte i 2015 en ny nettløsning for innmelding og informasjon om farlige produkter www.farligeprodukter.no. Direktoratet hadde også fokus på å følge opp EUs meldesystem for farlige produkter (RAPEX). Produkter med alvorlig risiko som er varslet fra Norge, ved Miljødirektoratet og DSB, i 2015 er leketøy, klær og smykker med kjemiske egenskaper (12), småbarnsartikler (2) og maskiner (1).

3.2.2 Andre aktiviteter og resultater

Kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner (KIKS)

DSB sluttførte høsten 2015 en foreløpig utgave av rapporten Samfunnets kritiske funksjoner (KIKS II). KIKS er en del av et rammeverk for samfunnssikkerhetsarbeidet, og modellen definerer hvilke funksjoner og kapabiliteter som i et samfunnssikkerhetsmessig perspektiv er så viktige at sektor- og samordningsmyndighetene må ha særlig oppmerksomhet på dem. KIKS II er en oppfølging av rapporten Sikkerhet i kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner m.v (KIKS I) fra 2012. Rapporten ble sendt på høring til ca. 100 instanser og endelig rapport vil foreligge i første halvår 2016. DSB har høsten 2015 samarbeidet med Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI) om metodeutvikling for en sårbarhetsrapport. En felles DSB/FFI-rapport vil bli utgitt våren 2016.

FoU i DSB

DSB har i 2015 utarbeidet en FoU-strategi som understøtter departementets FoU-strategi for samfunnssikkerhet og beredskap for perioden 2015–2019. Visjonen er at arbeidet med FoU innen samfunnssikkerhet skal ha høy kvalitet og bidra til økt robusthet og trygghet i samfunnet. DSB har i 2015 bidratt med tilsammen 3,2 mill. kroner, hvorav kr. 2,3 mill. kroner til langsiktig forpliktende avtaler med ulike forskningsmiljøer. Det arbeides kontinuerlig for å nyttiggjøre og formidle kunnskap som kommer ut av FoU tiltakene. DSB har også bidratt i ulike publikasjoner og forskningsprosjekter. I 2015

disponerte. En oversikt over DSBs FoU-tiltak i 2015 fremgår i omtalen av styringsparameter 4. For å sikre at FoU-tiltakene videreutvikles, er det i 2015 utarbeidet en egevaluering for DSBs bruk av FoU i eget arbeid, som skal bunne ut i en årlig rapportering.

Eksplisjonsområdet

Håndtering av eksplosiver er strengt regulert gjennom krav om tillatelser som utstedes av DSB. DSB har igangsatt en revidering av forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff, som nå er i slutfasen. Enkelte forskriftsendringer ble gjort i 2015, blant annet presisering av kravene til undervannsprengning og saluttering, innføring av strengere krav til oppbevaring av ammoniumnitrat, samt plikt for virksomheter til å innhente politiattest ved ansettelser av personell som skal håndtere eksplosiver.

Mobil produksjon av bulksprengstoff er ett av områdene hvor det er behov for ny regulering. DSBs forsker på Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI) har i 2015 gjennomført småskalaforsøk for å få mer kunnskap om konsekvenser av brann i mobile tilvirkningsenheter i Norge.

Prosjektrådet etablert rundt DSBs forsker med arbeidssted på FFI, ledes av DSB og har representanter fra Kripos, PST, Toll- og avgiftsdirektoratet og Norsk Industri. Prosjektrådet er et rådgivende organ for DSB ift problemstillinger som det bør vurderes å forske på innen kjemikalieområdet.

DSB har hatt god dialog både med eksplosivleverandørene og Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i Sverige om hvordan dette bør reguleres. DSB ser at det er behov for regulering av mobil tilvirkning av eksplosiver internasjonalt og startet innledende diskusjoner om dette i AdCo (Administrative Cooperation Group for market surveillance authorities). DSB søker i 2016 å få foretatt flere forsøk for å ha et bedre kunnskapsgrunnlag om risikoen knyttet til brann i mobile tilvirkningsenheter for eksplosiver.

Direktoratet har også fortsatt å følge opp tiltakene i «Oppfølgingsplanen for bombekjemikalier» for å få på plass forvaltningsregimet for utgangsstoffer for eksplosiver. Blant annet er publikums kontaktpunktet for rapportering av mistenkelige transaksjoner lagt til Kripos og en samhandlingsgruppe som arbeider med

mistenkelige transaksjoner møtes hvert kvartal. Gruppen består av representanter fra Kripos, PST, POD, Toll- og avgiftsdirektoratet og DSB.

En foreslått endring i internkontrollforskriften for å synliggjøre at det systematiske sikkerhetsarbeidet i virksomheten også omfatter krav til sikring av utgangsstoffer for eksplosiver, har vært på høring og er oversendt departementet med anmodning om fastsettelse.

Gjennom ny forskrift om håndtering av utgangsstoffer for eksplosiver av 2. juni 2015 ble det fastsatt nye nasjonale krav. DSB har i 2015 lagt ned betydelige ressurser i å informere om det regelverket og å øke årvåkenheten hos aktørene som lovlig håndterer disse kjemikaliene. Overfor apotek, videregående skoler, universiteter og høyskoler ble det kjørt en særskilt informasjonskampanje under tittelen «Lukt lunta!» med den hensikt å øke årvåkenheten og få de til å rapportere eventuelle mistenkelige transaksjoner, svinn og tyveri til Kripos.

Trykkpåkjent utstyr

Forskrift om trykkpåkjent utstyr revideres når det gjelder CLP-klassifisering som må implementeres i nytt direktiv om trykkpåkjent utstyr (PED). PED trer i kraft fra 19.07.2016 og DSB har i 2015 arbeidet med å utarbeide ny forskrift om

trykkpåkjent utstyr i samarbeid med Petroleumstilsynet. Det er i 2015 gjennomført tre markedstilsyn på kjøleanlegg i ishaller. Alle viser at anleggene har mangler i dokumentasjonen.

Områder med forhøyet risiko

Det er områder i Norge hvor mange virksomheter er samlet på et relativt lite areal og hvor det ved flere av virksomhetene er risiko for at hendelser kan føre til store ulykker. Disse områdene har også stor transportaktivitet av farlig gods, både på land og til sjøs. Områdene er identifisert blant annet gjennom den oversikten DSB har over virksomheter som oppbevarer farlig stoff og kartleggingen som er gjort for transport av farlig gods på vei og jernbane.

I 2014 leverte DSB rapporten «Sydhavna (Sjursøya) – et område med forhøyet risiko». Prosjektet var en gjennomgang av de sikkerhetsmessige forholdene i Sydhavna i Oslo kommune. Rapporten avdekket flere forhold av sikkerhetsmessige betydning som angikk virksomhetene i Sydhavna, Oslo kommune, samt statlig regulering og myndighetsutøvelse. Rapportens anbefalinger har blitt fulgt opp på flere måter, blant annet gjennom møter med myndigheter og virksomheter tildelt anbefalinger. Rapporten var også utgangspunkt for øvingsscenarioene i øvelsen HarbourEx15 og for

tilsynsmyndighetenes felles tilsynsaksjon i 2016 med temaet «Samordning av HMS-aktiviteter i konsentrerte næringsområder». DSB avsluttet den formelle oppfølgingen av rapportens anbefalinger mot eksterne myndigheter høsten 2015 gjennom evalueringskonferansen av HarbourEx15.

Brannvesenet Sør-Rogaland IKS gjennomførte i 2012 en ROS-analyse av Risavika i Sola kommune. I 2013 ble det gjort en helhetlig regional ROS-analyse for fire kommuner i området. Risavika, er et regionalt, nasjonalt og internasjonalt logistikknutepunkt, viktig forsyningsbase og Norges nest største containerhavn. Det er flere virksomheter som håndterer farlig stoff i området og fire av disse er omfattet av storulykkeforskriften. Området er knutepunkt for transport av farlig gods på vei. Flere nasjonale og internasjonale oljeselskap har hovedkvarter i Risavika og Fjordline drifter en utenriksterminal for passasjertrafikk på området med daglige avganger til Danmark. DSB har i 2015, i samarbeid med Brannvesenet Sør-Rogaland IKS (BVSR) og Sola kommune, gjennomgått risikoforholdene i området. Prosjektrapporten ble levert i november 2015 og anbefalte tiltak vil bli fulgt opp gjennom 2016,

bla gjennom tilsynsmyndighetenes felles tilsynsaksjon med temaet «Samordning av HMS-aktiviteter i konsentrerte næringsområder».

DSB har i 2015 som koordinerende myndighet for storulykkeforskriften arbeidet med fullføring av forskriftsteksten og tilhørende veileder via den opprettede koordineringsgruppen. Det er blant annet gjennomført et omfattende informasjonsopplegg for å forberede berørte virksomheter, myndigheter og andre relevante aktører på de endringene som vil komme. Videre har koordineringsgruppen arbeidet med å se på hvordan man kan få til en bedre forankring av kravene i Seveso III-direktivet om ekstern beredskap i norsk myndighetspraksis og relevant lovgivning.

Transport av farlig gods

Det transporteres daglig store mengder farlig gods på vei og jernbane. Slike transporter representerer en potensiell risiko for mennesker, miljø og materielle verdier. Det er mange aktører innen ulike sektorer som har en rolle for at det farlige godset transporteres sikkert fra avsender til mottaker.

Forskrift om landtransport av farlig gods regulerer enhver aktivitet knyttet til transport av farlig gods i Norge. Forskriften inkluderer vedleggene til den europeiske avtalen om internasjonal vegtransport av farlig gods (ADR) og det internasjonale reglement for transport av farlig gods på jernbane (RID). DSB fører tilsyn i forhold til at bestemmelsene i forskriften overholdes, men en større andel av tilsyn og kontrollmyndigheten er delegert til Statens vegvesen, politi og tollvesenet, samt anerkjente kontrollorganer som DNV GL. I forbindelse med ikrafttredelsen av ADR/RID 2015 informasjon DSB om endringer til bransjen gjennom nyhetsbrev og Farlig gods konferansen.

Konferansen gjennomføres hvert annet år og er en viktig arena der DSB og Statens Vegvesen sammen møter bransjen.

Det har vært flere hendelser knyttet til transporten av farlig gods i 2015. DSB følger opp hendelsene bla overfor sikkerhetsrådgivere i de firmaene som har hatt uhell. Eksplosjonen og brannen i Skatestraumtunnelen var alvorlig og følges opp i DSB og granskes av Statens Havarikommisjon for transport. I tillegg var det andre alvorlige hendelser DSB skal følge opp videre i 2016 og at læringspunkter fra av disse tas opp med bransjen.

I DSBs rapporten etter eksplosjonsulykken i Drevja 17.12.2013 ("Eksplosjonsulykke ved mobilproduksjon av bulksprengstoff" (2014)), som skyldtes brann i kjøretøyet som følge av elektrisk feil, ble det anbefalt å gjennomgå kravene til elektrisk anlegg i forskrift om landtransport av farlig gods. Som følge av tilrådingen deltok DSB i 2015 i en internasjonal arbeidsgruppe som arbeidet med elektriske anlegg på kjøretøyer som transporterer farlig gods. Arbeidsgruppen la i november 2015 fram sitt utkast til regelverksendringer på FN-møtet for ADR. Forslaget ble vedtatt og regelverksendringene vil bli gjort gjeldende i Norge fra 1. januar 2017. Endringen vil innebære styrket sikkerhet og et mer tidsriktig regelverk på dette området.

I forbindelse med Ebola-utbruddet i begynnelsen av 2015 mottok DSB flere henvendelser fra helseregionene om spørsmål knyttet til transport av avfall fra behandling av Ebola pasienter. Da eksisterende emballasje på markedet ikke var tilfredsstillende og heller ikke regelverket tilpasset transport av større mengder infeksjonsfremmende stoffer, jobber DSB i samarbeid med andre aktører

å få på plass en godkjent emballasje. I tillegg foreslår DSB en endring i ADR/RID tilpasset slik type avfall. Dette forslaget er tatt opp i FN 's arbeidsgruppe for transport av farlig gods, som utvikler de internasjonale retningslinjene for transport av farlig gods.

Håndteringa av farlig stoff

I 2010 var det en alvorlig gasseksplosjon i et boligsameie på Otta. Etterforskning avdekket bruk av en type mekaniske koblinger av typen B-fix. Disse var også nedgravd og dermed ikke mulige å inspisere. Det var trolig lekkasje i en slik kobling som var årsaken til eksplosjonen. Importøren av koblingene har i ettertid, og i samarbeid med DSB, lagt ned en stor innsats for å finne frem til, grave opp og bytte ut denne koblingstypen som var montert ved andre boligassanlegg. I løpet av 2015 ble de siste kjente nedgravde koblinger av type B-fix gravd opp og byttet ut. Nye koblinger er da satt inn i 18 anlegg rundt i landet.

DSB merker en økning i antall søkere fra bergsprengere fra de øvrige EØS landene som ønsker å jobbe i Norge, med en økning fra sentral- og søreuropeiske land. Dette er utfordrende da det er store forskjeller i forhold til hva som kreves av kompetanse i de ulike land for å få et bergspregningssertifikat. DSB stiller derfor i økende grad krav om egnethetstest.

Tilsyn med produkter og forbrukertjenester - forebygging av dødsfall og skader

DSB har i 2015 gjennomført en rekke tilsyn rettet mot tilbydere av lekeland. Tilsynene synliggjorde et stort forbedringspotensial med tanke på kjennskap til gjeldende regelverk og de risikovurderinger som skal ligge til grunn for å kunne tilby en sikker tjeneste rettet mot en sårbar gruppe (barn).

DSB har utført ca. 30 reaktive tilsyn basert på hendelser og informasjon om potensielt farlige produkter fra forbrukerne, bedrifter, media, politiet, etc. Vi har bistått politiet i etterforskning av flere saker knyttet til forbrukertjenester. Det har på dette området inntruffet flere alvorlige hendelser, også dødsfall. DSB bistår i slike saker politiet med anvendelsen av forbrukertjenestereguleringen. Eksempler på andre produktgrupper fulgt opp ved reaktive tilsyn er leker, lekeplassutstyr, lys/lysholdere, gassovner, gasskomfyrer, stearinlys eller grillkull, barnevogner, personlig verneutstyr, maskiner og sports- og fritidsutstyr.

Sammen med Miljødirektoratet har direktoratet gjennomført ett tilsyn mot landsdekkende multiimportører. Utvalget av virksomheter ble i 2013 gjort på bakgrunn av det store vareutvalget og vår kjennskap til risikofylte enkeltprodukter innenfor deres sortiment. Tilsynene av importører av forbrukerprodukter viser at virksomhetene har et klart forbedringspotensial mht. velfungerende internkontrollsystemer, risikovurderinger og mottakskontroll av produktene, samt opplæring av de ansatte. DSB har formidlet resultater og kunnskap fra disse tilsynene på www.sikkerhverdag.no. Direktoratet vil i 2016 gjennomføre oppfølgingstilsyn med fire av seks multiimportører med fokus på forbedringsprosessen siden siste tilsyn.

Statistikk og styringsinformasjon som belyser tilstand og utviklingstrekk

I januar 2015 utarbeidet DSB *Kunnskapsbilde 2014* med oversikt over DSBs statistikk og annen relevant styringsinformasjon. Kunnskapsbildet gir oversikt over uønskede hendelser og uhell innenfor DSBs ansvarsområder, basert på statistisk informasjon hentet fra DSBs ulike datasystemer. Det ble også utarbeidet en oversikt over virkemidler som DSB disponerer, samt hvilke undersøkelser som er blitt utarbeidet på de ulike myndighetsområdene. Hensikten er å tydeliggjøre og tilgjengeliggjøre DSBs kunnskapsgrunnlag for overordnet departement, samarbeidspartnere og eksterne aktører. DSBs *Kunnskapsbilde 2015* vil bli ferdigstilt innen mars 2016.

3.2.3 Status styringsparametere og oppgaver under målet «Kunnskapsbasert forebygging»

Under målet «Kunnskapsbasert forebygging» har direktoratet i 2015 styrt på en rekke styringsparametere. Neste tabell viser målets styringsparametere med en kort omtale av status.

Rapportering på styringsparametere og oppgaver fra DSBs tildelingsbrev – mål 2	
Styringsparameter 3	Bedre oversikt over risiko og sårbarhet som grunnlag for forebygging mot uønskede hendelser og konsekvenser av disse
Gjennom videreutvikling av Nasjonalt risikobilde (NRB), oppstart av arbeidet med metodeutvikling for en sårbarhetsanalyser, og fokus på oppfølging og tilsyn med eksplosivområdet og håndtering av farlige stoffer, fortsetter DSB arbeidet med å øke oversikten over risiko og sårbarhet som grunnlag for forebyggende arbeid innenfor samfunnssikkerhet- og beredskap.	
Oppg. 11	Vurdere behov for endringer i NRB knyttet til frekvens, innretning og utgivelsesform
	Utgivelsesform for Nasjonalt risikobilde har vært diskutert med departementet. Det var enighet om at det i 2015 skulle utgis en rapport som inneholder nye scenarioanalyser fra 2015 samt en sammenstilling av samtlige analyser. Rapporten skulle etter planen foreligge medio desember. På grunn av ekstraoppdrag knyttet til flyktningsituasjonen ble det ikke mulig å levere et så omfattende Nasjonalt risikobilde som planlagt.
Oppg. 12	Utvikle analyser av sårbarheter
	Arbeidet med å utvikle metode for sårbarhetsanalyser har hatt fokus og god fremdrift høsten 2015, blant annet fordi FFI etter avtale med JD har bidratt med kompetanse og kapasitet. Det foreligger nå en første utgave av et notat som skisserer en metode for analyse og presentasjon av sårbarheter på nasjonalt nivå. Notatet vil bearbeides etter at det er innhentet innspill fra andre relevante aktører, og etter planen utgis som et felles DSB/FFI-dokument våren 2016.
Styringsparameter 4	Systematisk bruk av eksisterende kunnskap, utvikling av ny kunnskap, herunder FOU, for å sikre et godt kunnskapsgrunnlag for virkemiddel- bruken innen DSBs ansvarsområder og departementets politikktutforming
Dette er et kontinuerlig arbeid som DSB prioriterer gjennom sitt FoU-nettverk og arbeidet som utføres for å kvalitetssikre, utvikle og bygge DSBs kunnskapsgrunnlag. DSB arrangerte sin årlige FoU konferanse i november 2015, som fikk gode tilbakemeldinger fra deltakerne, der det var særlig fokus på sammenhengene mellom risikostyring og FoU.	
I 2015 har DSB utarbeidet en ny rapporteringsløsning for brann- og redningsvesenet, kalt "BRIS". Løsningen skal gi brann- og redningsvesenet bedre grunnlag for å drive effektivt forebyggende arbeid, utvikle	

beredskapen, og gi nødvendig styringsinformasjon.	
DSB har utarbeidet en strategi for fagbibliotek for samfunnssikkerhet med målsetning om å sikre at DSBs arbeid er basert på korrekt kunnskapsgrunnlag ved å målrette innkjøpene til sentral litteratur innenfor samfunnssikkerhetsområdet.	
4.1	Oversikt over hvordan DSBs FOU-midler er disponert i 2015
	I 2015 disponerte DSB FoU-midler på tilsammen 3,2 mill. kroner, hvorav 2,3 mill. kroner er knyttet til langsiktig forpliktende avtaler. Nedenfor følger en oversikt over FoU-tiltak, disponerte midler, hvem som er målgrupper samt mål for kompetanseheving: <u>Nordic Societal Security Program (NordForsk)</u> DSB finansierer til sammen 10 mill. kroner over en 5-årsperiode, dvs. 2 mill. kroner pr år til og med 2019. Så langt er det gitt finansiering til etablering av relevant forskning gjennom etablering av to nordiske sentre for fremragende samfunnssikkerhetsforskning. <u>BAS 8</u> DSB finansierer BAS 8-programmet ledet av FFI med 0,8 mill. kroner i 2015. Prosjektets langsiktige mål er å bidra til et gjennomarbeidet konsept for beskyttelse av befolkningen og samfunnet forøvrig, samt å støtte opp under en løpende prioritering av beskyttelsestiltak. Prosjektet skal bidra til: -Bedre sivilt-militært samarbeid under rammen av totalforsvaret i alvorlige kriser, både sivil støtte til Forsvaret og Forsvarets støtte til sivilsamfunnet -Bedre metoder for å etablere oversikt over risiko, sårbarheter og gjensidige avhengigheter i kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner som grunnlag for prioriteringer av helhetlig og balanserte beskyttelsestiltak -Bedre utnyttelse av tverrsektorielle kriseøvelser, ved forskning på metodikk for planlegging, gjennomføring, evaluering og erfaringslæring fra øvelser -Et moderne beskyttelseskonsept for sivilbefolkningen basert på en vurdering av behovet for sivile beskyttelsestiltak inkludert tilfluktsrom <u>Transportsikkerhet (TRANSIKK) - Norges forskningsråd (NFR)</u> TRANSIKK finansierer forskning om transportsikkerhet innenfor tre hovedtemaer; regulering, styring og håndtering, sikkerhetskultur, samt Teknologi og transportsikkerhet. Programperioden er 2010-2015. DSB bidro med 0,3 mill. kroner til prosjektet i 2015. <u>FoU konferanse (november 2015)</u> Formålet med DSBs FoU-konferanse var å heve kompetanse om risikostyring innen samfunnssikkerhet og beredskap. Målgruppen var ansatte i JD og DSB og relevante forskningsmiljøer. Konferansen var fulltegnet og samlet 70 deltakere fra disse miljøene, men flere ønsket å delta. Konferansen ble derfor streamet slik at disse fikk anledning til å få med seg innholdet. Evalueringen av FoU-konferansen blant deltakerne viste at: 85 % er godt eller svært godt fornøyd med konferansen 98 % mente konferansen adresserer sentrale tema innen styring av risiko 78 % mente konferansen åpnet for strategisk diskusjon om kunnskapsbasert bruk av virkemidler 94 % mente konferansen skaper grunnlag for tettere samarbeid mellom forskning og forvaltning 95 % mente konferansen bidro med ny kunnskap
4.2	Utvikle en egevaluering om bruk av FOU i DSBs arbeid
	DSBs FoU arbeid dekker et bredt spekter av faglige tema, tiltakstyper og arbeidsformer. Evaluering av FoU arbeidet i DSB skal gjennomføres som en årlig rapportering og skal dekke alle typer tiltak innen de ulike fagområdene samt tiltak som gjelder felles tema for hele DSB (regulering, tilsyn, risikostyring mv.). Evalueringen vil bestå av en registrerings/kartleggingsdel og en vurderingsdel og skal omfatte det totale FoU arbeidet i DSB. Evalueringen skal herunder omfatte en statusvurdering av DSBs handlingsrettede strategiplan/årsplan. Typer tiltak som skal

	evalueres omfatter følgende kategorier FoU aktivitet: Støtte til og medvirkning i programforskning Direkte oppdragsforskning bestilt av DSB Formidlings- og kompetanseutviklingstiltak Diverse andre tiltak slik som veiledning av studenter, gjennomgang av forskningssøknader etc.
4.3	Sammenstille erfaringer og data fra pilot "ny rapporteringsløsning for brann- og redningsvesenet"
	Piloten av BRIS i Oslo brann- og redningsetat og Nedre Romerike brann- og redningsvesen startet 7. oktober og ble avsluttet 31.12 når løsningen ble lansert i full drift i hele landet. DSB har sammenstilt erfaringer og data fra piloten i et eget notat oversendt JD som omhandler temaet.
4.4	Oversikt over relevant statistikk og annen styringsinformasjon innenfor DSBs områder som gir opplysning om tilstands- og utviklingstrekk
	Dette er et kontinuerlig arbeid som blant annet henger sammen med bidrag til datainnsamling og forvaltning av ulike støttesystemer som SurveyXact, SPSS og SamBas. Det henvises til ny versjon av rapporten Kunnskapsbilde 2015 som ferdigstilles innen mars 2016. På sikt er det ønskelig å utarbeide en digital løsning for å tilgjengeliggjøre relevant statistikk og annen styringsinformasjon innenfor DSBs områder både internt og eksternt.
4.5	Oversikt og kunnskap om sivile beskyttelsestiltak
	Sivilforsvaret har i 2015 gitt Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) i oppdrag å foreta en utredning av samfunnets behov for sivile beskyttelsestiltak. Utredningen vil bli gjennomført som en av flere utredninger i BAS8 prosjektet. FFI startet arbeidet med utredningen senhøsten 2015. Endelig rapport forventes fremlagt for DSB/Sivilforsvaret i mai 2016 og utgitt i juni.
Oppg. 13	DSB skal lede prosjektgruppen, ivareta sekretariatsfunksjonen og bidra til å iverksette den nasjonale CBRNE- strategien når den er ferdig
	Rapport del 2 "Beskrivelse og analyse av dagens status for beredskap mot CBRNE hendelser" og rapport del 3 "Utkast til nasjonal CBRNE strategi" ble slutført 1.9.2015 og oversendt Justis- og beredskapsdepartementet. De tre departementene JD, FD og HOD er nå i gang med å vurdere utkastet med sikte på å utgi en felles nasjonal strategi for CBRNE-beredskap. Resultatene og anbefalingene i de to rapportene peker på de utfordringer som er på CBRNE området i Norge på sentralt, regionalt og lokalt nivå. Det er forventet at JD tar en aktiv rolle i å presisere ansvarsforhold og avklare organiseringen når det gjelder kjemikalie- og eksplosivområdet (C og E). Som ledd i dette er det forventet at DSB skal bidra i utarbeidelsen av et nytt mandat og sammensetning for "Samvirkeområdet farlige stoffer". Det er forventet en videre oppfølging av arbeidet i 2016.
Oppg. 14	Etablere et helhetlig regime for regulering og kontroll av utgangsstoffer for eksplosiver i samarbeid med POD, PST, Kripes, tollvesenet og øvrige relevante myndigheter
	Regimet for regulering og kontroll med utgangsstoffer for eksplosiver ble formelt etablert gjennom fastsettelsen av forskrift om håndtering av utgangsstoffer for eksplosiver 2.juni 2015. I tillegg til å få på plass den formelle reguleringen har det siden 2013 vært jobbet målbevisst med en rekke tiltak fastsatt i "Oppfølgingsplan for bombekjemikalier". Alle tiltakene i oppfølgingsplanen er nå gjennomført, og forvaltningen av området går fra utvikling til drift. Et sentralt punkt i forvaltningen av dette området er å fange opp mistenkelige transaksjoner, tyveri eller betydelig svinn med utgangsstoffer for kjemikalier. Kripes er valgt som det nasjonale kontaktpunktet for mottak og behandling av rapporter om mistenkelige transaksjoner, men flere etater spiller en viktig rolle for å avgjøre hva som er mistenkelig. Det er derfor etablert et tett samarbeid mellom Kripes, Politidirektoratet, Politiets sikkerhetstjeneste, Toll- og avgiftsdirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Samarbeidet ledes av DSB. Kompetanse om kjemikalier som kan brukes til produksjon av hjemmelagde bomber er ikke statisk. For å ha tilgang til informasjon og kompetanse om utviklingstrekk for blant annet å kunne vurdere behovet for regulering av flere kjemikalier, er det utover overfor nevnte etater, etablert et samarbeid med Norsk Industri og Forsvarets forskningsinstitutt.

3.3 Styrke samhandlingen i beredskap og krisehåndtering

DSB skal sørge for god beredskap og effektiv ulykkes- og krisehåndtering. DSB har en koordinerende og samhandlende rolle overfor sektormyndigheter, fagmyndigheter og andre på samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet.

I de følgende kapitlene omtaler vi innledningsvis DSBs bidrag til måloppnåelse i 2015, etterfulgt av en omtale av sentrale aktiviteter og resultater i 2015. Avslutningsvis viser vi en tabell over tildelingsbrevets styringsparametere og oppgaver under målet, med kort omtale av status per 31.12.2015.

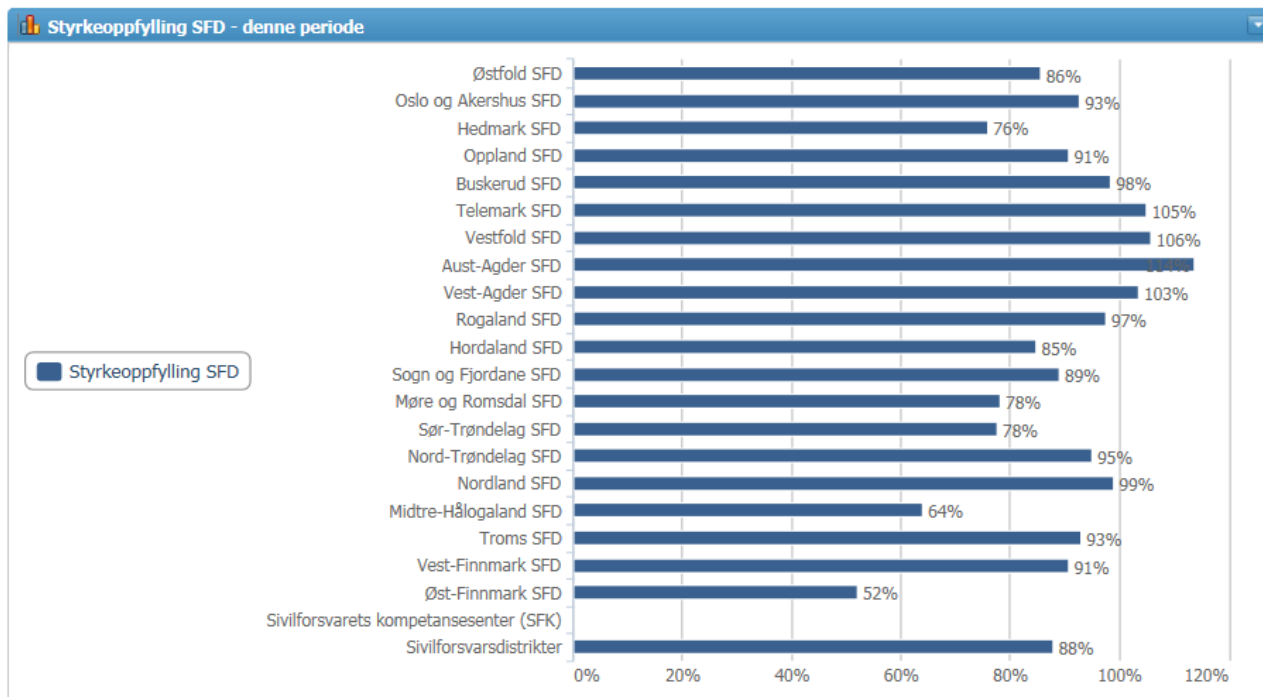
3.3.1 Samlet vurdering av måloppnåelse

I tildelingsbrevet for 2015 har departementet et særlig fokus på god beredskap og effektiv krisehåndtering på fylkes- og kommunenivå, samt Sivilforsvaret evne til å forsterke nødetater og myndigheter ved hendelser. Kapittelet fokuserer

derfor spesielt på tilstander og oppnådde effekter ved fylkesmannen og Sivilforsvaret.

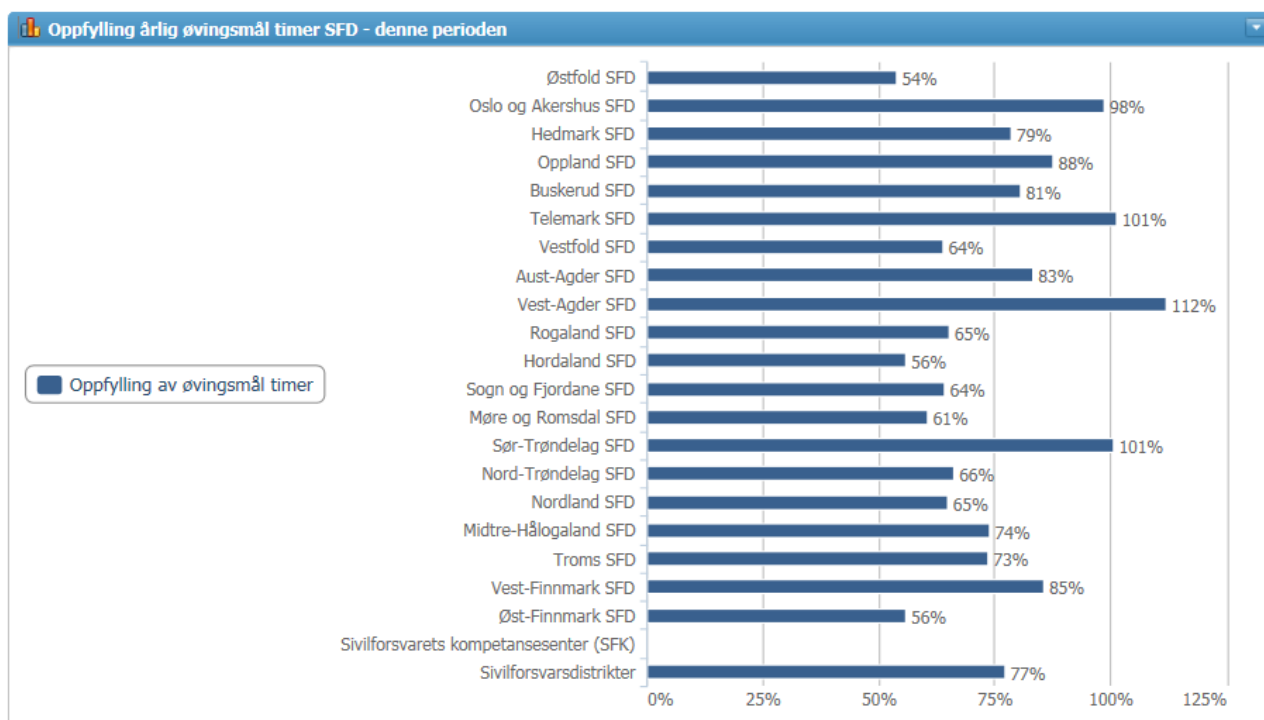
Sivilforsvarets operative styrke

Sivilforsvaret er statens forsterkningsressurs og hadde pr 31. desember 2015 en samlet styrke på 7.109 tjenestepliktige. Dette er en økning på 169 tjenestepliktige fra 2014. Av disse er 6.522 innplassert i avdeling og 587 er midlertidig udisponerbare (MUD). For raskest mulig å nå Stortingets uttalte mål om 8000 tjenestepliktige innplassert i avdelingene, har etaten i 2015 fokus på kvalitetsforbedring for å øke tilgangen til styrken og å redusere avgangen. Dette gjelder særskilt forbedringer knyttet til rekrutteringsprosessen og tiltak for å sikre at opplært personell blir værende i styrkene. Til tross for at det er utdannet færre tjenestepliktige i 2015 enn året før, er det allikevel en netto økning i styrken. Tiltakene ser derfor ut til å ha effekt.

Siviltforsvarets kompetansesenter (SFK) lokalisert på Starum i Oppland utdannet 791 tjenestepliktige i 2015. Antallet er 64 færre enn i 2014. Av kursplassene har 606 tjenestepliktige gjennomført grunnkurs, og 164 tjenestepliktige har deltatt på ni lederkurs. Utdanningen bidrar til flere kompetente mannskap og befall i Siviltforsvarets operative avdelinger. Grunnet stramme driftsrammer i 2015 har det vært en reduksjonen i antall kursplasser i forhold til 2014. Kompetansesenteret har kapasitet til en økning i antall kurselever gitt budsjettmessig handlingsrom.

Siviltforsvarets mål er at alle operative mannskaper skal trenes hvert år. I 2015 har totalt 5.573 tjenestepliktige gjennomført ulike typer av øvelser, og utgjør en øvingsdeltakelse på 85 % av den operative styrken. Gjennomsnittlig øvingsmengde pr tjenestepliktig for 2015 er 21,5 timer. Med et årlig øvingsmål per tjenestepliktig på 24 timer, gir resultatet en oppfylling av øvingsmålet på totalt 77 %. Resultatet er en nedgang på 5 prosentpoeng sammenligner med 2014. Ideelt sett skulle alt tjenestepliktig personell i de operative

avdelingene vært gjennom årlige øvelser. Det kreves imidlertid store ressurser for å øke øvingsprosenten til nærmere 100 % og det er pr. i dag ikke tilstrekkelig ressurser tilgjengelig for å dekke en slik kostnad. Det ligger imidlertid god øvelsesverdi i det store antall innsatser avdelingene deltar i, men det erstatter ikke regelmessige øvelser innenfor enkeltmannsferdigheter, avdelingsøvelser og samvirkeøvelser.

Sivilforsvarets innsatser i 2015

Sivilforsvarets hovedleveranse er forsterkning av nødetatene, kommunene og andre myndigheter. I 2015 ble det gitt bistand i 247 hendelser.

Sivilforsvaret hadde totalt 5.428 personer i innsats i 56.748 timer i 2015. Dette er 10.000 færre innsatstimer sammenlignet med rekordåret 2014, men flere innsatstimer enn årene 2012 og 2013 til sammen. 2015 har vært et år preget av mange leteaksjoner. Bare i august og september har Sivilforsvaret bistått politiet i åtte leteaksjoner, hver på over 1000 innsatstimer og hvor den største innsatsen var på over 2000 innsatstimer.

Sivilforsvaret har også bistått ved flere små og store skog-, gras- og lyngbranner. Dette er ofte krevende innsatser i ulendt terreng. I tillegg ble det gitt bistand ved industri- og bygningsbranner flere steder i landet. Utviklingen de siste årene viser at antall årlige innsatser for Sivilforsvaret er jevnt økende

Omstilling og modernisering av Sivilforsvaret

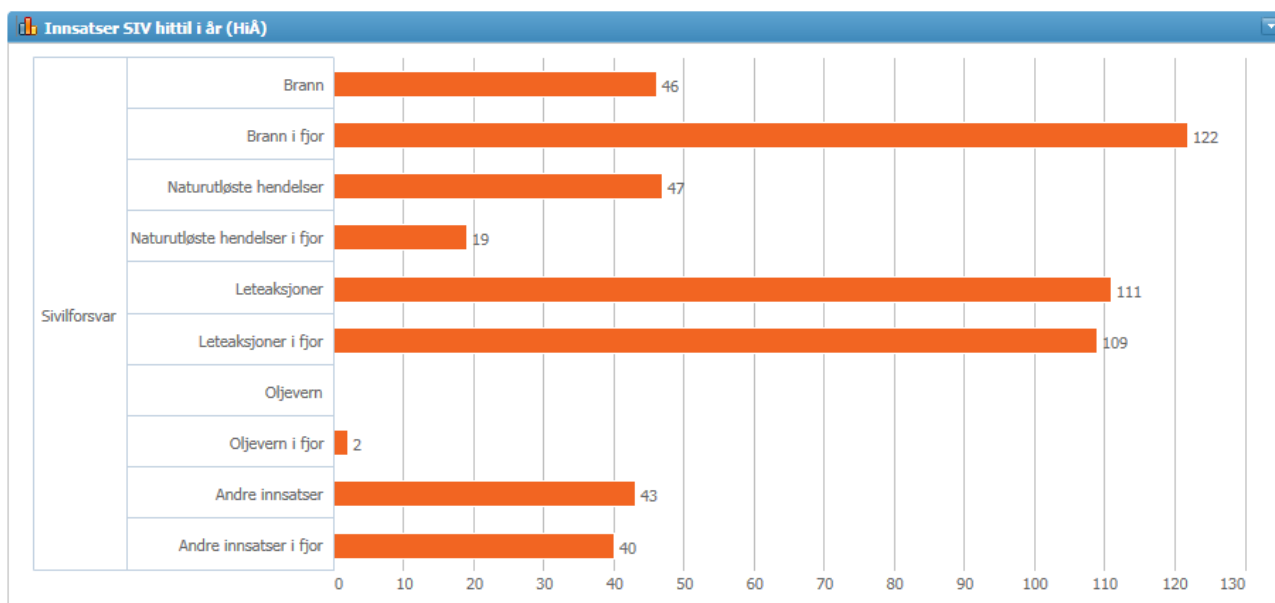
En modernisering av Sivilforsvaret er påbegynt og skal blant annet videreføres gjennom oppbygging av kapasiteter for styrket forsterkningsevne ved store og komplekse hendelser. Det er besluttet at

det skal opprettes seks mobile forsterkningsenheter (MFE). Med bakgrunn i geografiske forhold, avstander og transportmuligheter, samt rekrutteringsgrunnlag er det besluttet at disse skal etableres i Sør-Trøndelag, Troms, Oppland, Hordaland, Nordland og Vest-Agder. I 2015 ble de to første enhetene etablert i henholdsvis Trondheim 10. mars og i Tromsø i 22. oktober. Enhetene ble tatt godt imot av nødetatene og andre myndigheter med ansvar for håndtering av alvorlige hendelser.

Klimaendringer vil trolig medføre hyppigere og mer utfordrende ekstremvær. Sivilforsvaret må stadig oftere flytte materiell rundt om i landet, både for å øke beredskapen og for å bistå ved større hendelser, uansett årstid. Tidligere års ekstrabevilgninger til investering i utstyr til håndtering av store hendelser, gjør at Sivilforsvaret i dag er bedre rustet og vil være en god forsterkningsressurs. Allerede investert materiell har blitt forflyttet til større innsatser, blant annet til Øst-Finnmark i forbindelse med flyktningsituasjon på Storskog og til flom- og uvær på Vestlandet. MFE deltok i øvelsen Harbour Ex15, og viste seg å være en god kapasitet sammen med materiell og personell fra DSBs Norwegian Support Team (NST).

Etterslep materiell og utstyr i Sivilforsvaret

Det er en forutsetning at Sivilforsvarets lokale Fredsinnsatser (FIG) har en grunnoppsetning av materiell, nødvendig bemanning og kompetanse, for å være den primære statlige forsterkningsressursen ved uønskede hendelser. Sivilforsvaret har over lang tid opparbeidet seg et betydelig materielletterslep.

Dette er både i form av mangler i organisasjons- og utrustningsplaner, og i form av materiell som er nådd forventet levetid eller slitasjegrade, og derfor bør erstattes. Materealesterslepet ble i forbindelse med Sivilforsvarsstudien i 2007 og St. meld.nr 22 (2007-2008) den gang beregnet til 30 mill. kr. Investeringen er en del av engangsinvesteringer på 162 mill. kroner som er beskrevet i samme stortingsmelding. En ny beregning utført av DSB anslår at etterslep i dag er på 46,5 mill. kroner i 2016, med etterfølgende økning i årlige tildelinger til driftsinvesteringer på 16-17 mill. kroner for å ivareta materiell og utstyrsparken på et akseptabelt.

Ingen økt lokal tilstedeværelse og styrket førsteinnsats

Stortingsmelding 22 (2007-2008) la opp til at Sivilforsvarets operative styrke skulle bestå av 8.000 tjenestepliktige og at styrken skulle fordeles på en førsteinnsatsstyrke på 4.000 mannskap, fordelt på 15 fredsinnsatsgrupper, dvs en økning på 15 fredsinnsatsgrupper. DSB har ennå ikke fått tildelt engangsinvesteringer til formålet og Sivilforsvaret mangler derfor materiell og kjøretøy til de 15 resterende fredsinnsatsgruppene. Regjeringens ønske om styrking av førsteinnsatsen og økt lokal tilstedeværelse er derfor ikke nådd slik stortingsmeldingen legger opp til.

Sivilforsvarets forsterkningsrolle i flyktnings situasjonen

Høsten 2015 ble Europa og Norge rammet av en stor flyktningsstrøm. DSB og Sivilforsvaret ble av UDI anmodet om å bistå i arbeidet. Sivilforsvaret bisto både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Det ble etablert ankomstsentre i Råde og Kirkenes og akuttmottak i Stavanger og Kongsberg. Videre ble det lagt ned mange timer arbeid til prosjektledelse, logistikk, anskaffelser, helsemessige vurderinger og vaksinasjoner av Sivilforsvarets mannskaper, juridiske vurderinger (bruk av tjenesteplikt, rekvisisjoner m.m.) og stabsarbeid. I tillegg har DSB og Sivilforsvarsavdelingen sentralt deltatt i arbeidet med å lokalisere egnede steder for akuttmottak. Til sammen bisto Sivilforsvarets mannskaper med ca. 16.000 innsatstimer og Sivilforsvaret nasjonalt med ca. 600 dagsverk (2,5 årsverk) til ledelse av Sivilforsvarets innsats og støtte til UDI.

Sikring av nødvendig volum og utholdenhet på mannskaper og materiell ble løst gjennom samarbeid mellom sivilforsvarsdistriktene. Blant

annet ble tjenestepliktig personell fra Oslo og Akershus sivilforsvarsdistrikt satt i innsats i Kirkenes. For første gang ble DSB operative internasjonale ressurs, Norwegian Support Team (NST), benyttet på norsk jord. Personellet i NST-teamet har omfattende erfaring i bygging av leirer for FN-personell i kriserammede områder, og deres erfaringer var viktige i arbeidet med å etablere ankomstmottakene i Råde og Kirkenes.

Samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeid i fylkesmannsembetene og kommunene

DSBs mener at samhandlingen i beredskap og krisehåndtering på regionalt nivå har blitt styrket, blant annet gjennom en ny instruks for Fylkesmennenes arbeid med samfunnssikkerhet og generelt større oppmerksomhet for Fylkesmennenes arbeid på dette området. På bakgrunn av DSBs beredskapsgjennomganger og styringsdialogmøter, mener DSBs at Fylkesmennene har en sterkere bevissthet om egen rolle og ansvar, og arbeider mer systematisk på dette området enn tidligere. De fleste tar grep både i den regionale samordningsrollen og i veiledning og tilsyn ut mot kommunene. Beredskapsgjennomgangene i 2014 og 2015 viser at Fylkesmannsembetene arbeider systematisk med beredskap og krisehåndtering. DSBs og embetenes erfaring er at beredskapsgjennomgang er et virkemiddel som fungerer etter hensikten. Samtidig viser DSBs nullpunktsanalyse av 14 fylkes-ROS at det er store variasjoner i både hvordan fylkesROSe er utarbeidet og bygd opp, sammenlignet med anbefalingene i DSBs veileder på området. DSB forventer at analysenes blir av bedre kvalitet nå som ny veileder er på plass. Forventinger til Fylkes-ROS er også tydeliggjort i ny instruks for fylkesmennenes samfunnssikkerhetsarbeid. DSBs syv styringsdialogmøter med utvalgte embeter i 2015 viste at Fylkesmennene jobber godt med samfunnssikkerhet og beredskap regionalt og lokalt, men at et flertall må foreta prioriteringer i embetsoppdraget på grunn av manglede ressurser.

DSBs Kommuneundersøkelse utgjør sammen med Fylkesmannens tilsyn et viktig grunnlag for å prioritere og tilpasse fremtidig oppfølging og veiledning til kommunene fra DSB og Fylkesmannen. Kommuneundersøkelsen for 2015 viser at mange kommuner jobber godt med samfunnssikkerhet og beredskap, men at også mange sliter med å oppfylle krav i lov og forskrift.

3.3.2 Andre aktiviteter og resultater

Arbeid med samfunnssikkerhet i fylkesmannsembetene

Fylkesmannen har en sentral rolle i å styrke samhandlingen i beredskap og krisehåndtering på regionalt og lokalt nivå. DSB følger opp Fylkesmannens arbeid langs flere spor. De siste årene har DSB jobbet systematisk med tilnærmingen til regionalt og lokalt samfunnssikkerhetsarbeid blant annet gjennom å tydeliggjøre de styrende dokumentene til Fylkesmennene innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Ny instruks for Fylkesmennenes samfunnssikkerhetsarbeid ble gjort gjeldende fra 2015. DSB følger opp styringssignaler i styrende dokumenter og instruks, gjennom styringsdialogmøter og diverse fag- og samarbeidsarenaer. DSB støtter også embetets arbeid mot kommunene med prosjektmidler.

I 2014 igangsatte DSB arbeidet med beredskapsgjennomganger i alle embeter. Arbeidet sikrer at Fylkesmennenes arbeid med beredskap og krisehåndtering er i henhold til instruks og bidrar til økt kunnskap. Beredskapsgjennomgangen har også som mål å sikre enhetlig og helhetlig tilnærming i Fylkesmannens håndtering av uønskede hendelser. I 2015 har DSB gjennomgått beredskapsarbeidet hos Fylkesmennene i Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag. Dette bidrar til å videreutvikle det regionale beredskapsarbeidet, samt gir DSB oversikt over beredskapen i embetene og hvilke utfordringer de har.

Fylkesmannens samordningsansvar under hendelser

Fylkesmannens regionale samordning og situasjonsrapportering er sentral under hendelser. Hendelsene i 2015 viser at embetene sender situasjonsrapport i henhold til gjeldende retningslinjer. DSB mener at det er et forbedringspotensial i Fylkesmannens egen vurdering av informasjonen i rapportene fra kommunene før det oversendes til DSB. Håndtering av hendelser i 2015 viser også tolkning av Fylkesmannens regionale samordningsansvar ved hendelser er ulik. Den nye instruksen tydeliggjør dette ansvaret. DSBs oppfølging av embetene under håndtering av asylsituasjonen har bidratt til å klargjøre embetenes rolle og ansvar ved hendelser, samt å gjøre ivaretagelsen av rollen mer enhetlig.

Internasjonal virksomhet i 2015

Det har vært stor aktivitet innen DSBs internasjonale virksomhet i 2015. Vår virksomhet var særlig knyttet til de store organisasjonene EU, NATO og FN i ulike former og i ulik grad. DSB er også nasjonalt kontaktpunkt for bistandsanmodninger fra utlandet innen vårt fagområde. I 2015 ble det anmodet om bistand ved en rekke ulike typer av hendelser, både natur- og menneskeskapt. Som tidligere år var de fleste hendelsene det ble anmodet om bistand til naturhendelser. De fleste anmodningene om bistand kom i hovedsak via EU. DSB mottok også anmodninger via FN og NATO. Bistand det ble anmodet om gjaldt både tilgang på eksperter men også materiell/utstyr, som eksempelvis brannhelikopter. Hovedtyngden av bistandsanmodningene var fra land utenfor EU- / EØS-området. Følgende tredjeland ba om hjelp i 2015; Mali, Syria, Sierra Leone, Liberia, Guinea, Ukraina, Malawi, Sao Tomé and Príncipe, Makedonia, Albania, Irak, Vanuatu, Nepal, Guatemala, Myanmar, Kina, Afghanistan, Mexico, Paraguay, Etiopia og Papa New Guinea. Følgende EU/EØS land ba om assistanse i 2015; Island, Frankrike, Hellas. I tillegg har Ungarn, Slovenia, Kroatia, Serbia og Hellas anmodet om bistand gjennom EU i forbindelse med migrasjon- og asylsituasjonen.

Nordisk samarbeid

Det ble identifisert flere nye initiativer innen det nordiske samarbeidet i 2015 og det har vært et jevnlig og godt samarbeid mellom de nordiske myndighetene. I mai var DSB vertskap for nordisk generaldirektørmøte. Her det ble lagt føringer om videre samarbeid på en rekke konkrete fagområder. DSB bidro også i prosjektgruppen som utarbeidet forslag for videre samarbeid i Norden. Dette dannet grunnlaget for de såkalte *Tinglevkonklusjonene*, som ble vedtatt av de nordiske ministrene med ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap i Danmark i slutten av november.

I annet forebyggende internasjonalt arbeid er DSB involvert i EØS-midlene som programpartner på fagområdet klimatilpasning i Slovakia, Ungarn og Portugal, og som underleverandør for Miljøvern direktoratet i Latvia. Det internasjonale forebyggingsarbeidet en viktig kilde til kunnskaps- og kompetanseutvikling, og noen fylkesmannsembeter deltar i prosjektsamarbeid under EØS-midlene.

Sivilt beredskapsarbeid innen NATO

Det sivile beredskapsarbeidet i NATO fikk en ny og mer fremtredende rolle i 2015. NATO har fremhevet motstandsdyktighet (resilience) og sivil beredskap som integrerte komponenter i alliansens langsiktige tilpasning. I den sammenheng er det foreslått å sikre revitalisering av planverk, kontinuitet, og at de militære kan gjøre effektiv bruk av sivile ressurser og infrastruktur i krisetider og under konflikter. Den nye sikkerhetspolitiske situasjonen påvirker dagsorden ved at oppmerksomheten rettes mot hvordan man på best mulig måte kan utnytte de eksisterende krisehåndteringsmekanismer til det kollektive forsvar.

NATO har satt fokus på å identifisere hvordan militære og sivile myndigheter jobber sammen for å koordinere arbeidet med planverk, og hvordan vi sikrer en robust forbindelse mellom nasjonal sivil planlegging og planlegging i NATO. DSB har gjennom året deltatt og bidratt i de faste møtene i NATOs komité for sivil beredskapsplanlegging (CEPC) og i NATOs arbeidsgruppe for Civil Protection (CPG).

EUs ordning for sivil beredskap

EU er den viktigste internasjonale aktøren DSB samarbeider med. EUs samordningsmekanisme for sivil beredskap og krisehåndtering (UCPM) fortsatte å styrke samarbeidet på sivilbeskyttelsesfeltet i 2015. Det viste seg for Norge blant annet gjennom at EU i hovedsak finansierte øvelse HarbourEx15 som foregikk i Oslo i april. DSB fikk også innvilget søknaden om midler fra Samordningsmekanismen til å arrangere øvelse Triplex i 2016. Samordningsmekanismen har også startet med aktiviteter som evalueringer og såkalte peer reviews. I EUs samordningsmekanisme kan internasjonale nødhjelpsorganisasjoner anmode om bistand fra EU. Samarbeidet mellom de som deltar i den akutte krisehjelpen og miljøene som har ansvar for mer langsiktig bistand styrkes, noe vi så tendenser til etter jordskjelvet i Nepal. Samarbeidet på flyktning- og migrasjonsfeltet har stått øverst på agendaen for EU og landene i Europa dette året. EU sin evne til å håndtere utfordringen med masseadkomst av flyktninger og migranter til Europa er satt på prøve. Flyktningkrisen har avdekket store svakheter ved Schengen-området yttergrenser. Norge har innført økt grensekontroll, særlig mot Russland. EUs eget grensekontrollorgan Frontex ble i 2015 styrket og Norge bidro med styreenheter på

maritim side. I kjølvannet av dette har det oppstått store ansamlinger av flykninger ved grensen til Europa og langs de mest ettertraktede flykning- og migrantrutene i Europa. Dette har igjen medført et stort behov for humanitær bistand i form av husly, forpleining og bekledning som har aktivert særlig EUs samordningsmekanisme for sivil beredskap og krisehåndtering. Behovene for internasjonal bistand til de landene i Europa som huser flest flyktninger og migranter vil fortsette i 2016.

Innenfor samarbeidet med EU har DSB i 2015 fulgt opp de aktiviteter og de forpliktelser som har vært gjennomført innen "Samordningsmekanismen for sivil beredskap og krisehåndtering" (UCPM). Samordningsmekanismen, også benevnt "EUs ordning for sivil beredskap", har i 2015 vært underlagt nye lovhjemler⁴ og betydelig større budsjetter enn tidligere år. "EUs ordning for sivil beredskap" er det viktigste rettslige grunnlaget i EU for sivil katastrofeinnsats og for annet arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

Særlig innen operativ virksomhet, ledet av "Emergency Response Coordination Centre" (ERCC), var det høy aktivitet i 2015. Et eksempel på identifisering og videreutvikling av et samarbeidsområde er etableringen av såkalte European Public Health Teams, som DSB har videreført arbeidet med til Helsedirektoratet. Dette er en videreføring og videreutvikling basert på erfaringer fra ebolainnsatsen i Vest-Afrika. Ambisjonen er at ressursene skal kunne meldes inn i EUs "voluntary pool" i 2016, og samtidig være tilgjengelig for World Health Organization (WHO). Norge vurderer å bidra med slike ressurser.

DSB har som tidligere år deltatt i alle generaldirektørmøtene ("UCPM DG-meetings") og i alle møter i "Civil Protection Committee" (CPC) som er blitt avholdt i løpet av året. Deltakelsen har bidratt til å identifisere aktuelle arbeidsområder og initiativer for norsk samfunnssikkerhet og beredskap.

⁴ Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av beslutning (EU) nr. 1313/2013 om EUs ordning for sivil beredskap (2014–2020)

Sivilforsvaret som samvirkeaktør

Aktører som skal ivareta samfunnssikkerhet og beredskap i det norske samfunnet må være forberedt på å håndtere stadig flere og komplekse hendelser. God håndtering av hendelser krever at beredskapsaktørene evner å samarbeide på tvers, og ivareta en helhet som er avhengig av at alle bidrar innenfor eget ansvarsområde. Som forsterkningsressurs og samvirkepart har og tar Sivilforsvaret et ansvar for å bidra til at beredskapsetatene samvirker best mulig. Sivilforsvarsdistriktene har i 2015 gjennomført en rekke tverrfaglig samvirketrening med nødetatene, frivillige organisasjoner, Forsvaret og Sivilforsvaret. Hensikten er å styrke samarbeidet og samvirke mellom aktørene på et skadested og å gi felles innsikt i ulike innsatsutfordringer. Samvirkeøvelser blir i stor grad planlagt og gjennomført i regi av Lokal redningssentral (LRS) –øvingsutvalg, og i forskjellige beredskapsfora hvor beredskapsaktørene er representert. Et flertall av sivilforsvarsdistrikter ivaretar sekretariatsfunksjon og har en pådriverrolle i øvingsutvalgene. Dette arbeidet vil prioriteres fremover.

SFK gjennomfører kurs innenfor "samvirke på skadested" og "samvirke på forurenset skadested". Målgruppen for kursene er ledende personell fra politiet, brann- og redningsvesenet, helsevesenet, Sivilforsvaret, Forsvaret og frivillige organisasjoner. Kursene gjennomføres i hovedsak ved kompetansesenteret på Starum, men noen kurs gjennomføres regionalt ved enkelte av sivilforsvarsdistriktene. Det ble i 2015 avholdt fire samvirkekurs. Kursplanene det undervises etter er fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet og får gode tilbakemeldinger fra deltagerne.

Sivilforsvarets kompetansesenter (SFK) benyttes jevnlig av FN til gjennomføring av kurs, samlinger og øvelser. Slik har det vært siden rundt år 2000, og dette er en del av Sivilforsvarets bidrag til FN som finansieres av UD. Kompetansesenterets instruktører blir også benyttet som "mentorer" under FN-kurs i andre deler av verden. I 2015 ble det avholdt tre internasjonale kurs ved kompetansesenteret:

- "Field Response Surge Training" for OCHA (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs)
- "Workshop for Emergency Management" for The UN Refugee Agency (UNHCR)

- "Training for Information Management in Emergencies" for UNHCR

DSBs personell i Norwegian Support Team (NST) har blant annet ved en EADRCC-øvelse i vest-Ukraina i september, og ved et UNDAC-hovedkurs (UNDAC Induction Course) i Sveits i november. Det er igangsatt kursing av personellet med tanke på innføring av droner i våre internasjonale konsepter. Personell fra NST deltok også på et FNs UNHCR-kurs i Revinge i Sverige i september.

Sivilforsvarets deltagelse i regionale, nasjonale og internasjonale øvelser

Sivilforsvaret deltar i planlegging og gjennomføring av store regionale og nasjonale øvelser. I 2015 har Sivilforsvaret vært deltaker på øvelsen Harbour Ex15 som ble gjennomført i Oslo i april. DSB var arrangør av øvelsen, var delaktig i planleggingsarbeidet. Sivilforsvaret deltok også i planlegging og gjennomføring av øvelsen Barents Rescue som fant sted i Finland i september.

I 2015 startet Sivilforsvaret, i samarbeid med International Humanitarian Partnership (IHP), planlegging av øvelse Triplex. Dette er en stor humanitær øvelse som omfatter deltagere fra alle åtte IHP landene, samt mange andre organisasjoner. Øvelsen gjennomføres høsten 2016 i Vest-Agder.

I tillegg til øvelser for egne operative avdelinger, deltar sivilforsvarsdistriktene i både lokale og regionale øvelser. Sivilforsvaret besitter kompetanse innenfor planlegging og gjennomføring av øvelser, som dras nytte av i samvirkeøvelser. Kompetansen er blant annet opparbeidet gjennom lang erfaring med å gjennomføre lokale øvelser i distriktet.

Varsling av befolkningen

Sivilforsvarets lydgivere brukes for å påkalle folks oppmerksomhet, når myndighetene ønsker å nå flest mulig av befolkningen i et område med kritisk informasjon. Sivilforsvarets lydvarslerer er utplassert i større byer og tettsteder rundt i hele landet og er i prinsippet landsdekkende. Det antas at disse i dag kan nå ca. 50 % av befolkningen, dvs. de som bor i byer og tettbygde strøk der slike anlegg er utplassert. Pr utgangen av 2015 har Sivilforsvaret 1.244 operative varslingsanlegg. Sivilforsvaret har gjennomført to varslingsprøver i 2015. Ved varslingsprøven 14 januar var det en uforutsett svikt på 4,0 % og en total svikt

(inkludert varslingsanlegg som er planlagt vedlikeholdt) på 9,24 %. Dette er noe høyere svikt enn i 2014, men fortsatt nært opp til Sivilforsvarets målsetning om 90 % operative anlegg til enhver tid. I 2017 vil NRK/Norkring avvikle sine sendinger i FM-nettet. FM-nettet benyttes for å utløse varslingsanleggene. DSB har kartlagt alternativer som kan erstatte dagens løsning. En anbefaling om ny bærer av signaler er sendt Justis- og beredskapsdepartementet i 2014.

Utredning av de sivile beskyttelsestiltakene

Sivilforsvaret har i 2015 gitt Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) i oppdrag å foreta en utredning av samfunnets behov for sivile beskyttelsestiltak. Utredningen vil bli gjennomført som en av flere utredninger i BAS8 prosjektet. FFI startet arbeidet med utredningen senhøsten 2015 og de vil blant annet foreta en gjennomgang av nåværende konsept for beskyttelse av sivilbefolkningen og hvordan dette er utviklet seg over tid. Det legges opp til scenariobaserte analyser av eksisterende og alternative sivile beskyttelsestiltak, og det vil bli gitt anbefalinger om fremtidige tiltak. Endelig rapport forventes fremlagt for DSB/Sivilforsvaret i mai 2016 med utgivelse i juni måned.

Nasjonal atomberedskap

Sivilforsvaret inngår i landets atomberedskap med egne operative radiacmålelag. Disse utfører rutinemessige målinger av bakgrunnsstråling på flere hundre målepunkter over hele landet. Det er i 2015 foretatt nærmere 1100 slike målinger som er rapportert til Statens strålevern. Sivilforsvaret har i 2015 blitt anmodet om bistand knyttet måling av mulig radioaktivitet.

Sivilforsvarets innsatser i 2015 – nasjonalt og internasjonalt

Sivilforsvaret har vært en stor bidragsyter i mange av de hendelser nasjonalt og internasjonalt i 2015. I begynnelsen av året falt store mengder tung snø på kort tid flere steder i landet, og både i Hordaland og i Aust-Agder bisto Sivilforsvaret med snørydding av tak for å begrense materielle skader på offentlige bygg. Det har også i år vært behov for innsats fra Sivilforsvaret i forbindelse med storm og uvær. I Bodø bisto Sivilforsvaret med vakthold, da meget sterk vind med løse gjenstander gjorde det farlig å ferdes utendørs. I september og desember falt det store mengder regn. Sivilforsvaret bisto her nødetater og kommuner flere steder i landet med flomsikring, lensing og støtte i evakuering.

Sivilforsvaret har stor bredde i forhold til forsterkningsevne og får mange ulike bistandsanmodninger. Blant annet bisto Møre og Romsdal sivilforsvarsdistrikt politiet i forbindelse med rasfare knyttet til fjellmassivet "Mannen". Bistanden omfattet både observasjon, vakthold, registrering av beboere og materiell. Videre ga Nord-Trøndelag sivilforsvarsdistrikt bistand til Mattilsynet i form av rensenhet ved en dyretragedie og ved flere anledninger har politiet fått bistand fra Sivilforsvaret i form av lyssetting og telt ved åstedsgranskninger.

I samarbeid med Utenriksdepartementet har DSB en stående beredskap for humanitær innsats, Norwegian Support Team (NST) og Norwegian Undac Support (NUS). NST leverer komplette teltleirkonsepter til støtte for hjelpearbeidere i felt, enten alene eller sammen med Sivilforsvarets søsterorganisasjoner i "International Humanitarian Partnership" (IHP). Norwegian UNDAC Support (NUS) består av små team med tilhørende utstyr som leverer feltmessige IKT-ressurser, hovedsakelig for FN og deres UNDAC-team, i en tidlig fase av store og små katastrofehendelser. IHP er et nettverk av statlige beredskapsetater i Nord-Europa som samarbeider om humanitær støtte ved internasjonale katastrofer.

NST var i 2015 en del av den norske innsatsen mot ebola i Vest-Afrika. I Moyamba i Sierra Leone ble det, i samarbeid med Helsedirektoratet, etablert en komplett teltleir for norske og internasjonale helsearbeidere. NSTs bidrag satte her helsearbeiderne bedre i stand til å hjelpe ebolaofrene. Oppdraget var krevende grunnet ebolasituasjonens spesielle omstendigheter.

Oppdragets spesielle karakter medførte mye ressurser til planlegging og oppfølging av oppdraget. Oppdraget ble avsluttet i juni 2015. Direktoratets NST-mannskaper leverte totalt ca. 35 000 innsatstimer og Sivilforsvarets nasjonale ledelse ca. 1.200 (5 årsverk) dagsverk knyttet til ledelse og oppfølging av oppdraget. Samarbeidet med Helsedirektoratet og det britiske utviklingsdepartementet (DIFID) var på mange måter en nyvinning når det gjaldt å respondere og samarbeide nasjonalt og internasjonalt ved større hendelser.

I forbindelse med hjelpearbeidet etter et større jordskjelv i Nepal i mai, sendte DSB i regi av IHP to personer fra NST. IHP opprettet to mindre

teltleirer, en i Chautara og en i Charikot. Det ble ikke benyttet tungt norsk utstyr i dette oppdraget, men ytt økonomisk bistand til transport av det øvrige IHP-materiellet.

NUS har i 2015 vært benyttet ved tre UNDAC-opdrag. I januar/februar knyttet til flommer i Malawi, i april ved jordskjelvet i Nepal og i november i forbindelse med syklon ved den arabiske halvøy.

Formannskapsvervet i IHP går på rundgang blant IHPs åtte medlemsland. I perioden januar 2015 til juli 2016 innehar DSB vervet, ved tidligere avdelingsdirektør i DSB Trygve Bruun. Det norske formannskapet har koordinert og lagt til rette for en rekke innsatser fra IHP-landenes side, fra flommene i Malwai i januar til syklonen ved den arabiske halvøy i november.

3.3.3 Status styringsparametere og oppgaver under målet «Styrke samhandlingen i beredskap og krisehåndtering»

Under målet «Styrke samhandlingen i beredskap og krisehåndtering» har direktoratet i 2015 styrt på en rekke styringsparametere. Neste tabell viser målets styringsparametere med en kort omtale av status.

Rapportering på styringsparametere og oppgaver fra DSBs tildelingsbrev – mål 3	
Styringsparameter 5	Styrke oversikten over og pådriveransvaret for godt samfunnssikkerhetsarbeid på lokalt og regionalt nivå
DSBs vurdering er at samhandlingen i beredskap og krisehåndtering på regionalt nivå er styrket blant annet gjennom en ny instruks og generelt større oppmerksomhet på Fylkesmennenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. På bakgrunn av arbeidet med beredskapsgjennomganger som startet opp i 2014 og jevnlig styringsdialogmøter er det DSBs klare inntrykk at Fylkesmennene har en sterkere bevissthet om rolle, ansvar og verdien av systematisk arbeid innen området enn tidligere. I 2015 har det blitt gjennomført beredskapsgjennomganger med Fylkesmannsembetene i Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag. Beredskapsgjennomgangen bygger på dokumentgjennomgang, intervjuer/samtaler og en øvelse med etterfølgende evaluering.	
5.1	Fylkesvise ROS/ oppdaterte beredskapsplaner på lokalt og regionalt nivå
	DSB utarbeidet i 2014 en veileder for fylkes-ROS der det ble gitt føringer for hvordan ROS-arbeidet bør gjennomføres. Denne veilederen er fulgt opp gjennom ROS-seminar i 2015, der embetene har fått opplæring i metodisk anvendelse. DSB har fulgt opp med føringer for ROS-arbeidet i embetsoppdraget for 2015, samt at fylkes-ROS har vært tema for styringsdialogmøter med embetene. DSB har også gjennomført en nullpunktsanalyse av 14 fylkes-ROS, for å få en status på standarden på ROS-arbeidet i fylkene, som igjen gir innspill til arbeidet med skriftlig og muntlig veiledning. Denne gjennomgangen viser at det er store variasjoner i både hvordan fylkesROSene er utarbeidet og i hvordan fylkesROSene er bygd opp sammenlignet med anbefalingene i DSBs veileder.
5.2	Vurdering av funn i kommuneundersøkelsen
	DSB har siden 2002 gjennomført undersøkelse om samfunnssikkerhetsarbeidet i landets kommuner. Temaene i undersøkelsen er i dag hovedsakelig knyttet til kommunens ansvar for kommunal beredskapsplikt som trådte i kraft i 2010, jf. Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven), med forskrift. Undersøkelsen baserer seg på kommunenes egen vurdering av status. Oversikt over samfunnssikkerhetsarbeidet i landets kommuner er et viktig verktøy for lokale, regionale og sentrale myndigheter. Kommuneundersøkelsen utgjør sammen med Fylkesmannens tilsyn et viktig grunnlag for å prioritere og tilpasse fremtidig oppfølging og veiledning til kommunene fra DSB og Fylkesmannen. DSB bruker i tillegg resultatene i forbindelse med årlig rapportering til Justis- og beredskapsdepartementet. Kommuneundersøkelsen 2015 viser at mange kommuner jobber godt med samfunnssikkerhet og beredskap, men at også mange sliter med å oppfylle krav i lov og forskrift.
Oppg. 15	DSB skal utarbeide en ny veileder i Samfunnssikkerhet i arealplanlegging i henhold til pbl.
	Veileder er ikke ferdig utarbeidet, på grunn av begrenset kapasitet. Dette anses imidlertid ikke som kritisk ettersom de veilederne som den skal erstatte fortsatt er gjeldende. Arbeidet med veilederen er imidlertid godt i gang, med tverrfaglig prosjektgruppe i DSB og ekstern referansegruppe. Første utkast vil foreligge rett over nyåret 2016.
Styringsparameter 6	Modernisere og styrke Sivilforsvarets evne til å forsterke nødetatene og andre myndigheters arbeid med å verne liv, helse og miljø og materielle verdier mot ulike typer hendelser
Antall tjenestepliktige innplassert i avdelinger er økt med 169 fra 2014. Av alle tilgjengelige mannskaper i 2015 har 85% blitt øvd. Etterslepet på materiellsiden i Sivilforsvaret fortsetter å øke, grunnet manglende	

driftsinvesteringer. I tillegg er det et vesentlig avvik i forhold til nødvendige engangsinvesteringer, beregnet til i overkant av 45 mill. kroner.	
6.1	Rapportere antall disponerbare i den operative styrken
	Det er pr. 31.12.2015 innplassert 6522 tjenestepliktige i avdeling. Inkludert 587 midlertidig udisponerbare (MUD) gir dette en samlet styrke på 7109 tjenestepliktige, opp med 169 fra 2014. Det er fokus på kvalitetsforbedring i alle ledd for å redusere frafall. Dette gjelder særskilt forbedringer knyttet til rekrutteringsprosessen. Med færre utdannende i 2015 enn året før men allikevel en større netto økning i styrken ser tiltakene ut til å ha en viss effekt.
6.2	Rapportere status på antall utdannede i mannskapsstyrke
	Sivilforsvarets kompetansesenter på Starum har utdannet 791 tjenestepliktige og dette er 64 færre enn i 2014. Av kursplassene har 606 gjennomført grunnkurs og 164 har deltatt på befalskurs. Samlet bidrar dette til flere kompetente mannskap og befal i de operative avdelingene. Kompetansesenteret har kapasitet til en økning i antall kurselever gitt tilstrekkelige ressurser.
6.3	Rapportere status øvede mannskaper
	I løpet av 2015 har 5573 tjenestepliktige gjennomført ulike typer av øvelser, noe som gir en øvingsdeltakelse på 85 % av den operative styrken. Gjennomsnitt har hver enkelt øvd 21,5 timer hver, noe som er 2,5 timer lavere enn hva som er gitt i Sivilforsvarets egne øvingsbestemmelser. Total oppfylting i forhold til øvingsbestemmelsene, blir på 77 % når øvingsmål i antall timer legges til grunn. Dette er en reduksjon på 5 prosent i forhold til 2014. Årsakene til dette er flere og sammensatte. Distriktene rapporterer utfordringer i øvingsgjennomføringen grunnet permisjon og sykefravær hos eget nøkkelpersonell, stor arbeidsbelastning for ansatte og tjenestepliktige ved innsatser og bistanden til UDI i forbindelse med flyktningssituasjonen. Disponibel driftsramme er også medvirkende faktor til strenge prioriteringer som går ut over øvingsvirksomheten.
6.4	Rapportere status etterslep på materiell og utstyr, herunder tydeliggjøre hvor behovet er størst med bakgrunn i risikovurderinger
	Sivilforsvaret er ikke tildelt midler til materiellinvesteringer utover materiell for å forsterke evnen til å håndtere store hendelser (MFE) i 2015. Øremerkede midler til personlig utrustning benyttes for å utruste nye mannskaper med innsatsuniform, og andre uniformsartikler som forbrukes ilt året. Manglende midler til investeringer medfører at materiell som er ødelagt eller utslitt ikke blir erstattet i sivilforsvarets FIG, MRE og Radiac avdelinger, og det samlede materielletterslepet øker. Spesielt er det stort behov for å erstatte ødelagte kjøretøyer, brannpumper og innsatstelt. Hvis det ikke tilføres midler til materiellinnkjøp vil Sivilforsvarets operative evne reduseres i 2016.
6.5	Kapasitet ved store hendelser (rapportere status/fremdrift ved etablering av mobile forsterkningsenheter)
	Det er besluttet at det skal opprettes seks mobile forsterkningsressurser (MFE) som plasseres i henholdsvis Sør-Trøndelag, Troms, Oppland, Hordaland, Nordland og Vest-Agder, på bakgrunn av geografiske forhold, avstander og transportmuligheter, samt rekrutteringsgrunnlag. I 2015 ble de to første enhetene etablert i hhv Trondheim 10. mars og i Tromsø i 22. oktober. Enhetene ble tatt godt imot av nødetatene og andre myndigheter og Sivilforsvaret ser enhetene som viktige tilvekster for etatens evne til å forsterke ved store og komplekse hendelser.
6.6	Rapportere innsatser (innsatsstatistikk med antall timer, tjenestepliktige, bistandsanmoder, type hendelse)
	Sivilforsvarets hovedleveranse er forsterkning av nødetatene, kommunene m.fl. I 2015 ble det gitt bistand i 247 hendelser, noe som viser en jevn økning de siste årene. Totalt var 5428 personer i innsats i 56 748 timer. Dette er 10.000 færre innsatstimer sammenlignet med rekordåret 2014, men flere innsatstimer enn årene 2012 og 2013 til sammen.
Oppg. 16	DSB skal innen eget ansvarsområde sørge for å identifisere nye initiativer innen Norden, EU, NATO og FN, påvirke og forankre norske posisjoner innen områder av vesentlig betydning og sørge for at rettsakter gjennomføres til rett tid
	Se omtale under kapittel 3.3.2.

3.4 Bedre ledelse og styrket ledelseskultur

DSBs arbeid med ledelse kjennetegnes ved at det settes tydelig retning for DSBs arbeid. Dette fremgår også av DSBs mål og strategier. Visjonen "Et trygt og robust samfunn- der alle tar ansvar" krever at DSB kontinuerlig utvikler sine roller som pådriver og samordner og understøtter Justis- og beredskapsdepartementet i sitt arbeid.

3.4.1 Samlet vurdering av måloppnåelse

I tildelingsbrev for 2015 har departementet et særlig fokus på understøttelsen av departementet og bidrag til samhandling og ledelse under beredskaps- og krisehåndteringssituasjoner. Kapittelet fokuserer derfor spesielt på tilstander og oppnådde effekter innenfor beredskaps- og krisehåndtering.

Bistand og koordinering i forbindelse med flyktningssituasjonen

Et godt samspill mellom aktører på ulike nivåer er en forutsetning for et effektivt samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid. Den brå, kraftige veksten i asylsøkere, flyktninger og migranter høsten 2015 ble den største enkeltutfordringen for den nasjonale beredskapen i 2015. DSB fikk her en sentral rolle i å koordinere arbeidet med mottakskapasiteten, både

sentralt, regionalt og lokalt. DSB bistod UDI i etableringen av ankomstsenterer for asylsøkere i Råde og Kirkenes, og akuttmottak i Stavanger og Kongsberg. DSB jobbet også med Fylkesmennene med å lokalisere flere egnede mottak, samt opprettholde kravene til brannsikring.

DSB koordinerer nå all statlig aktivitet opp mot fylkesmennene i asylsituasjonen. DSBs håndteringen av situasjonen med samordning, understøttelse og kapasiteter var et av DSBs viktigste bidrag i rollen som samordner og understøtter i 2015. Tilbakemeldinger på DSBs innsats og bidrag fra fylkesmenn og deltakende direktorater har vært gode.

DSB mener at Fylkesmennenes evne til enhetlig og helhetlig ledelsespraksis og tilnærming til krisehåndtering er forbedret, blant annet ved at ny instruks for fylkesmannens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap har trådt i kraft. I direktoratets styringsdialogmøter med Fylkesmannsembetene i Buskerud, Sør-Trøndelag, Hedmark, Møre og Romsdal, Troms, Oppland og Telemark, var fokus på konkrete utfordringer og problemstillinger i embetet, knyttet til både forebygging og beredskap og ledelsespraksis.

Behov for styrket ledelsesfunksjoner ved brann- og redningsvesen

Gjennom DSBs tilsyn med 30 kommunale brann- og redningsvesen i 2015, ble det dokumenterte at det fremdeles er behov for å styrke landets brann- og redningsvesen evne til ledelse. Nærmere 17 av 30 brann- og redningsvesen fikk avvik eller anmerkning på overordnet innsatsledelse. Funnet understøtter Brannstudiets konklusjoner og anbefalinger om behovet for å styrke brann- og redningsvesenenes ledelse, både i det daglige og i operativ sammenheng.

Utdanningstilbudet ved Norges brannskole (NBSK) er DSBs viktigste virkemiddel til styrket ledelse ved landets brann- og redningsvesen. NBSK har planlagt og gjennomført ledelseskurs på bakgrunn av innhentede behov fra landets kommuner. Kursene er avholdt i henhold til kurskatalogen for 2015. Eksamensresultatene viser at elevene tilføres kompetanse i samsvar med kursplanene. Skolen har startet utviklingen av en simulatorløsning for å kunne gjennomføre ledertrening på operativt nivå. Løsningen skal tas i bruk på de nye utrykningslederkursene fremover som er startet opp ved skolen. Instruktørene på innsats og beredskap har fått utdanning til å simulere ulike scenarier på de aktuelle kursnivåene. Instruktørene er utdannet og kan gjennomføre påkrevet utdanning ved hjelp av simulatorprogram.

Lederbaserte kurs ved NUSB og NBSK

Ved Nasjonalt utdanningscenter for samfunnssikkerhet og beredskap (NUSB) gjennomførte DSB totalt syv ledelsesbaserte kurs i 2015. Ved Sivilforsvarets kompetansesenter (SFK) ble det gjennomførte ni lederkurs, med totalt 164 tjenestepliktige.

DSB har i 2015 styrket Sivilforsvarets ledelse gjennom å tilsette en sjef for Sivilforsvaret. Sjef Sivilforsvaret skal være en uniformert, synlig og tydelig leder, som skal lede og koordinere en landsdekkende nasjonal etat.

3.4.2 Andre aktiviteter og resultater

Øvelsen HarbourEx15 ble gjennomført i mai 2015 og hadde som hensikt å blant annet forbedre samarbeidet mellom aktuelle aktører uavhengig av nivå, samt bedre privat og offentlig samarbeid. Evalueringen er avsluttet og evalueringsrapporten vil være ferdig 14. januar 2016. Rapporten inneholder også en tiltaksplan og ansvarfordeling.

Nasjonalt øvelses- og evalueringsforum løfter frem sektorovergripende forbedringspunkter ved evalueringer og dette vil bli vektlagt også fremover. Videre jobber forumet med utvikling og forbedring av metodikken for øvelsesplanlegging, og evaluering og læring etter øvelser.

DSB har startet arbeidet med underliggende planer til Sivilt beredskapssystem (SBS). Som del av dette arbeidet vil styrket samhandling bli vurdert. Det er i gang et arbeid under ledelse av Forsvaret hvor totalforsvarsplanverk skal revideres og utvikles. I dette arbeidet er det fra DSB vektlagt at samhandlingen mellom Forsvaret og sivile aktører blir diskutert og beskrevet. I dette arbeidet er det viktig at Forsvaret blir kjent med sivile aktører, samt at sivil side blir gjort kjent med Forsvarets forventninger til støtte.

Samordning og koordinering på direktoratsnivå er et viktig element, og DSB har vært med i arbeidsgruppen som jobber med formalisering av ordning for styrket koordinering. Videre tar direktoratet en mer aktiv rolle under hendelser for å legge til rette for økt koordinering. Spesielt under arbeidet med økte asylkomster er DSBs koordineringsrolle utvidet. DSB koordinerer nå all statlig aktivitet opp mot fylkesmennene i asylsituasjonen, med gode tilbakemeldinger fra både fylkesmenn og deltakende direktorater.

Fylkesberedskapsrådet er viktig i dialogen med Fylkesmannsembetene og det forventes at denne samordningsarenaen anvendes før, under og etter uønskede hendelser. Fylkesberedskapsrådet er også gitt sentral plass i den nye instruks for Fylkesmannens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

Øvelse Svalbard er gjennomført. I evalueringen fremkom det at Sysselmannen på Svalbard har rutiner for varsling og rapportering som ikke er tilnærmet lik Fylkesmannsembetene for øvrig. Det er ikke konkludert med hva som skal være fremtidig ordning, og rapporten bør følges opp i JD og hos Sysselmannen.

Ny instruks for Fylkesmannsembetenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, samt kommentarer til denne, er trådt i kraft. Ny instruks vil bli tema i dialogen med Fylkesmennene i 2016. Enhetlig utførelse i embetene er ett av hovedmålene med gjennomført revisjon.

3.4.3 Status styringsparametere og oppgaver under målet «Bedre ledelse og styrket ledelseskultur»

Under målet «Bedre ledelse og styrket ledelseskultur» har direktoratet i 2015 styrt på en rekke styringsparametere. Neste tabell viser målets styringsparametere med en kort omtale av status.

Rapportering på styringsparametere og oppgaver fra DSBs tildelingsbrev – mål 4	
Styringsparameter 7	Bidra til bedre samhandling mellom ulike samfunnssikkerhetsaktører for å styrke ledelseskulturen under beredskaps- og krisehåndteringssituasjoner
	DSB har startet arbeidet med underliggende planer til Sivilt beredskapssystem (SBS). Som del av dette arbeidet vil styrket samhandling bli vurdert. Norges brannskole (NBSK) har planlagt og gjennomført lederkurs på bakgrunn av innhentede behov fra landets kommuner.
7.1	Evaluerings- og evalueringssituasjoner ved større hendelser og øvelser, herunder vurdere tiltak for å styrke ledelsen og ledelsesfunksjonen i krisehåndtering og beredskapssituasjoner Evaluerings- og evalueringssituasjoner blir vurdert fra hendelse til hendelse. Samhandling vil ved en evaluering bli løftet frem som vesentlig moment. Den tverretatlige arbeidsgruppen som har i oppdrag å følge opp evalueringsrapporten etter hendelsen på Valdresekspressen har i 2015 gjennomgått foreslåtte tiltak fra rapporten, og vurdert disse opp mot andre pågående og relevante prosesser. Det er besluttet å jobbe videre med temaene felles prosedyre for trippelvarsling og tverretatlig evaluering av hendelser.
7.2	Deltakelse på arenaer for å utveksle erfaringer, avklare roller og ansvar samt diskutere tiltak for oppfølging av evalueringer. Nasjonale øvelses- og evalueringssituasjoner er en viktig arena for utveksling av erfaringer. Planleggingsprosessen og evalueringssituasjonen som gjennomføres i forbindelse med øvelser vektlegger at roller og ansvar skal søkes avklart før øvelsen og det blir satt av tid til dette arbeidet. På forhånd ukjente gråsoner blir diskutert som del av evalueringen og adressert de aktuelle partene i oppfølgingsplanen ("way forward").
7.3	Antall gjennomførte ledelseskurs ved skolene Det ble gjennomført syv kurs i 2015 som er relevante ledelsesbaserte kurs ved NUSB. Norges brannskole (NBSK) har planlagt og gjennomført lederkurs på bakgrunn av innhentede behov fra landets kommuner. Kursene er avholdt i henhold til kurskatalogen for 2015. Eksamenresultatene viser at elevene tilføres kompetanse i samsvar med kursplanene. Skolen har startet utviklingen av en simulatorløsning for å kunne gjennomføre ledertrening på operativt nivå. Løsningen skal tas i bruk på de nye utrykningslederkursene fremover som er startet opp ved skolen. Instruktørene på innsats og beredskap har fått utdanning til å simulere ulike scenarier på de aktuelle kursnivåene. Rommet er ikke ferdig, men programvaren er tatt i bruk i de ordinære klasserommene. Instruktørene er utdannet og kan gjennomføre påkrevet utdanning ved hjelp av simulatorprogram. Ved Sivilt forsvars Kompetansesenter (SFK) er det i 2015 gjennomført tre FIG30 kurs, fem FIG20 kurs og ett FIG31 kurs, til sammen ni lederkurs i 2015.
7.4	Bidrag i kurs ved FHS, Nordisk sjefskurs og tilsvarende DSB har holdt foredrag ved FHS og andre studier ved Politihøgskolen og Nasjonalt utdanningscenter for samfunnssikkerhet og beredskap. Det kommer flere anmodninger om foredrag enn tilgjengelig kapasitet
Styringsparameter 8	Fylkesmennenes evne til enhetlig og helhetlig ledelsespraksis og tilnærming til krisehåndtering
	Fylkesmennenes evne til enhetlig og helhetlig ledelsespraksis og tilnærming til krisehåndtering forventes å være forbedret i 2015 blant annet ved at ny instruks for fylkesmannens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap har trådt i kraft. Ny instruks for fylkesmannsembetenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, samt kommentarer til denne er trådt i kraft. Ny instruks vil bli tema i dialogen med fylkesmennene i 2016. Enhetlig utførelse i embetene er ett av hovedmålene med gjennomført revisjon

8.1	DSB skal foreta en systematisk gjennomgang av Fylkesmannens egne evalueringer etter hendelser og øvelser og rapportere til JD
	DSB sammenstiller evalueringene etter gjennomførte øvelser med embetene. Utdrag med tilpasset detaljeringsgrad vil bli oversendt departementet på nyåret 2016 da siste øvelse gjennomføres i desember 2015.
8.2	DSB skal rapportere på implementeringen av ny fylkesmannsinstruks (rapportering på bistand og veiledning til Fylkesmannen)
	Ny instruks for Fylkesmannsembetenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap er trådt i kraft.
8.3	DSB gjennomfører styringsdialogmøter med embetene i 2015 hvor ledelsespraksis er et av temaene for oppfølging.
	DSB gjennomførte i 2015 syv styringsdialogmøter med Fylkesmannsembetene i henholdsvis Buskerud, Sør-Trøndelag, Hedmark, Møre og Romsdal, Troms, Oppland og Telemark. Utgangspunktet for styringsdialogmøtet er Fylkesmannens oppgaveløsning på samfunnssikkerhetsområdet. Møtet skal være et viktig bidrag for å sette samfunnssikkerhet på dagsordenen, også utenom ekstraordinære hendelser. Målet er å sette fokus på konkrete utfordringer og problemstillinger i embetet, knyttet til både forebygging og beredskap, samt ledelsespraksis.
8.4	DSB viderefører beredskapsgjennomganger med embetene for å sette fokus på embetets helhetlige krisehåndteringsevne.
	Beredskapsgjennomgangene fortsetter med metodikken som er utviklet. Denne er godt mottatt av fylkesmennene og gir DSB god oversikt over beredskapsevnen i fylkene. I år er det gjennomført beredskapsgjennomgang hos Fylkesmennene i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag. Beredskapsgjennomgangene kombineres med en øvelse for det aktuelle embetet. På denne måten får en fokus både på plangrunnlaget for beredskapen og på den praktiske ivaretagelsen av embetets rolle og oppgaver i en krisehåndteringssituasjon.

3.5 Øvrige styringsparametere og rapportering

3.5.1 ROS-analyser

DSB gjennomførte i 2014 en gjennomgående ROS-analyse for hele virksomheten, samt at det ble utarbeidet en ROS-rapport fra Forsvarsbygg med tanke på DSBs sikring av skjermingsverdige objekter ved hovedkontoret. Rapporten fra Forsvarsbygg (begrenset), var også ment som en ekstern kvalitetssikring av DSBs egen ROS-analyse.

DSB har i 2015 oppdatert egen ROS-analyse med tanke på nytt tilbygg til hovedkontoret og de sikkerhetsprosesser som måtte tas hensyn til i forbindelse byggingen. DSB implementerte i 2014 og 2015 tiltakene foreslått av Forsvarsbygg i den utstrekning det ikke kunne iverksette avbøtende eller korrektive tiltak på andre måter. Det er også i 2015 utarbeidet testplan og rutiner for hvordan detektorene i hovedkontoret skal testes. Det vil i 2016 bli foretatt øvelse av planverk, inkludert ansvar og roller i forbindelse med objektsikring ved hovedkontoret.

Når det gjelder utflyttingsanlegg så er dessverre situasjonen en helt annen. DSB har ikke fått klarlagt roller og ansvar for anleggene, ei heller hvilke operasjonell status disse skal ha. DSB er avhengige av at JD beslutter hvilken operasjonell status anleggene skal ha. DSB har utarbeidet egen årsrapport for 2015 vedrørende sikkerhetsarbeidet i DSB. Denne sendes departementet i egen ekspedisjon.

3.5.1 Oppfølging av IKT-strategi

DSB har i 2015 etablert og implementert et styringssystem for informasjonssikkerhet. Med bakgrunn i handlingsplan for IKT-området i Justis- og beredskapssektoren 2013-2015 har DSB gjennomført utviklingsprosjekter for å støtte opp under målsetningen med vedtatt IKT-strategi. Tabellene på neste side beskriver status på IKT-tiltak

Handlingsplan for IKT-området - DELMÅL 1.1: Løsninger for effektiv samhandling			
	Tiltak	Beskrivelse	Status
1.	Økt bruk av fellesløsninger	Innføring og bruk av digital postkasse innen første kvartal 2016	DSB planlegger å innføre og ta i bruk digital postkasse innen første kvartal 2016.
2.	Økt bruk av fellesløsninger	Ta i bruk kontaktinformasjon fra Register over digital kontaktinformasjon og reservasjon ved varsling om enkeltvedtak og andre viktige digitale henvendelser innen 1.januar 2016	DSB har etablert integrasjon mot Register over digital kontaktinformasjon og reservasjon.
3.	Digitalisering av tjenester	Tjenester med innsendingsvolum mellom 3000 og 5000 skal digitaliseres innen 30.juni 2015	Tjenester med innsendingsvolum mellom 3000 og 5000 er digitalisert innen 30.juni 2015.
4.	Øvrige samhandlingstiltak	Nødnett - samarbeidsprosjekt med POD, DNK, og Hdir	Se omtale om status innføring av nødnett under kapittel 3.1
5.	Øvrige samhandlingstiltak	Delta i forprosjekt Nasjonalt nødmeldingsprosjekt med DNK og Hdir	Se omtale under kapittel 3.6 tilleggsoppdrag i 2015 – oppdrag nr. 2

Handlingsplan for IKT-området - Delmål 1.2: Strukturert og definert informasjon			
	Tiltak	Beskrivelse	Status
1.	Utvikle aktuelle tjenester basert på strukturert og definert informasjon	Basert på utredningen i 2014 med hensyn til strukturert informasjon skal virksomheten vurdere å utvikle aktuelle tjenester basert på strukturert og definert informasjon. Planer for aktuelle løsninger forelegges departementet ifbm virksomhetens rapportering for 1. tertial 2015.	DSB har foreløpig ikke planer om å utvikle nye tjenester basert på strukturert eller definert informasjon.

3.5.2 Budsjettrammen for 2015 – effektiviseringstiltak

DSB har innarbeidet effektiviseringstiltaket i sin fordeling av de avdelingsvise budsjettammer. Indirekte betyr det at fordelingen har skjedd som et "ostehøvelkutt" på DSB nivå.

Forslag til strukturelle tiltak for å møte kuttene på en måte som ivaretar virksomheten på kort og lang sikt iverksettes i 2016 og følges opp via eget oppmerksomhetspunkt i internt disponeringsskriv for 2016: "Prosjekt for tilpasning av virksomhetens drift til fremtidige budsjettbevilgninger og rammebetingelser.

3.6 Tilleggsoppdrag i 2015

Neste tabell viser tilleggsoppdrag fra departementet til DSB i 2015 gitt gjennom tildelingsbrevet og supplerende tilleggsbrev med kort beskrivelse av status.

Oppdrag nr.	Oppdrag
1 (JD mål 3)	Støtte til Forsvarssjefens operative planverk Etter forespørsel fra Forsvarsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet har DSB bidratt inn i arbeidet med Forsvarssjefens operative planverk for sivil støtte til Forsvaret. Arbeidet har bestått i deltakelse i arbeidsmøter og råd og veiledning om hva som kan være hensiktsmessige måter for dialog med aktører for å utarbeide planverket. I Sentralt totalforsvarsforum våren 2015 la DSB i samarbeid med Forsvarssjefens stab til rette for en gjennomgang og diskusjon om videre utvikling av et slikt planverk.
	Det videre arbeidet med planverket ligger per tiden hos Forsvarssjefen. DSB vurderer i samarbeid med JD å bygge opp mer kompetanse på sivilt-militært samarbeid.
2	Deltagelse i planleggingsfasen av «Program for forbedringer av nødmeldingstjenesten» JD viser i den forbindelse til DSBs tildelingsbrev av 11.2.15 der det fremgår at direktoratet skal delta i planlegging og gjennomføring av forbedringer av nødmeldingstjenesten i det tverretatlige prosjektet «Nasjonalt nødmeldingsprosjekt. Nærmere føringer blir gitt i eget oppdragsbrev, jf styringsparameter 1, oppgave 6. Til orientering vil «forprosjekt» heretter bli omtalt som «planleggingsfasen».
	DSB har i 2015 deltatt i planlegging og gjennomføring av forbedringer av nødmeldingstjenesten i det tverretatlige prosjektet Nasjonalt nødmeldingsprosjekt.
3	Etablering av fagskole for brann- og redningspersonell DSB forventer store langsiktige kvalitetsgevinster i form av mer effektiv forebygging og bedre håndteringsevne som følge av ny utdanningsmodell for brann- og redningsvesenet. Hovedsetet for ny utdanning er besluttet lokalisert til det som i dag er Norges brannskole i Tjeldsund utenfor Harstad. DSB har oversendt prosjektforslag til JD om hvordan innføring av ny utdanningsmodell kan gjennomføres. Arbeidet innebærer tre hovedprosesser: etablering av fagskole, omstilling av Norges brannskole og utarbeidelse av overgangsordninger fra gammel til ny utdanning. I det oversendte forslaget er disse prosessforløpene anslått å ta i underkant av tre år. Dersom planleggingsarbeidet iverksettes i 2016, kan en ny utdanning være innført fra 2019 og de første studentene være uteksaminert i 2021. Kutt i DSBs ramme for 2016 medfører at direktoratet ikke har tilstrekkelig midler til å gjennomføre planleggingsfasen som forventet. Direktoratet har derfor tatt initiativ til et møte med JD for å diskutere gjennomføring av planleggingsfasen i 2016.
4	Utarbeide utkast til mandat for arbeidsgruppens om skal foreslå tiltak for å videreutvikle samarbeidet mellom Sivilforsvaret, H V og Politidirektoratet, samt komme med forslag til hvem som bør delta i arbeidsgruppen Utkast til mandat ble oversendt JD 17. april 2015.
5	Samlokalisering av nødmeldingssentraler Regjeringen har besluttet å samlokalisere nødmeldingstjenesten for politi og brann, ved at de lokaliseres i samme by eller tettsted, og i samme bygg. De nye sentralene skal klargjøres slik at helsetjenestens AMK-sentraler også kan plasseres på samme sted. En slik samlokalisering vil sikre at begge nødetatene er orientert om hendelser og behov, og dermed kan understøtte hverandre på en best mulig måte. Dette vil styrke forutsetningene for en god beredskap. Samlokalisering er i tråd med anbefalingene fra Nasjonalt nødmeldingsprosjekt. Regjeringen har videre besluttet at brann- og redningsvesenets nødmeldingstjeneste skal

	tilpasses de geografiske grensene til de nye politidistriktene, men samtidig slik at en 110-sentral kan dekke mer enn ett politidistrikt. Dette er i tråd med tidligere praksis. I tråd med regjeringens beslutning får DSB i oppdrag å starte opp planleggingsarbeidet med å samlokalisere 110-sentralene og politiets operasjonssentraler i de nye politidistriktene. Det vil relativt raskt måtte legges fram konkrete planer for samlokalisering av et nærmere antall sentraler. Departementet vil komme tilbake til behov og tidspunkt for delleveranser i den forbindelse.
	DSB har innledet et samarbeid med POD og DNK. Oppdrag 5 er utført innen fristen.
6	Utarbeide forslag til hvordan og hvor et pilotprosjekt for ny organisering av brann- og redningsvesenet kan gjennomføres. Regjeringen mener at det er behov for færre og større brann- og redningsvesen. For å prøve ut en modell med langt større brann- og redningsvesen enn i dag skal det arbeides med sikte på å etablere et pilotprosjekt, før endelig beslutning om organisering tas. JD ber DSB om å utarbeide et forslag til hvordan og hvor et pilotprosjekt for ny organisering av brann- og redningsvesenet kan gjennomføres.
	DSB har utarbeidet og oversendt forslag til hvordan og hvor et pilotprosjekt kan gjennomføres. Oppdraget er gjennomført.
7	Utarbeide et beslutningsgrunnlag for ny organisering av brann- og redningsvesenet I justis- og beredskapsdepartementets (JD) tildelingsbrev av 11. februar 2015 til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap fremgår det av styringsparameter 1 oppgave 1 at: "DSB skal bidra i arbeidet med å lage beslutningsgrunnlag for omstrukturering av brann- og redningsvesenet." JD ber DSB om å: Utrede en løsning med etablering av ett eller flere brann- og redningsvesen innenfor yttergrensene til de fremtidige politidistriktene. Utrede/redegjøre for modeller for samarbeid, organisering og styring av brann- og redningsvesenene som ivaretar kommunal styring og kontroll Vurdere behovet for og, om nødvendig, komme med forslag til regelverksendringer
	DSB har utarbeidet beslutningsgrunnlag og oversendt anbefaling innen fristen.
8	Tillegg til tildelingsbrev 2015 til FOU prosjekt om risikoanalyser FoU-prosjektet "Risikobilder" er nå i slutfasen. Resultatene sammenfattes i en bok og flere vitenskapelige artikler. I tillegg vil forskningsutbyttet fremlegges i en avslutningskonferanse som vil samle både kommuner, fylkesmannsembetene og departementet. DSB har tatt initiativ til denne konferansen som forventes avholdt i første halvår 2016. Forskergruppen består primært av Ove Njå og Kirsti Vasstveit ved UiS. De har parallelt med et større forskningsprosjekt i regi av MSB (PRIVAD) undersøkt bruken av ROS på alle forvaltningsnivåer i Norge og Sverige. Forskningsresultatene forventes også brukt i større utstrekning, blant annet i beredskapsplanlegging i kommuner og fylker. Konferansen vil sette søkelyset på følgende spørsmål: 1. Hvordan brukes risiko- og sårbarhetsvurderinger på ulike nivåer i samfunnet? 2. Hvilke sammenhenger finnes mellom risiko- og sårbarhetsvurderinger og beredskapen? 3. Hvordan ivaretas ulike kritiske infrastrukturer og viktige samfunnsfunksjoner sett i forhold til det helhetlige samfunnssystemet? 4. Hva er hovedutfordringene i samfunnssikkerhetsarbeidet, gjerne basert på erfaringene i Sverige og Norge? Anvendt kroner 315 000,- av tildelt kroner 500 000,- i 2015 på kapittel 0400 post 23. Hovedårsaken er lavere reisevirksomhet i forhold til datainnsamling enn først antatt.
9	Bidra i arbeidet med etablering av medisinsk team - European Medical Corps DSB har bidratt i arbeidet i samarbeid med Helsedirektoratet. Dette er en videreføring og en videreutvikling basert på erfaringer fra ebolainnsatsen i Vest-Afrika.
10	Sektorielle program for tilsyn med varer 2016 DSB oversendte et samlet program for tilsyn med varer innen DSBs ansvarsområder i henhold til frist 1. desember 2015.

11	Brannforskning – Analyse av senere års brannstatistikk
	DSB har gitt SP Fire Research AS formelt oppdraget om å gjennomføre analysen. SP Fire har utarbeidet prosjektforslag og er i gang med arbeidet. Det er ikke bokført utgifter på prosjektet i 2015 over kapittel 0400 post 23, og det søkes om overføring til 2016. I tillegg til kroner 750 000,- som JD har bevilget til prosjektet, er det tillagt kroner 225 000,- fra det årlige forskningsbudsjettet til SP Fire. Samlet økonomisk ramme for prosjektet er derfor kroner 975 000. Forventet forbruk i 2016 er kr 750 000 fra JD, tillegg til kr 225 000 fra forskningsbudsjettet. Formålet med prosjektet er å analysere brannstatistikk og andre kilder, slik at man kan finne ut hvem som omkommer i brann, hvorfor de omkommer og hvilke målrettede tiltak som kan iverksettes for å redusere antall omkomne i brann. Prosjektet vil således gi oss viktig kunnskap for å kunne forebygge dødsbranner.
12	Lede arbeidsgruppe som skal videreutvikle samarbeidet mellom Sivilforsvaret, Heimevernet og Politireserven
	Arbeidsgruppen har fått som mandat å kartlegge status og fremtidige muligheter for samarbeid innenfor logistikk, materiell og kompetansetiltak, og omfatte samarbeid både administrativt og operativt nivå. Frist for ferdig rapport var satt til 1. februar 2016. Det er ikke mulig å overholde fristen, og DSB har bedt JD om forlengelse av oppdraget. Årsak til utsettelse er arbeidet med flyktningssituasjonen og bistand til UDI hvor Sivilforsvaret har vært involvert høsten 2015. Oppstartsmøte ble holdt 5 november og det har deretter vært gjennomført 2 møter. Det er lagt et løp utover våren og man planlegger å kunne levere arbeidsgruppens rapport i begynnelsen av mai 2016.
13	Utarbeide forslag til kompensasjons-ordning for 110-sentraler som blir nedlagt med ny struktur
	JD ber DSB om å utarbeide forslag til kompensasjonsordning for 110-sentraler som blir lagt ned med ny struktur. Det legges til grunn at ordningen skal ivareta kommuner som har investert i nye nødmeldingssentraler etter 2009, slik det fremgår av flertallets merknader i Innst. 306 S (2014-2015).
	DSB har overlevert forslag til kompensasjonsordning med DSB sin egen vurdering 15.01.2016. Oppdraget er gjennomført.
14	Etablere pilotprosjekt for ny organisering av brann- og redningsvesenet
	Regjeringen har besluttet å gi Bergensalliansen status som pilotprosjekt for ny organisering av brann- og redningstjenesten. For å sikre et bredere erfarings- og beslutningsgrunnlag skal også muligheten for å etablere flere pilotprosjekt vurderes. Formålet med pilotprosjektene er å prøve ut modeller med langt større brann- og redningsvesen enn i dag. Færre og større brann- og redningsvesen kan etablere fag- og kompetansemiljøer som gir bred erfaring innen forebygging, håndtering av hendelser og samvirke med andre aktører
	DSB har fulgt opp Bergensalliansen og vurderer fortsatt om ytterligere ett pilotprosjekt kan gjennomføres.
15	Nasjonal IKT-øvelse 2016
	DSB har kommet i gang med planleggingen. Det var opprinnelig ønskelig å komme enda lenger i 2015, men arbeidet med flyktningssituasjonen medførte at noen aktiviteter er blitt skjøvet på. Overordnet fremdriftsplan er i rute.
16	Bistand til håndtering av situasjonen med økt asyltilstrømming til Norge
	DSB har høsten 2015 bistått UDI i forbindelse med etablering av ankomstsenterer for asylsøkere i Østfold og Finnmark, og bistått i etableringen av akuttmottak.
17	Koordinering av departementer og direktorat overfor fylkesmannsembetene
	DSB har gjennomført ukentlige koordinerings- og samordningsmøter høsten 2015 vedrørende flyktningssituasjonen. Det ble arrangert formøter med aktuelle direktorater onsdager, og hovedmøter med direktorater og fylkesmannsembeter torsdager. DSB prosjektorganiserte oppfølgingen.
18	Oppfølging av rapport om ansvarsforhold og håndtering ved funn av eksplosiver
	Oppdraget skal løses innen 1.juli 2016, etter avtale med Justis- og beredskapsdepartementet.
Oppdragsbrev 7, 2014	Prosjekt målrettet brannforebygging – Organisatorisk og samfunnsmessig vurdering av målrettede tiltak

Prosjektet «Målrettet brannforebygging – Organisatorisk og samfunnsmessig vurdering av målrettede tiltak» ble startet opp i 2014, jf. oppdragsbrev nr. 7 (2014). Det er bevilget 800 000 kroner til prosjektet fordelt med 400 000 kroner i henholdsvis 2014 og 2015. Bevilgningen følger av post 23 på statsbudsjettet, og er anvendt i henhold til mottatt fullmakt. Oppdraget skulle gjennomføres innen utgangen av 2015, og rapport ble levert i henhold til frist.

3.7 Ressursbruk 2015

Det er økte forventninger til effektiv ressursbruk i staten for å sikre riktig bruk av fellesskapets midler. DSB arbeider med å utnytte tilgjengelige ressurser bedre gjennom konkrete tiltak og generell bevisstgjøring rundt kostnadsbruk. Eksempelvis er det fokus på bedre utnyttelse av tilgjengelige digitale løsninger for kommunikasjon for å redusere reise- og møtekostnader og derigjennom frigjøre tid til sentrale kjerneoppgaver. DSB planlegger også å

iverksette strukturelle tiltak på dette området i 2016.

Nedenfor omtales DSB tilgjengelige finansieringskilder i 2015 inklusive endringer i forhold til 2014, og hvordan ressursene er anvendt i 2015 sammenlignet med foregående år. Det vises forøvrig til Del VI med ledelseskommmentarer og regnskap med noter og spesifikasjoner.

3.7.1 Tildeling

Tabellen nedenfor spesifiserer DSBs disponible finansiering i 2015 på 787,7 mill. kroner fordelt på kapitler og poster.

DSBs finansieringskilder (beløp i 1000 kr)	2015	2014
Bevilgninger ¹		
45101 Driftsutgifter	650 289	686 128
45121 Spesielle driftsutg (ekskl. overskridelsesfullmakt 2 mill. kroner)	5 129	17 402
45170 Tilskudd (fratrukket andel direkte til NorSIS)	5 946	5 756
Fullmakter på fremmede kapitler	73 975	46 090
Mer-/mindre inntekt iht. regnskap ²		
Merinntekt post 03 ³	3 432	2 000
Merinntekt post 06 ³	48 658	22 130
Mer-/mindreinntekt post 40 ³	260	(1 941)
Sum finansiering alle kapitler og poster	787 689	777 565

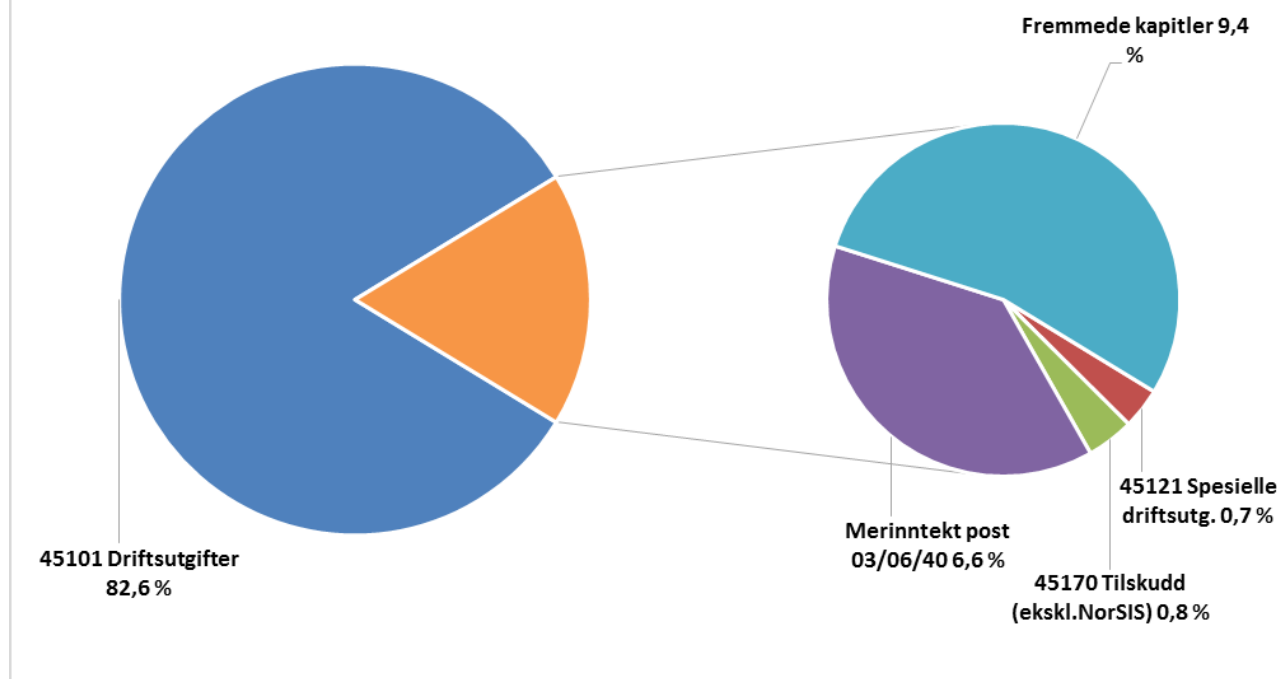
Tabell: Samlede tildelinger, belastningsfullmakter og merinntekter

¹ I DSBs tildeling for 2015 på kapittel 451 post 01 er det fratrukket 37,4 mill. kroner pga. innføringen av ordning med nøytral mva. i staten

² Fra 2015 skal off. lønnsrefusjoner godskrives kapittel 0451 og er derfor ikke definert som finansieringskilde i oppstillingen ovenfor

³ DSB har merinntektsfullmakt og disponerer 100 % av merinntektene på kapittel 3451 post 03 og 06, og 75 % på post 40. Mindreinntekt går til fradrag 100 %

Fordeling DSBs bevilgning og annen finansering i 2015

Figur: Fordeling av DSBs bevilgning og annen finansiering

Endring i sum disponibel finansering i tabellen ovenfor må korrigeres for effekten av nøytral mva. for å få sammenlignbare tall med 2014. Justert for nøytral mva. er total finansiering økt med 6,1 % sammenlignet med 2014.

Endringene på Post 01 er spesifisert i Note A, hvor overført mindreutgift fra 2014 og kutt i rammen pga. Syriaforliket er de største postene. På post 21 er det en betydelig reduksjon i tildelingen pga. færre skogbranner i 2015 og derav redusert behov for skogbrannhelikopter. På post 06 er merinntekten mer enn fordoblet i 2015, som hovedsakelig forklares med mottatt refusjon fra Helsedirektoratet til finansiering av utstyr og transport til *International Humanitarian Partnership (IHP)* oppdrag for å bekjempe Ebola i Sierra Leone. Det er også mottatt forskudd fra EU til øvelsen Triplex 2016.

DSB har mottatt 74 mill. kroner i fullmakter på fremmede kapitler. Det er en økning på 60 % sammenlignet med 2014, hvor hovedårsaken er fullmakt fra UDI på 35 mill. kroner til arbeid med etablering av statlige mottak for asylkomster i 2015.

3.7.2 Driftsutgifter

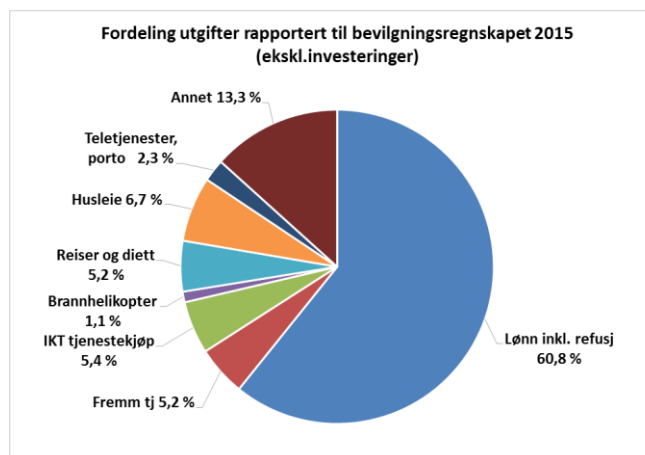
Utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet var 744,7 mill. kroner i 2015 (inkl. finans og investeringer), som er tilnærmet uforandret sammenlignet med 2014 dersom det ikke justeres for effekten av innføringen av nøytral mva. Justert for nøytral mva. med 37 mill. kroner, så er økningen i utgiftene på 31,7 % sammenlignet med 2014.

Lønnsutgiftene økte med 1,8 % i forhold til 2014 jf. Note 2. Lønnsoppgjøret i 2015 var moderat, og økningen forklares blant annet med økt ressursbruk i forbindelse med IHP oppdraget i Sierra Leone og håndtering av flyktningssituasjonen høsten 2015. Lønnsandelen har økt fra 57,5 % i 2014 til 60,8 % i 2015, men justert for nøytral mva. på varer og tjenester er lønnsandelen ca. 58 % i 2015.

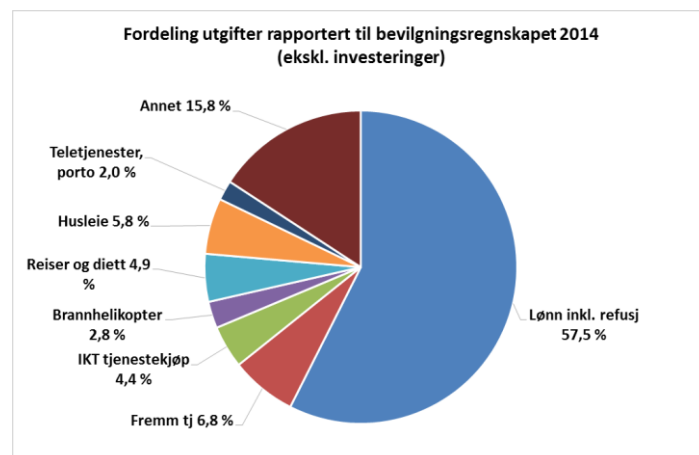
Driftsutgiftene er redusert sammenlignet med 2014. Som det framkommer av Note 3, skyldes dette hovedsakelig redusert bruk av brannhelikopter, og redusert kjøp av konsulentjenester (ikke IKT relaterte), hvor det i 2014 ble brukt over 10 mill. kroner til DNK Nødnett.

Investeringene i 2015 har økt med over 60 % sammenlignet med 2014, som forklares med utgifter til statlige mottak (UDI), IHP oppdrag i Sierra Leone og nybygg ved hovedkontoret jf.

Note 5. Figurene nedenfor viser fordeling av de største utgiftspostene.

Figur: Fordeling av utgifter 2015 og 2014

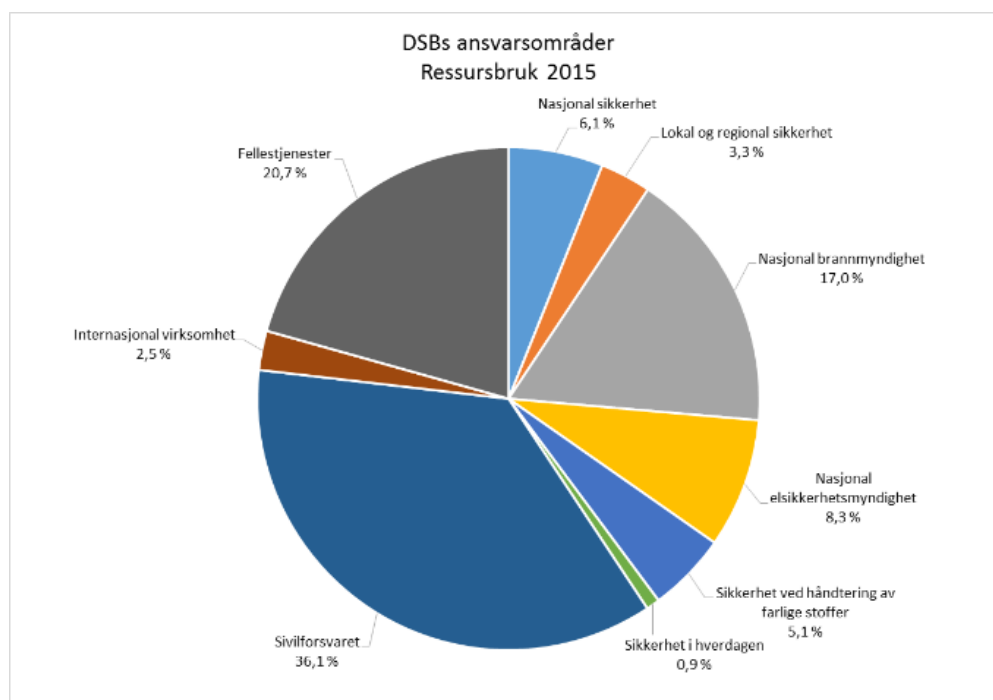

Figur: Ressursbruk fordelt på ansvarsområdene (driftsutgifter kapittel 0451 post 01 fratrukket refusjoner)

3.7.3 Ressursbruk fordelt på direktoratets ansvarsområder

Direktoratets ansvarsområder omfatter nasjonal, regional og lokal sikkerhet og beredskap, brann- og elsikkerhet, industri- og næringslivssikkerhet, farlige stoffer og produkt- og forbrukersikkerhet. DSB har også ansvar for Sivilforsvaret. Sivilforsvaret utgjør det største av DSBs ansvarsområder, og disponerte i 2015 36 % av direktoratets samlede ressurser. Midlene brukes på øvelser, utdanning av mannskaper, innsatser, vaktordninger, materiell og utstyr samt forvaltning

av bygg og anlegg. De andre ansvarsområdene hadde følgende andel av ressursbruken; nasjonal brannmyndighet 17 %, nasjonal elsikkerhetsmyndighet 8 %, nasjonal sikkerhet 7 %, sikkerhet ved håndtering av farlige stoffer 5 % og lokal og regional sikkerhet 3 %. Diagrammet nedenfor viser ressursbruk fordelt på ansvarsområdene. Ressurser er her definert som samlet driftsutgift på DSBs eget kapittel 451 fratrukket refusjoner, det vil si lønn og annen personalkostnad samt kjøp

av varer og tjenester, som i 2015 utgjorde til sammen 633 mill. kroner. Ressursfordelingen på ansvarsområdene var i hovedsak lik som i 2014.

3.7.4 Ressursbruk fordelt på virkemidler

Virkemiddelbegrepet benyttes til å kategorisere utgifter og inntekter på de aktiviteter og tjenester som direktoratet leverer.

Ressursbruken fordeles på DSBs definerte virkemidler. For utgifter til varer, tjenester og godtgjørelser skjer det gjennom løpende utgiftstilordning, mens for fast lønn bygger fordelingen på en detaljert ressursfordeling per ansatt.

Virkemiddelet "utdanning" utgjorde 126,8 mill. kroner eller 20 % av ressursbruken, og utgiften er knyttet til Norges brannskole (NBSK), Sivilforsvarets kompetansesenter (SPK) samt Nasjonalt utdanningscenter for samfunnssikkerhet og beredskap (NUSB).

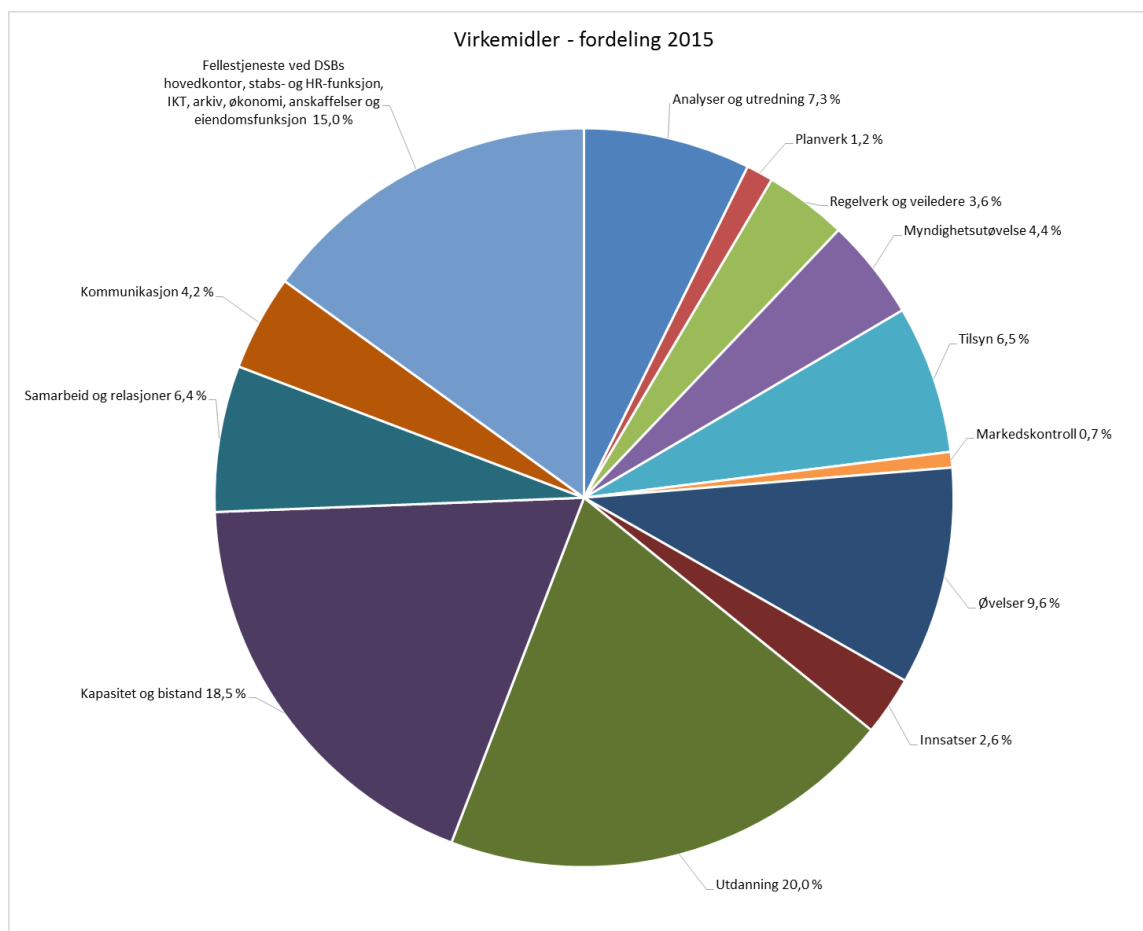
Virkemiddelet "kapasitet og bistand" utgjorde 117,5 mill. kroner, eller 18,5 % av ressursbruken. Dette gjelder i hovedsak utgifter i DSBs operative funksjoner, det vil si Sivilforsvaret samt oppgaver på brannområdet og innenfor nasjonal beredskap.

Til "fellestjenester" ble det brukt 95,2 mill. kroner eller 15 % av totalen. Dette virkemiddelet består hovedsakelig av fellestjenester ved DSBs hovedkontor, og gjelder stabs- og HR-funksjon, IKT, arkiv, økonomi, anskaffelser og eiendomsfunksjon, samt andre kostnader som det ikke er naturlig å henføre til de andre virkemidlene.

DSB har ansvar for en rekke lokale, nasjonale og internasjonale beredskapsøvelser. Utgifter til virkemiddelet "øvelser" var 60,5 mill. kroner og utgjorde 9,6 % av samlede utgifter.

Andre virkemidler i DSB er bl.a. tilsyn (6,5 % av ressursbruken i 2015), myndighetsutøvelse (4,4 %), analyser og utredning (7,3 %) samt samarbeid og relasjoner (6,4 %).

Figur under: Ressursbruk (driftsutgifter kap 0451 post 01 og kap 3451 post 06 fordelt på virkemidler

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten

4.1 DSBs overordnede vurdering av styring og kontroll i virksomheten

DSB jobber kontinuerlig med å utvikle og forbedre mål- og resultatstyringen i direktoratet. Det er etablert gode og effektive systemer og rutiner tilpasset DSBs virksomhet, for å ivareta at direktoratet oppnår mål- og resultatkrav i tildelingsbrevet og hovedinstruks. Resultater rapporteres og følges opp i et digitalt ledelses- og styringsverktøy. Verktøyet underletter styring og kontroll av virksomhetens måloppnåelse, styringsparametere, aktiviteter og økonomi gjennom kalenderåret. I tillegg anvendes verktøyet til å rapportere på nøkkeltall innenfor enkelte områder. DSB mener at samlet måloppnåelse er god. Se nærmere omtalt under kapittel III.

4.2 Risikostyring og internkontroll

DSB arbeider for at risikovurderinger i enda større grad skal bli en integrert del av planlegging og prioriteringsarbeidet i direktoratet. Dette arbeidet er et viktig ledd i utviklingen av DSBs virksomhetsstyring generelt. DSB har fra 2010 sendt skriftlige redegjørelser om direktoratets overordnede risikovurderinger til departementet. Gjennom 2014 og 2015 utvidet direktoratet prosessen slik at direktoratets ulike fag- og støtteavdelinger implementerer metoden i planleggingsarbeidet. Det arbeides med å sikre mer systematiske risikovurderinger på flere nivå i organisasjonen.

Direktoratet har i 2015 utviklet en risikomodul i det digitale styringssystemet. Risikobildene, med tilhørende risikoreduserende tiltak, er registrert i dette systemet. Oppdatering av risikovurderingene og oppfølging av risikoreduserende tiltak vil fra og med 2016 bli gjennomført i dette systemet. Dette vil underlette og effektivisere oppfølgingen av risikostyringen. Risikovurderingene med tiltak for de ulike målene rapporteres jevnlig til JD.

DSBs egenrapportering på internkontroll viser at denne anses som god, men med en forventning om at det må etableres tydeligere rammer og forutsetninger for arbeidet. For å sikre enda bedre kvalitet på produkter og tjenester skal DSB i 2016 gjennomføre flere tiltak som sikrer internkontrollen. Det vil inkludere forbedring

innenfor både prosesser, dokumentoversikt og rutiner.

4.3 Økonomistyring

DSB følger opp periodisert budsjett i månedlige statusrapporter. I tillegg utarbeides det hvert tertial intern økonomirapport med avviksforklaringer og årsprognoser samtidig med den eksterne regnskapsrapporteringen. Det utarbeides tilsvarende intern økonomirapport for året. I 2015 er det innhentet vurdering av ressursfordeling for alle ansatte på DSBs forskjellige virkemidler, som er brukt som grunnlag i framstillingen av ressursbruken på virkemidler i årsrapporten.

4.4 Oppfølging av Riksrevisjonens revisjonsmerknader

4.4.1 Revisjonsberetning fra Riksrevisjonen for regnskapsåret 2014

DSB mottok 3. juni 2015 avsluttende revisjonsbrev fra Riksrevisjonen vedrørende revisjon av årsregnskapet for 2014. Etter Riksrevisjonens mening gir DSBs årsregnskap for 2014 i alt det vesentligste et dekkende bilde av disponible bevilgninger og regnskapsopplysninger i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring. Det ble ikke avdekket forhold om virksomhetens disponering av bevilgningene som tilsier at DSB har handlet i strid med de administrative bestemmelsene om økonomistyring.

4.4.2 Riksrevisjonens undersøkelse av Justis- og beredskapsdepartementets arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap og Statens Helsetilsyn tilsyn med JD

DSB ser funnene fra Riksrevisjonens undersøkelse i sammenheng med funnene fra Statens Helsetilsyn sitt tilsyn med JD i 2013/2014. Direktoratet har tatt anbefalingene fra disse rapportene til etterretning. Direktoratet har fokus

på forbedring og læring og arbeider kontinuerlig med utvikling, slik at funnene fra rapportene vil bli utbedret innenfor de områder som DSB har innvirkning på.

Når det gjelder departementstilsyn mottar nå DSB oppfølgingsplaner og deltar i oppfølgingsmøter etter gjennomførte tilsyn. Det forberedes et arbeid med evaluering av tilsynene, hvor forslag til tiltak er tydeliggjøring av krav for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap samt å styrke rollen til DSB ytterligere i oppfølgingen etter gjennomførte tilsyn.

DSB har gjennomført tiltak for å styrke styringen og oppfølgingen av fylkesmannsembetenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, bl annet ble en ny instruks for Fylkesmannens og Sysselmannens samfunnssikkerhetsarbeid ble behandlet i regjeringen før sommeren

Direktoratet har i 2015 tatt en mer aktiv rolle i forbindelse med samordning i krisesituasjoner. Dette omfatter å bidra til et felles tverrsektorielt situasjonsbilde basert på innspill fra involverte direktorater.

DSB arbeider med utvikling av øvingsmetodikk som bidrar til at det øves hensiktsmessig, at øvelser evalueres og at læringspunkter følges opp. Dette arbeidet vil resultere i en veileder for planlegging, gjennomføring og evaluering av øvelser. En systematisk gjennomgang av evalueringsrapporter etter øvelser og hendelser ble gjennomført i 2014 og 2015.

Som nevnt i kapittel III gjennomførte DSB en omdømmeundersøkelse i 2015 som viste at sentrale interessenter anser at DSB bidrar godt til å nå JDs fire mål. Undersøkelsen vil være som en nullmåling og et grunnlag for direktoratet til å vurdere effekten av tiltak over tid.

DSB arbeider kontinuerlig med å utvikle virksomhetsstyringen, bla gjennom videreutvikling av direktoratets digitale ledelses- og styringssystem innenfor områdene risiko, økonomi og strategiske nøkkeltall.

Med bakgrunn i blant annet Riksrevisjonens undersøkelse har DSB startet arbeidet med å undersøke hvorvidt direktoratet utnytter sine ressurser effektivt. I 2015 ble direktoratets samlede ressurser for første gang fordelt på direktoratets ulike virkemidler. Se også omtale

under kapittel III. DSB har i tillegg iverksatt tiltak og innført nye rutiner for å minimere kostnader og ressursbruk innenfor flere områder (konsulentutgifter, reiser, avdelingssamlinger, møter etc). DSB har også over lengre tid arbeidet med å profesjonalisere innkjøps- og eiendomsfunksjonen for å sikre kostnadseffektiv drift i henhold til lover og regler.

4.5 Oppfølging av arbeidet med tidstyver (fellesføring fra Regjeringen)

Arbeidet med å fjerne tidstyver startet i 2014 med fokus på å forbedre interne arbeidsprosesser og administrative rutiner som vi pålegger oss selv å følge, med hensikt å unngå unødvendig ressursbruk. Det ble blant annet gjennomført grep for å gjøre styringsprosessene i direktoratet mindre omfattende, samt å utnytte videokonferanseutstyr i større utstrekning for å redusere reisevirksomhet.

I 2015 har DSB hatt fokus på å forbedre digitale løsninger som har innvirkning på hva vi pålegger andre eksterne aktører i form av rapportering og overholdelse av regelverk. Målet er å minimere ressursbruk eksternt så vel som internt, uten at det forringer kvaliteten på det som leveres.

Ny rapporteringsløsning for brann- og redningsvesenet (BRIS)

DSB har de siste årene brukt betydelige ressurser på å utvikle en ny rapporteringsløsning for brann- og redningsvesenet. Den nye løsningen, BRIS, blir lansert og tatt i bruk i henhold til plan 1.1.2016. Arbeidet har hatt stor prioritet i DSB i 2015. Det ble gjennomført en pilot høsten 2015 i Oslo brann og redningsetat og Nedre Romerike brann og redningsvesen, hvor erfaringene var gode og nyttige.

Tidligere løsning ble oppfattet som tungvint i bruk, med begrenset med mulighet for å hente ut bearbejdede og aggregerte data, samt at det måtte registreres inn data som var registrert i 110 sentralene

BRIS skal gi brann- og redningsvesenet bedre grunnlag for å drive effektivt forebyggende arbeid og til å utvikle beredskapen. Et annet formål er å gi lokale og nasjonale beslutningstakere nødvendig styringsinfo. I tillegg skal løsningen redusere dobbeltregistrering og øke datakvaliteten.

Den nye løsningen har en rekke forbedringer sett opp mot eksisterende versjon. Her kan nevnes

forhåndsutfylte data fra 110 sentralene, automatisk rapportering til Kystverket, og en utfyllende rapport pr hendelse som fjerner/reduserer behov dobbelrapportering.

Saksbehandlingen av søknader fra utenlandske elektrofagarbeidere

DSB er pålagt å følge retningslinjene i EUs direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. EU-direktivet angir regler og tidsfrister for behandling av søknader om permanent etablering og midlertidig tjenesteyting. Denne saksbehandlingen er tidkrevende, og til dels manuell i sin karakter. I 2015 har DSB ved elsikkerhetsavdelingen utarbeidet forslag om å utvikle en digital søknadsportal, og det vil arbeides videre med en slik løsning i 2016. Dette vil kunne gjøre saksbehandlingen mer effektiv samt forenkle søknadsprosessen for søkerne.

Regelverk knyttet til håndtering av eksplosiver

DSB har i 2015 igangsatt et arbeid med å revidere forskrift om håndtering av eksplosiver, hvor det vurderes om noen av søknadene linket til forskriften kan slås sammen for å effektivisere arbeidet ute i næringslivet.

4.6 Personalpolitikk og likestilling

Andelen kvinnelige ledere i DSB har i 2015 økt med 4 prosentpoeng sammenlignet med 2014, som følge av ny kvinnelig direktør og at en avdelingsleder i permisjon er tilbake.

Kvinneandelen i DSB per 31.12.2015 er samlet sett 32%. På avdelingsdirektørnivå er 5 av 9 kvinner (56%), mens 9 av 20 avdelingsledere er kvinner (45%). 3 av 20 distriktssjefer i sivilforsvaret er kvinner (15%), mens det blant skoledirektørene og regionsjefene utelukkende er menn. I disse gruppene er det utfordrende å rekruttere kvinner, fordi søkermassen til disse stillingene i stor grad kommer fra forsvaret og fra ingeniørgrupper som tradisjonelt er mannsdominerte.

DSB har i flere år jobbet aktivt med IA-arbeidet og mottok i 2015 IA-prisen for den beste IA-bedrift i Vestfold for offentlig sektor. I alle stillingsutlysninger fremgår det at DSB ønsker kvalifiserte søkere som speiler mangfoldet i befolkningen med hensyn til kjønn, alder og etnisk bakgrunn. I 2015 startet DSB et arbeid med å se på hvordan vi kan øke andelen ansatte med annen etnisk bakgrunn enn norsk. I den anledning har DSB knyttet til seg to mastergradsstudenter som skal skrive mastergradsoppgave om temaet.

Ledere i DSB 31.12.2015	Kvinner	Menn	Totalt	Andel kvinner 2010	Andel kvinner 2011	Andel kvinner 2012	Andel kvinner 2013	Andel kvinner 2014	Andel kvinner 2015
Direktør	1	0	1	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
Avdelingsdirektører	5	4	9	50 %	50 %	56 %	56 %	56 %	56 %
Avdelingsledere	9	11	20	44 %	42 %	43 %	40 %	40 %	45 %
Enhetsledere samlet	12	35	47			23 %	23 %	23 %	23 %
Distriktssjefer	3	17	20	10 %	10 %	10 %	15 %	15 %	15 %
Regionsjefer	0	5	5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Skoledirektører	0	2	2	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Totalt	18	39	57	26 %	25 %	28 %	28 %	28 %	32 %

Del V. Vurdering av framtidutsikter

Direktoratets evne til å løse samfunnsoppdraget og oppfylle justis- og beredkapssektorens overordnede mål påvirkes også av utviklingstrekk i samfunnet, våre omgivelser og hendelser. Gjennom de siste årene er det enkelte forhold og utviklingstrekk som særlig vil kunne påvirke og utfordre oss og påvirke vårt bidrag til måloppnåelse. For de kommende årene vil vi særlig trekke frem følgende forhold.

Klimaendringer og samfunnsmessig utvikling

Endringer i klima gir potensial for mer ekstremvær og vil skape nye utfordringer for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

Vi vil stå overfor en rekke utfordringer i forhold til å håndtere de virkelig store naturutløste hendelsene i Norge. Den kanskje største utfordringen for samfunnssikkerheten i tiden fremover vil være å håndtere konsekvensene av de klimaendringer som vi nå ser konturene av.

Vårt sårbare Norge er resultat av blant annet økt press på arealer, fortetting og større avhengighet av komplisert infrastruktur. Sammen med klimaendringene krever dette mottiltak. Flom i seg selv er ikke nødvendigvis farlig. Den rammer bebygde områder først der når det ikke er gitt nok plass til vannet. Viktige veier og broer blir stengt, nødetater kommer ikke fram, strømmen forsvinner, vann blir forurenset, kollektivtrafikk lammes og lokalsamfunn isoleres. Den gjensidige avhengigheten mellom viktige samfunnsfunksjoner, gjør oss enda mer sårbare. I Norge tåler vi slike hendelser, liv går sjelden tapt. Men omkostningene er store for samfunnet og for den enkelte som rammes. Det må planlegges for fremtiden på måter som minsker, ikke øker sårbarhet. Det er nødvendig med en større bevissthet rundt valgene som tas. Klimaendringer som medfører hyppigere ekstremvær sett i sammenheng med økt boligfortetting og stadig mer avhengighet av komplisert infrastruktur vil fortsette å berøre DSBs ansvarsområder og derigjennom behov for at vi tilpasser oss framtidige utfordringer:

- Fylkesmannens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap og koordinering og oppfølging av kommunene vil være sentralt fremover. Det er viktig å fortsette arbeidet med

fylkesROS og å sørge for at kommunene har en oppdatert og helhetlig ROS som oppfyller gjeldende krav.

- Sivilforsvarets evne til å understøtte nødetatene med etterspurte kapasiteter, også ved større hendelser vil bli utfordret ved stadig økende grad av naturhendelser som strekker seg over større geografiske områder. En utvikling av Sivilforsvaret for å imøtekomme fremtidige utfordringer er essensielt for en robust beredskap regionalt og lokalt.
- Vi må sørge for å etablere et robust regelverk som følges opp av tilsyn innen brannsikkerhet og elsikkerhet for å minimere skader under hendelser slik som skogbrann og flom.
- Beredskapsplanverk må tilpasses og utvikles for å møte endrede utfordringer. I tillegg må det øves og høstes erfaringer som kan anvendes når krisene inntreffer.

Samordning og større endringer i nødetatene

God håndtering av hendelser krever at beredskapsaktørene evner å være årvåkne, planlegge, øve, samarbeide på tvers og ivareta en helhet som er avhengig av at alle bidrar innenfor sitt ansvarsområde. Nødetatene er nå inne i en større omorganisering og tilpasning, med ny politistruktur og omorganisering av brann- og redningsvesenet. DSB har også satt i gang arbeid med konseptutredning av Sivilforsvaret. Utredningen skal gi nødvendig grunnlag for den politiske diskusjonen om hvilket sivilforsvar og sivile beskyttelsestiltak Norge skal ha i fremtiden. Dette arbeidet kommer for fullt i gang i 2016, med mål om å være en del av ny stortingsmelding om samfunnssikkerhet i 2016. Å sørge for at nødetater og forsterkningsressurser er tilpasset de utfordringene vi står overfor, samt at de er organisert slik at samordningen ved hendelser gjennomføres på best mulig måte vil være avgjørende.

Nye oppgaver og effektiv drift

Høsten 2015 vil bli husket for den store strømmen av asylsøkere inn til Europa og Norge. DSB har bidratt med ressurser fra Sivilforsvaret i form av tjenestepliktige og ansatte fra hovedkontor og sivilforsvarsdistrikter i etableringen av ankomstsentre for asylsøkere i Østfold og Finnmark og akuttmottak i Stavanger, Kongsberg

og Lysaker etter anmodning fra UDI og departementet. Det er også lagt ned betydelig ressurser i å samordne fylkesmannsembeter og aktuelle direktorater for å kunne ta imot det store antall av asylsøkere. Det har vært et krevende arbeid, hvor direktoratet har strukket seg langt for å yte best mulig bistand. I noen henseender har det utfordret gjennomføringen av andre oppgaver i DSB. Samtidig er det stor sannsynlighet for at vi vil kunne oppleve større tilstrømninger av asylsøkere også i tiden fremover. Situasjonen utfordrer et direktorat med et bredt spekter av ansvarsområder hvor ressursrammene på lik linje med andre statlige virksomheter blir justert ned med grunnlag i forventede effektiviseringstiltak og avbyråkratisering, noe som til slutt medfører at vi må løse oppgavene med et lavere antall ansatte.

Internasjonale humanitære oppdrag

Sivilforsvaret opplever en økende etterspørsel etter ressurser til internasjonale humanitære oppdrag. Samtidig er trussel og risikobildet for internasjonale hjelpearbeidere endret seg de siste årene, både med tanke på terrortrusler, men også på grunn av innsatser i vanskelig tilgjengelig områder med stor smitte og sykdomsfare, med utilstrekkelig helsetilbud og evakueringsmuligheter. Denne utviklingen medfører at Sivilforsvaret må benytte betydelig mer ressurser for å planlegge, følge opp og evaluere innsatsene for å ivareta personellens sikkerhet. Innsatsen mot Ebola i Sierra Leone viste med all tydelighet behovet for en ressurssterk organisasjon for å ivareta dette. Utviklingen kan få innvirkning på etatens internasjonale kapasiteter, mobiliseringsevne og langvarig innsats.

Del VI. Årsregnskap

6.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2015

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (JD) og har hovedkontor i Tønsberg. DSB er fag- og tilsynsorgan på samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet, og skal være et tydelig og synlig direktorat innen sitt samlede forvaltningsområde. Direktoratet skal ha oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet, være pådriver i arbeidet med å forebygge ulykker, kriser og andre uønskede hendelser, og sørge for god beredskap og effektiv ulykkes- og krisehåndtering. DSBs visjon er «Et trygt og robust samfunn – der alle tar ansvar».

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og instruks fra eget departement. Regnskapet gir et dekkende bilde av DSBs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Bevilgningsrapportering

DSBs regnskap føres etter kontantprinsippet. Samlet finansiering i 2015 inklusive belastningsfullmakter på andre kapitler var på 744,7 mill. kroner, hvorav bevilgning til ordinær drift på post 01 utgjorde 650,3 mill. kroner. Fordeling på kapittel og post fremkommer av tabellen nedenfor:

Sum ordinære driftsutgifter i regnskapet for 2015 er 684,1 mill. kroner, hvor 52,4 mill. kroner er utgifter finansiert av inntekter fra merinntektsfullmakter på post 03 (*merinntekt på 3,4 mill. kroner*) og post 06 (*48,7 mill. kroner*). De største enkeltbeløpene på post 06 er refusjon fra Helseledelsestilsynet på 36,5 mill. kroner til utstyr og transport til IHP oppdrag i Sierra Leone, og forskudd fra EU på 5,7 mill. kroner til øvelsen Triplex i 2016.

Av bevilgningen på post 21 Spesielle driftsutgifter, totalt 7,1 mill. kroner, utgjør beløpet til skogbrannhelikopter den største andelen med 5,2 mill. kroner (*inklusive 2 mill. kroner i overskridelsesfullmakt*). Omfanget av skog- og lyngbranner er betydelig redusert i 2015 sammenlignet med 2014, og behovet for bevilgning har gått ned med 11,7 mill. kroner.

Tilskudd på post 70 gjelder overføring til sentrale samarbeidspartnere som Stiftelsen Norsk brannvernforening, Norsk Elektroteknisk Komité og Norges Sivilforsvarsforbund. Totalt utgjør disse overføringene 6 mill. kroner. I tillegg er det bevilget 7,3 mill. kroner til Norsk senter for informasjonssikkerhet (NorSIS), som er overført direkte fra JD til NorSIS.

Finansiering 2015 (beløp i mill. kroner)	Bevilgning/ fullmakter	Regnskap	Avvik/ mindre utgift
<i>Kapittel og post</i>			
0451 01 Driftsutgifter	650,3	684,1	(33,8)
3451 03, 06 og 40 Merinntekt		(52,4)	52,4
Sum kapittel 0451 post 01 (inkl. merinntekt) ¹	650,3	631,7	18,5
0451 21 Spesielle driftsutgifter (inkl. 2 mill. kroner i overskridelsesfullm.) ²	7,1	4,8	2,4
0451 70 Tilskudd (inkl. 7,3 mill. kroner direkte til NorSIS) ³	13,3	5,9	7,3
Sum kapittel 0451 (inkl. merinntekt)	670,7	642,4	28,2
Belastningsfullmakter på andre kapitler	74,0	52,2	21,7
Sum	744,7	694,6	50,0

¹ Inkl. mindreutgift på 1 mill. kroner på gradert samband, som ikke søkes overført til 2016

² Ubrukt overskridelsesfullmakt kan ikke overføres til 2016

³ Tilskudd kan ikke søkes overført til 2016

DSB disponerer midler på andre budsjettkapitler, gitt som belastningsfullmakter fra andre departementer og virksomheter. For 2015 ble det mottatt fullmakter for til sammen 74 mill. kroner hvor de største fullmaktene gjelder internasjonal virksomhet, finansiert av Utenriksdepartementet, prosjektet for felles Nødnett i landets brann- og redningsvesen, finansiert av Direktoratet for nødkommunikasjon (DNK) og ekstraordinære fullmakter fra UDI til etablering av ankomstsenter og akuttmottak. Det ble disponert tilsammen 52,2 mill. kroner innenfor de mottatte fullmaktene, hvorav 22 mill. kroner er ubrukt ved utgangen av året. Avviket har hovedsakelig sammenheng med anskaffelser som er forskjøvet frem i tid, og oppgaver som delvis er videreført med nye fullmakter i 2016.

DSBs totale inntektskrav på kapittel 3451 post 01 Gebyrer utgjorde 138,3 mill. kroner for 2015. Inntektene er relatert inntekter fra avgift og gebyrer for tilsyn på el-området, og avgifter av tilvirkning og omsetning på sprengstoffområdet og avgifter for ilandføring av gass. Regnskapet viser en samlet merinntekt på 5,2 mill. kroner, men det foreligger ikke merinntektsfullmakt på posten.

Årsresultatet viser at direktoratet har benyttet 18,5 mill. kroner mindre i 2015 enn tilgjengelige midler. Beregning av mindreutgift som søkes overført til 2016 fremkommer i note B.

Artskontorapportering

Artskontorapporteringen viser at netto utbetalt til drift er 688,6 mill. kroner hvorav utbetalinger til lønn og sosiale utgifter utgjør 418,6 mill. kroner mot 411,1 mill. kroner i 2014. Lønnsoppgjøret i 2015 var moderat, og økningen på 7,5 mill. kroner forklares hovedsakelig med økt ressursbruk på 9,3

mill. kroner i forbindelse med DSBs IHP oppdrag i Sierra Leone. Økningen i utbetaling av lønn er delvis oppveid av økte innbetalinger av syke- og foreldrepenger med 3,9 mill. kroner, hvor andelen foreldrepenger var 2,3 mill. kroner.

Andre utbetalinger til drift er redusert med 34,4 mill. kroner i 2015, sammenlignet med 2014. Som det fremkommer av Note 3, så er de største reduksjonene på brannhelikopter med 12,2 mill. kroner, kjøp av ikke IKT relaterte konsulenttjenester med 10,4 mill. kroner og kontor- og møteutgifter med 3,7 mill. kroner.

Utbetalingene til investeringer har økt med 21,9 mill. kroner fra 2014 til 2015. Økningen forklares med økte utbetalinger til inventar og materiell i forbindelse med belastningsfullmakt statlige mottak for asylanter (UDI) med 10 mill. kroner, inventar og utstyr i nybygg med 9,7 mill. kroner og materiell og personlig utstyr til IHP oppdrag i Sierra Leone med 12,7 mill. kroner. I 2014 hadde DSB til sammenligning utbetalinger til IHP oppdrag bl.a. på Filippinene og andre utenlandsoppdrag med over 7 mill. kroner.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr. 31.12.2015 19,7 mill. kroner. Oppstillingen av artskonto-rapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av.

Tilleggsopplysninger

Regnskapet revideres av Riksrevisjonen. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert. Revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av mai 2016. Beretningen er unntatt offentlighet frem til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på DSBs nettsider, så snart dokumentet er offentlig.

Tønsberg, 15. februar 2016

Cecilie Daae

Direktør
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

6.2 Prinsippnote til regnskapet

Årsregnskap for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av eget departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 - de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- Regnskapet følger kalenderåret
- Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene. Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som DSB har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som DSB har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser DSB står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap. Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra direktoratet selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall DSB har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. DSB har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen. Note 8 til artskonto-rapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Endringer i standard oppsett

Det er vedtatt endringer i oppsettet for artskontorrapporteringen for 2015, hvor investeringer og finansinntekter- og utgifter skilles ut fra *inntekter og utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet* og spesifiseres under *netto rapporterte investerings- og finansutgifter*. Regnskapet for 2014 er endret tilsvarende for å fremstille sammenlignbare tall. Iht. rundskriv R-116 fra Finansdepartementet er nettoføringsordningen for merverdiavgift innført fra 2015. Dette er en administrativ ordning som ikke er en del av det ordinære merverdiavgiftssystemet. Ordningen betyr at merverdiavgift på inngående fakturaer belastes et

felles kapittel 1633 (for alle statlige virksomheter). Regnskapet for 2015 er derfor ikke

direkte sammenlignbart med 2014 hvor mva. er inkludert i utgiftene.

6.3 Bevillingsrapportering

Oppstilling av bevillingsrapportering for regnskapsår 2015

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merutgift (-) og mindretgift
0451	DSB	01	Driftsutgifter	A	650 289 000	684 112 340	-33 823 340
0451	DSB	21	Spesielle driftsutgifter	A	7 129 000	4 762 843	2 366 157
0451	DSB	70	Tilskudd	A	13 280 000	5 946 000	7 334 000
1633	Nettoordning for mva i staten	01	Driftsutgifter			36 951 726	-36 951 726
0163	UD - Naturkatastrofer	70	Tilskudd			16 004 628	
0400	JD- Utgifter belastningsfullmakt	01	Driftsutgifter			188 254	
0400	JD-Forskning og kunnskapsutvikling	23	Diverse			715 349	
0456	DNK - Driftsutgifter	01	Driftsutgifter			16 742 695	
0490	UDI - Spesielle driftsutgifter Statlig mottak	21	Spesielle driftsutgifter			18 583 872	
<i>Sum utgiftsført</i>					670 698 000	784 007 708	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3451	Gebyrer	01	Driftsinntekter	A	138 274 000	143 496 189	5 222 189
3451	Diverse inntekter	03	Ymse	A	24 582 000	28 014 445	3 432 445
3451	Refusjoner m.m.	06	Ymse	A	2 000 000	50 658 180	48 658 180
3451	Inntekter ved salg av eiendom	40	Ymse			346 063	346 063
5309	Tilfeldige inntekter i sin alminnelighet	29	Ymse			1 010 227	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift			45 692 762	
<i>Sum inntektsført</i>					164 856 000	269 217 867	
Netto rapportert til bevillingsregnskapet						514 789 841	
Kapitalkontoer							
60046201	Norges Bank KK /innbetalinger					247 413 689	
60046202	Norges Bank KK/utbetalinger					-759 550 486	
704100	Endring i mellomværende med statskassen					-2 653 044	
<i>Sum rapportert</i>						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet							
Konto	Tekst				2015	2014	Endring
704100	Mellomværende med statskassen				-19 717 607	-17 064 563	-2 653 044

6.4 Noter til bevillingsrapportering

Note A Forklaring av samlet tildeling

Kapittel og post	Overført fra i fjor ¹	Årets tildelinger		Samlet tildeling
		Tildelingsbrev ²	Supplerende tildelings brev og fullmakter ³	
0451 01 Driftsutgifter	18 940 000	627 705 000	3 644 000	650 289 000
0451 21 Spesielle driftsutgifter	965 000	4 164 000	2 000 000	7 129 000
0451 70 Tilskudd		13 280 000		13 280 000
3451 01 Gebyrer		138 274 000		138 274 000
3451 03 Diverse inntekter		24 582 000		24 582 000
3451 06 Refusjoner m.m.		2 000 000		2 000 000

¹ Supplerende tildelingsbrev datert 10.8.2015

² Årets tildelingsbrev datert 11.2.2015 pluss tillegg datert 25.3.2015. På post 70 er det tildelt 7,3 mill. kroner direkte til Norsk senter for informasjonssikring (NorSIS).

³ 2 mill. kroner på post 21 i overskridelsesfullmakt til skogbrannhelikopter beredskap - kan ikke overføres (tildelingsbrev datert 17.11.2015).

³ Supplerende tildelingsbrev og fullmakter på post 01:

1 mill. kroner av tilbakeholdte midler til styrking av rammen (supplerende tildelingsbrev 10.8.2015).

0,8 mill. kroner av tilbakeholdte midler til styrking av rammen (tillegg tildelingsbrev 17.11.2015).

1 mill. kroner av tilbakeholdte midler til Nødmeldingstjenesten (oppdragsbrev 21.10.2015).

5 mill. kroner i rammereduksjon pga. Syriaforliket (supplerende tildelingsbrev 10.8.2015).

2,419 mill. kroner i kompensasjon for lønnsoppgjøret i 2015 (tillegg tildelingsbrev 17.11.2015).

3,3 mill. kroner til forskudd HarbourEX 2015 forutsatt tilsvarende trekk i 2016 (tillegg tildelingsbrev 17.11.2015)

0,125 mill. kroner til sivil - militær arbeidsgruppe (tillegg tildelingsbrev 17.11.2015).

Note B Forklaring på brukte fullmakter og beregning av overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Mer utgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastnings- fullmakter	Merutgift(-)/ mindre utgift etter avgitte belastnings- fullmakter	Merinntekter iht merinntekts- fullmakt på inntektspostene 03, 06, 40	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp	Søkes overført til 2016
0451 01 Driftsutgifter ^{1 og 2}	-34 823 340		-34 823 340	52 350 173	17 526 833	32 514 450	17 526 833
0451 21 Spesielle driftsutgifter ³	2 366 157		2 366 157		2 366 157	366 157	366 157
0451 70 Tilskudd	7 334 000	-7 300 000	34 000				

¹ Den totale mindreutgiften på 17,5 mill. kroner er inklusive 0,2 mill. kroner til gradert samband og 0,25 mill. kroner til 110 sentralene.

Det er ubrukte midler på 1,2 mill. kroner knyttet til installasjon av gradert samband for Fylkesmannen. Prosjektet er gjennomført i alle embetene. Som en del av prosjektet skal gammelt utstyr kasseres på en forsvarlig måte. Videre må det utarbeides felles rutiner, opplæring og øvelser for bruk av utstyret før det er ferdig implementert og prosjektet kan anses som avsluttet.

Det er behov for å avsette 0,2 mill. kroner i 2016 til slutføring av prosjektet, som søkes overført til 2016. Det er ubrukte midler på 0,25 mill. kroner knyttet til vurdering av kompensasjonsordning for 110-sentralene. JD har bedt om videre oppfølging av arbeidet, og utgiftene for dette blir belastet i 2016. Mindreutgiften på 0,25 mill. kroner søkes derfor overført til 2016.

² For kapittel 3451 post 40 er merinntektsfullmakten 75 % av netto inntekt fratrukket salgsutgifter. I 2015 er det avhendet anlegg som Sivilforsvaret ikke lenger har beredskapsmessig behov for. Det er magasin Narvik og to tomter på Espeland leir. I tillegg ble Espeland leir overdratt til Stiftelsen Espeland Fangeleir vederlagsfritt. Totale inntekter i 2015 var på kr 3,8 mill. kroner. Utgifter til avhending er hovedsakelig knyttet til miljørydding av Espeland leir og var på 3,4 mill. kroner. Dette gir en netto inntekt på post 40 for 2015 på 346.063 kroner. I henhold til merinntektsfullmakt søker DSB om å benytte og få overført 75 % av beløpet til 2016, som er 259.547 kroner.

³ 2,37 mill. kroner er ubrukt inkl. overskridelsesfullmakt på 2 mill. kroner. 0,37 mill. kroner søkes overført til 2016.

Note B Oversikt over mottatte belastningsfullmakter på fremmede kapitler

Kapittel og post	Fullmaktsbeløp	Utgifter	Ubrukt
0163 70 UD - internasjonal virksomhet ¹	19 600 000	16 004 628	3 595 372
0400 01 JD - mulighetsstudie øvings- og kompetansesentre ²	200 000	188 254	11 746
0400 23 JD - FoU prosjekt ROS, målrettet brannforebygging, analyse brannstatistikk ²	1 650 000	715 349	934 651
0456 01 DNK - innføringsprosjekt Nødnett ³	17 400 000	16 742 696	657 304
0490 21 UDI - statlige mottak ⁴	35 000 000	18 583 872	16 416 128
1719 01 FD - sivil militær arbeidsgruppe for vurdering av: Når det virkelig gjelder ⁵	125 000		125 000
Sum	73 975 000	52 234 799	21 740 201

¹ Internasjonal virksomhet

Den internasjonale virksomheten omfattet i 2015 bl.a. drift av Norwegian Support Team (NST), samarbeidet med UNDAC, norsk formannskap i IHP, internasjonalt arbeid med katastrofeforebygging og klimatilpasning, samt innsats i Nepal. Samlet fullmaktsbeløp var 19,6 mill. kroner. Det er rapportert til UD om 3,6 mill. kroner i ubrukt beløp. Det er først og fremst NST som har lavere utgifter enn budsjettert. NST utgjør nær halvparten av budsjetttet for fullmaktsbeløpet. Årsaken til underforbruket er bl.a. noe lavere kursaktivitet og lavere behov for materiellinnkjøp. Utgifter til internasjonale kurs i Sivilforsvaret er fra 2015 trukket ut av fullmakten, og blir regnskapsført som ordinær driftsutgift mot inntekt fra UD.

² Fullmakter gitt av JD

DSB hadde i 2015 fire oppdrag med tildeling/belastningsfullmakt fra JD på kapittel 0400:

Mulighetsstudie øvings- og kompetansesenter (200 000 kroner): Arbeidsgruppen for mulighetsstudien har avsluttet arbeidet og sluttrapport ble sendt i mai 2015.

FoU-prosjekt om risikoanalyser (500 000 kroner): Det fireårige prosjektet er avsluttet i 2015 med forbruk på 315 000 kroner.

Målrettet brannforebygging (400 000 kroner): Prosjektet Målrettet brannforebygging - organisatorisk og samfunnmessig vurdering av målrettede tiltak er gjennomført i 2014 og 2015, og er avsluttet. Midlene ble brukt som planlagt.

Analyse brannstatistikk (750 000 kroner): Oppdraget gjelder forskningsprosjektet Analyse av senere års brannstatistikk. Prosjektet er blitt forsinket, og beløpet er ikke disponert. Prosjektet blir fulgt opp med oppdrag i 2016, og ubrukte midler søkes overført.

³ Nødnett

Prosjektets mål er utrulling og innføring av kontrollromsutstyr og radioterminaler til alle landets 110-sentraler og brannvesen innen utgangen av 2015, med unntak av 110-sentralen i Salten som etter ønske er utsatt til 2. kvartal 2016 pga. flytting til nye lokaler.

⁴ Statlige mottak

Belastningsfullmakter ble gitt av UDI til å dekke utgifter til innsatser og materiell direkte knyttet til håndtering av flyktningssituasjonen på UDIs anmodning. Det er gitt to belastningsfullmakter på henholdsvis 20 mill. kroner og 15 mill. kroner, der sistnevnte gjelder kjøp av senger. Totalt ble det benyttet 18,6 mill. kroner av det samlede fullmaktsbeløpet på 35 mill. kroner.

Utgiften fordeler seg med 6,5 mill. kroner til Ankomstsenter Østfold, 5 mill. kroner til Ankomstsenter Finnmark, ca. 1,5 mill. på hvert av akuttmottakene Stavanger og Kongsberg. I tillegg kommer 3,5 mill. kroner til anskaffelser som har gitt økt beredskap, hovedsakelig senger, samt prosjektstøtte og ledelse med 0,3 mill. kroner.

⁵ Sivil-militær arbeidsgruppe

Det ble mottatt belastningsfullmakt på 125 000 kroner til delfinansiering av en sivil-militære arbeidsgruppe, som skal vurdere oppfølging av NOU 2013:5 "Når det virkelig gjelder". Midlene er ubenyttet.

6.5 Artskontorrapportering

Oppstilling av artskontorrapporteringen

	Note	2015	2014
Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	143 496 189	139 062 161
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	46 659 207	22 394 785
Salgs- og leieinnbetalinger	1	31 920 165	25 671 240
Andre innbetalinger	1	3 815 039	936 833
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		225 890 599	188 065 018
Utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	418 614 032	411 052 419
Andre utbetalinger til drift	3	270 002 214	304 404 848
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		688 616 246	715 457 267
Netto rapporterte driftsutgifter		462 725 647	527 392 249
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	43 989	30 182
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		43 989	30 182
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	55 851 698	33 981 080
Utbetaling av finansutgifter	4	61 749	15 703
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		55 913 447	33 996 783
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		55 869 458	33 966 601
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m,	6	207 280	750 000
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		207 280	750 000
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	5 946 000	5 756 000
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer til andre</i>		5 946 000	5 756 000
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforikring konto 1985 (ref. kap. 5309 inntekt)		802 947	770 444
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700 inntekt)		45 692 762	44 183 626
Nettoføringsordningen for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		-36 951 726	0
<i>Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler</i>		9 543 983	44 954 070
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		514 789 841	521 410 779
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		31.12.2015	31.12.2014
Fordringer		231 819	1 023 636
Skyldig skattetrekk		-17 784 141	-17 636 381
Skyldige offentlige avgifter		-108 766	-49 546
Annen gjeld		-2 056 519	-402 271
Sum mellomværende med statskassen	8	-19 717 607	-17 064 563

Note 1 Innbetalinger fra drift

	2015	2014
Innbetalinger fra gebyrer		
Avgift for tilsyn på el-området ¹	79 174 963	77 207 622
Avgift for førsteleddsomsetning ²	64 321 226	61 854 539
Sum innbetalinger fra gebyrer	143 496 189	139 062 161
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	34 076 112	10 154 512
Tilskudd fra departement	132 124	300 000
Tilskudd fra EU	8 411 094	5 205 063
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	66 000	1 892 600
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	0	51 000
Tilskudd fra næringsliv og private	0	333 334
Andre tilskudd og overføringer	3 973 876	4 458 276
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	46 659 207	22 394 785
Salgs- og leieinnbetalinger		
Salgsinnbetaling varer	937 791	712 499
Salgsinnbetaling tjenester ³	29 971 002	24 139 466
Leieinnbetaling fast eiendom	1 011 372	819 276
Sum salgs- og leieinnbetalinger	31 920 165	25 671 240
Andre innbetalinger		
Salgsinnbetaling anleggsmidler	3 765 774	934 864
Annen driftsrelatert innbetaling	49 265	1 969
Sum andre innbetalinger	3 815 039	936 833
Sum inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	225 890 599	188 065 018

¹ Avgift for tilsyn på el-området inkluderer tvangsmulktinnbetalinger på 0,534 mill. kroner i 2015

² Avgift kreves for førsteleddsomsetning av petroleumsprodukter og løsningsmidler, for ilandføring av petroleumsprodukter i rørledning fra sjøområder, samt for førsteleddsomsetning av sprengstoff og krutt. Innbetalingene er avhengig av foregående års omsetning- og/eller produksjonsnivå.

³ Innbetalinger fra kursvirksomhet ved Brannskolen, Sivilforsvaret og Nasjonalt utdanningscenter for samfunnssikkerhet og beredskap.

Note 2 Utbetalinger til lønn

	2015	2014
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter		
Lønn ¹	354 266 633	344 603 803
Arbeidsgiveravgift	45 692 762	44 183 626
Sykepenger og andre refusjoner	-14 740 188	-10 813 006
Andre ytelser ²	33 394 824	33 077 997
Sum utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	418 614 032	411 052 419
Antall årsverk ³	539,5	551,8

¹ Lønninger omfatter lønn til faste og midlertidige stillinger inkl. tillegg og overtidsgodtgjørelse.

² Andre ytelser er godtgjørelser til ekstrahjelp, innkalte mannskaper og befal i Sivilforsvaret, og andre velferds- og personalutgifter.

³ Det er brukt DFØs definisjon for beregning av gjennomsnittlige årsverk.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	2015	2014
Husleie ¹	46 133 027	41 294 689
Vedlikehold egne bygg og leide lokaler	1 784 758	4 103 548
Lys, varme	7 504 788	10 366 347
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	6 043 309	7 866 506
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	5 144 034	5 155 440
Mindre utstyrsanskaffelser ²	12 948 378	14 557 101
Leie av maskiner, inventar og lignende	7 788 501	8 565 246
Kjøp av tjenester til IKT utvikling ³	24 054 983	20 257 903
Kjøp av tjenester til IKT drift	13 278 981	11 253 865
Konsulent bistand kurs og undervisning	7 824 391	10 406 078
Brannhelikopter inkl. beredskap	7 526 787	19 688 741
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	27 657 356	38 077 758
Reiser og diett ⁴	35 871 327	35 312 665
Møter og arrangementer	7 648 617	8 539 647
Matvarer til skolene, velferd	7 903 891	7 771 645
Kurs- og seminaravgifter	7 514 969	6 889 691
Kontor- og datarekvista, trykksak, annonser mm	6 109 792	9 853 398
Telefon, porto ol ⁵	15 820 262	14 663 206
Utgifter transportmidler ⁶	7 664 247	8 051 230
Medlemskontingent, institusjonsmedlemskap ⁷	11 218 249	8 936 575
Øvrige driftsutgifter ⁸	2 561 566	12 793 570
Sum andre utbetalinger til drift	270 002 214	304 404 848

¹ Inklusive husleieutbetalinger for hovedkontoret med 14 mill. kroner, for sivilforsvarsdistriktene med 9,7 mill. kroner, for tilsynsregionene med 4 mill. kroner og for Norges brannskole med 17,6 mill. kroner.

² Inklusive utstyrsanskaffelser til Norges brannskole med 3,1 mill. kroner og til Sivilforsvaret med 7,7 mill. kroner (inkl. IHP oppdraget i Sierra Leone med 1,2 mill. kroner)

³ Utvikling av applikasjoner til faglig rapportering og nødnett, hvorav 7,2 mill. kroner til brannrapporteringsløsning, 3,9 mill. kroner til fagsystemet Sambas og 10,8 mill. kr til Nødnett (DNK)

⁴ Utbetalinger til reiser i 2015 er tilnærmet uforandret sammenlignet med 2014, hvor reiseutbetalinger i Sivilforsvaret i 2015 står for 20,1 mill. kroner inklusive 5 mill. kroner til IHP oppdraget i Sierra Leone.

⁵ Utbetalingene til porto og telefon har gått ned med 0,7 mill. kroner sammenlignet med 2014 mens utbetalingen til datakommunikasjon har økt med 1,9 mill. kroner kr til 10,5 mill. kroner (hvorav 3,6 mill. kroner er til Gradert samband i 2015).

⁶ Posten er inklusive drivstoff, service, deler, bompenger, parkering mm og utbetalingene er redusert i 2015 sammenlignet med 2014, hvor det spesielt er utbetalingen til service / deler som har gått ned med 0,5 mill. kroner mens forsikring har gått opp med 0,2 mill. kroner.

⁷ Posten er medlemkontingent til diverse formål, hvor de største posten i 2015 er 10,2 mill. kroner til EU kontingent Civil protection (samordningsmekanismen) hvorav 2,3 mill. kroner via UD.

⁸ I 2014 var de 2 største utbetalingene 3,8 mill. kroner til øvelsen Barents rescue og 4,9 mill. kroner til IHP oppdraget i Sierra Leone.

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	2015	2014
Innbetaling av finansinntekter		
Renteinntekter / purregebyr	43 989	30 182
Sum innbetaling av finansinntekter	43 989	30 182

	2015	2014
Utbetaling av finansutgifter		
Renteutgifter	61 749	15 703
Sum utbetaling av finansutgifter	61 749	15 703

Note 5 Utbetaling til investeringer

	2015	2014
Programvarelisenser	1 155 970	2 041 807
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	5 923 709	753 547
Maskiner og transportmidler	2 054 798	1 216 205
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	15 311 609	6 358 785
Andre driftsmidler	563 071	2 346 257
Innsatsbekledning og personlig utstyr	5 735 643	5 681 946
Materiell	25 106 898	15 582 534
Sum utbetalt til investeringer ¹	55 851 698	33 981 080

¹ I 2015 er det gjort investeringer i inventar og materiell til statlige mottak (UDI) for asylanter og økt beredskap med tilsammen 10 mill. kroner, materiell og personlig utstyr til IHP oppdrag i Sierra Leone med 14,2 mill. kroner, diverse investeringer i inventar og utstyr i nybygg med 10,1 mill. kroner og innsatsbekledning og materiell til Sivilforsvaret med 10,2 mill. kroner.

Note 6 Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	2015	2014
Tilfeldige og andre inntekter ¹	207 280	750 000
Sum innkreivingsvirksomhet og andre overføringer	207 280	750 000

¹ Overtreddelsesgebyr

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	2015	2014
Tilskudd til Norges Sivilforsvarsforbund (NSFF)	193 000	187 000
Tilskudd til Norsk Elektroteknisk komite (NEK)	3 819 000	3 697 000
Tilskudd til Stiftelsen Norsk Brannvernforening (NBF)	1 934 000	1 872 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	5 946 000	5 756 000

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen**Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen**

	2015 Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	2015 Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler	44 866	44 866	0
<i>Sum</i>	44 866	44 866	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	6 852 598	0	6 852 598
Andre fordringer	186 953	186 953	0
<i>Sum</i>	7 039 551	186 953	6 852 598
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-4 800 676	0	-4 800 676
Skyldig skattetrekk	-17 784 141	-17 784 141	0
Skyldige offentlige avgifter	-110 011	-108 766	-1 245
Annen kortsiktig gjeld	-2 056 519	-2 056 519	0
<i>Sum</i>	-24 751 347	-19 949 426	-4 801 921
Sum	-17 666 930	-19 717 607	2 050 677

Direktoratet for
samfunnsikkerhet og beredskap
Postboks 2014
3115 Tønsberg

Tlf. 33 41 25 00
Faks 33 31 06 60

postmottak@dsb.no
www.dsb.no